

แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กานต์ศิณี ทวีเสริมสิริสุข

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวกานต์ฉวี ทวีเสริมสิริสุข รหัสนักศึกษา 654140109

ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล ปีการศึกษา 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ (3) หาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 160 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และการวิเคราะห์เนื้อหาจัดลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และปัญหาที่พบมากที่สุด ครูที่ปรึกษาไม่มีการประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน (2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน มีเกณฑ์ในการคัดกรองที่ชัดเจน มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง และมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน, อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

Independent Study Title: The Development Guideline for Student Support System to Enhance Social Competency and Livelihood of Vocational Schools in Kamphaeng Phet Province under Vocational Education Commission.

Researcher: Kansinee Thaweersermisirisuk; **Student ID:** 654140109

Degree: Master of Educational Administration (Educational Administration)

Advisor: Dr. Poompipat Rukponmongkol, Associate Professor; **Academic Year:** 2024

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the conditions and the problems of student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province under Vocational Education Commission, (2) compare student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province under Vocational Education Commission classified by genders and working experience, and (3) find the guidelines to develop student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province under Vocational Education Commission. The samples consisted of 160 school administrators and teachers of vocational schools in Kamphaeng Phet Province, obtained by simple random sampling. The respondents consisted of 17 experts in administration of student support system. The research instruments were 5 rating scale questionnaire and structured interview. The data were analyzed using mean, standard deviation, frequency, percentage, content analysis, and priority.

The results revealed that (1) in general, the conditions and the problems of student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province under Vocational Education Commission, the conditions were at the high level. The highest level was promoting and development aspect. The highest mean of problems was found that the advisors did not cooperate with related person for setting the activities of students' prevention and problem solving. (2) The comparison of the conditions of student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province classified by gender was found that there was difference, and the comparison classified by working experience was found that there was no difference. (3) The guidelines to develop student support system to enhance social competency and livelihood of vocational schools in Kamphaeng Phet Province in experts' opinions were: the schools should plan how to operate students' analysis. Screening criteria of students should be clear. Parent network should be set. The monitoring of student support should be operated continuously.

Keywords: Administration of Student Support System Vocational Schools Kamphaeng Phet Province.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูง
จากรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมจล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ
และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยในครั้งนี้ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ด้วยรายนามที่ปรากฏ
ในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ขวัญมัน ประธาน
กรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.พฤษภูมิพล พฤษภูมิกุล กรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ อาจารย์ประจำ
สาขาวิชา ดร.สถาพร โพธิ์ทวี ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร ดร.ปฏิมา พุฒตาลดง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก นางสสิตาภรณ์ อารีเอื้อ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
พิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อหา
แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และ
การดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวทุกคน และกัลยาณมิตรทั้งหลาย ที่มีส่วน
ในการช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด และสุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือจนการศึกษา
ค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาในพระคุณ
ของบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการ
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระจนประสบความสำเร็จ ขอให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขเกษมสำราญ

กานต์สินี ทวีเสริมสิริสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.....	13
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน.....	21
แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา.....	51
บริบททั่วไปของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.....	82
ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	87
4	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	91
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	93
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	104
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	114
ตอนที่ 5 ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	116

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	122
วิธีดำเนินการวิจัย.....	122
สรุปผลการวิจัย.....	124
อภิปรายผลการวิจัย.....	128
ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 17 ท่าน.....	147
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	150
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	154
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	171
ภาคผนวก จ ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	181
ภาคผนวก ฉ ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	191
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	193

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา..... 83
2	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม..... 92
3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวม 5 ด้าน..... 93
4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียน รายบุคคล..... 94
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรอง ผู้เรียน..... 96
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและ พัฒนา..... 98
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา..... 100
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ..... 102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
9	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล..... 104
10	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน..... 106
11	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา... 108
12	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา..... 110
13	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ..... 112
14	แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ..... 114
15	แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน..... 115
16	แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล..... 116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17	
แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน.....	
	117
18	
แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน.....	
	118
19	
แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	
	119
20	
แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ.....	
	120

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	81

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การศึกษาไทยในปัจจุบัน เป็นการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาของชาติคือ พัฒนาคน พัฒนาครูอาจารย์ พัฒนาสังคมในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ และเอกชน เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นด้านอาชีวศึกษามากขึ้นเพื่อการมีงานทำโดยอาศัยปัจจัยหลักทั้งจากภายใน และภายนอกองค์กรหลายปัจจัย เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบราชการ ด้านการเมืองการปกครอง และด้านคุณธรรมจริยธรรม (ประหยัด พิมพา, 2561) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญและทุ่มเทพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก สำหรับประเทศไทยก็เช่นเดียวกันให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1)

การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยยังคงต้องมีการยกระดับการพัฒนาในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ เด็กตั้งแต่ในครรภ์ถึงปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการดีขึ้น แต่ยังคงต้องสร้างทักษะด้านอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการของสมอง รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานมากขึ้น ช่วงวัยเรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน การเรียนรู้ในระบบยังไม่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งขาดความเชื่อถือในระบบการศึกษา จึงต้องสร้างโอกาสให้ได้รับการพัฒนาความรู้ตามแนวทางพหุปัญญาพร้อมทั้งสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการศึกษา เพื่อสร้างการเติบโตของความคิด และ

การพัฒนาตนเองให้ทำสิ่งใหม่ๆ ระดับการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา พบว่า การผลิตกำลังคนยังมีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ถึงแม้ว่าการอาชีวศึกษาจะมีการปรับหลักสูตรอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดคนเก่งเข้ามาเรียน อาทิ อาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี แต่ยังมีข้อจำกัดในการเรียนต่อในระดับปวส. อีกทั้งค่าจ้างที่จ่ายตามคุณวุฒิการศึกษายังไม่สามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเพิ่มขึ้นได้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยประสบปัญหานักศึกษาน้อยลง และมีความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้การจัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์บนแพลตฟอร์มต่างๆ มีต้นทุนการดำเนินงานต่ำ และตอบสนองความต้องการได้เป็นรายบุคคล มหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถมุ่งเฉพาะกลุ่มนักศึกษาในระบบได้อีกต่อไป ต้องเปลี่ยนเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เน้นประสบการณ์สำหรับคนทุกช่วงวัยให้เข้าถึงได้จากทุกที่ และทุกเวลา รวมทั้งมีต้นทุนที่ไม่สูงเกินไปจนเป็นอุปสรรคในการเข้าถึง นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ต้องปิดโรงเรียนเป็นเวลานาน มีผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับชั้น เกิดภาวะการถดถอยของการเรียนรู้ที่มีแนวโน้มการเกิดขึ้นซ้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภัยแรงงาน เผชิญความท้าทายจากการขาดกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะความสามารถในงานหรือขีดความสามารถตามตำแหน่งงาน ทักษะในการใช้ชีวิต การแก้ปัญหา การมีแนวคิดของผู้ประกอบการมากขึ้น รวมถึงความสามารถในการบริหารตัวเอง และการบริหารคนเพื่อทำงานร่วมกัน การนำทักษะของสมาชิกทีมที่หลากหลายมาประสานพลังรวมกัน ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนั้นแรงงานนอกระบบมีสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 52 ของแรงงานทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากการเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน และผู้ที่ทำงานอิสระเป็นช่วงเวลาสั้นๆ เป็นครั้งคราว ต้องสร้างแรงจูงใจให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้สูงวัย ยังมีศักยภาพในการทำงาน และต้องการพัฒนาตนเองหลังเกษียณ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566, หน้า 121)

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระ ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และความสามารถในการประยุกต์สู่อาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, หน้า 1-2) การอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะและรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการจัดการด้านอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาเศรษฐกิจความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562, หน้า 1-2)

การบริหารระบบการช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยยุคใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีจิตสาธารณะเพื่อสังคม นอกจากนี้ระบบ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนภายในสถานศึกษายังเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า 1)

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.) ด้านระบบดูแลความเป็นอยู่ของผู้เรียนได้ดำเนินงานโดยงานครูที่ปรึกษา ฝ่ายพัฒนากิจการผู้เรียนและนักศึกษา ตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาในสังกัด สอศ. นั้น พบว่า ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานหลักยังคงมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยจะเห็นได้จากการมีผู้เรียน ออกกลางคัน ย้ายสาขาผลการเรียนต่ำ การไม่ผ่านกิจกรรมซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการ ดำเนินงานของระบบดูแลความเป็นอยู่ของผู้เรียนที่ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการยังขาดความชัดเจน และการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงส่งผลทำให้เกิดปัญหา เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา และปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เรียน การประสานงานหรือการมีส่วนร่วมถือว่า มีความสำคัญต่อการบริหารในองค์กรเป็นอย่างมาก หากสถานศึกษามีการดำเนินงานระบบดูแล ความเป็นอยู่ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการใช้ภาคีเครือข่ายหรือการทำงานแบบ มีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้ (พุทธชาติ สร้อยสน, 2560)

ผลสำรวจของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้ตระหนักและได้พยายาม ดำเนินการแก้ปัญหการออกกลางคันของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีผู้เรียนที่ออกกลางคันอยู่จำนวนหนึ่ง โดยในปี การศึกษา 2566 มีผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรออกกลางคันจำนวน 309 คน ซึ่งสาเหตุการออกกลางคันที่พบได้แก่อุปสรรคการปรับตัว สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ปัญหาด้านสุขภาพตลอดจนอุบัติเหตุและการอพยพตามผู้ปกครอง (สำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร, 2566)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนมีความสำคัญ ควรที่จะได้รับการแก้ไขและพัฒนาด้วยระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นระบบหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีสถานศึกษาของรัฐที่ดำเนินงานระบบดูแลผู้เรียนจำนวน 4 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพนาครี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร เพื่อที่จะได้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาได้มีแนวทางในการบริหารงานและสามารถดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งนำกระบวนการสมรรถนะเข้ามาปรับประยุกต์ เพื่อที่ครูและผู้เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลผู้เรียนให้มีพัฒนาการก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถปรับตัว และพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จและอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนสายอาชีพ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบ และเพื่อเป็นแนวทางที่ผู้บริหารของสถานศึกษาจะได้นำผลศึกษาค้นคว้าไปปรับเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา ตามกรอบทิศทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีขอบเขตของเนื้อหาที่ได้จากคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนจากหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556, หน้า 35)

1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา
5. ด้านการส่งต่อ

ผู้วิจัยได้นำกระบวนการแนวคิดหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา เข้ามาปรับใช้ในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยมีหลักการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567)

1. ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร
2. ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

3. ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 271 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 160 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 12 คน และครู 148 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตัวแปรตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ในสถานศึกษา

1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.2.2 5-10 ปี

1.2.3 10 ปี ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของ
สถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบทิศทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีขอบเขต
ของเนื้อหาที่ได้จากคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนจากหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556,
หน้า 35)

1. ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา
5. ด้านการส่งต่อ

ผู้วิจัยได้นำกระบวนการแนวคิดหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา 3 ด้าน
คือ 1) สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร 2) สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา 3) สมรรถนะทางสังคม
และการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567)

1. ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร
2. ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา
3. ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน โดยกำหนดคุณสมบัติบางประการ
ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 3 ปี และ
มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และ
มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน
3. นักจิตวิทยาที่มีประสบการณ์ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 1 คน

4. เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกำแพงเพชรที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับผู้เรียน จำนวน 2 คน

5. นักวิชาการหรืออาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ ในการวิจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 1 คน

6. หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้าน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 5 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง วิธีการดำเนินงานตามกรอบทิศทางระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำกระบวนการแนวคิดหลักการเกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา 3 ด้านคือ 1) สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร 2) สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา 3) สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

2. สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามกรอบทิศทางระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามกรอบทิศทางระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองผู้เรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อในสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.1 การรู้จักผู้เรียนรายบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน โดยสถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีการประชุมชี้แจงครูที่ปรึกษา จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน มีระยะเวลาในการดำเนินงานชัดเจนจัดเตรียมแบบฟอร์มข้อมูลประวัติผู้เรียนเพียงพอและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ครูที่ปรึกษามีการดำเนินการจัดเก็บ รายงานผลการกรอกข้อมูลและตรวจสอบ

ความถูกต้องมีการเยี่ยมบ้านผู้เรียนทุกคนอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบสุขภาพทุกภาคเรียน มีการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน

3.2 การคัดกรองผู้เรียน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองโดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มตามพฤติกรรมซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไวใจ กลุ่มห่วงใย กลุ่มใกล้ชิด ซึ่งได้กำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความรุนแรงหรือความถี่ของปัญหา โดยสถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือตามเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียน มีการประชุมครูที่ปรึกษา กำหนดวันเวลาในการคัดกรอง มีการดำเนินการตามแผนครูที่ปรึกษา ระบบสารสนเทศการจัดกลุ่มผู้เรียนอย่างเป็นระบบสะดวกต่อการนำไปใช้งาน ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานการคัดกรอง มีระบบการจัดเก็บข้อมูล มีการสรุปรายงานการดำเนินงานการคัดกรองผู้เรียน

3.3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนกลุ่มไวใจ กลุ่มห่วงใย กลุ่มใกล้ชิด ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา การแต่งตั้งครูที่ปรึกษาดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การจัดประชุมครูที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง การสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรม

3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง กระบวนการดูแลเอาใจและช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ผ่านกระบวนการให้คำปรึกษา 5 ขั้นตอน คือการสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวางแผนแก้ไขปัญหา ยุติการให้คำปรึกษาและติดตามผล การป้องกันและแก้ไขปัญหามีกระบวนการทำงาน โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเรียน การประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเรียน การอบรมให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาและบุคลากรในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการให้คำปรึกษา การจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือผู้เรียน การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน การกำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการบันทึกรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาลูกเรียน

3.5 การส่งต่อ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษารวมถึงในกรณีปัญหาการช่วยเหลือเกินอำนาจของสถานศึกษาโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการส่งต่อผู้เรียน การจัดประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติการส่งต่อผู้เรียน มอบหมายให้ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาผู้เรียนรายบุคคล จัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนในกรณีที่มีปัญหาไปยังผู้เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือกับบุคลากรและองค์กร

เมื่อมีการส่งต่อบันทึกการรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกลับสู่กลุ่มปกติและการสรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน

4. สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร หมายถึง มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่างๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ความเข้าใจ ในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาพร้อมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

5. สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา หมายถึง สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย

6. สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีสุข โดยจะต้องมีความสามารถที่แสดงถึงทักษะทางสังคม ความสามารถในการกำกับตนเอง การสื่อสาร รวมทั้งมีข้อมูลและสามารถนำข้อมูลไปตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

8. ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนรายบุคคล จัดทำข้อมูลเป็นระบบมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมถึงการคัดกรอง จำแนกกลุ่มผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดีคนเก่ง และมีความสุข ร่วมเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น และดำเนินการส่งต่อภายในกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องและส่งต่อภายนอก ร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือภายนอกให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้เรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนสายอาชีพ
4. สถานศึกษา ได้แนวทางเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาด้วยการนำกระบวนการสมรรถนะแกนกลางมาประยุกต์ใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้เสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
 - 1.3 กระบวนการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2.3 ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2.4 แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2.5 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - 2.6 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา
3. แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา
 - 3.1 สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร
 - 3.2 สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา
 - 3.3 สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต
4. บริบททั่วไปของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

มุณีเร้าห์ เจ๊ะมิง (2559, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานและการพัฒนางานของกลุ่มบุคคลโดยศาสตร์และศิลป์ร่วมมือกันในการดำเนินกิจการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการองค์การ การนำ การควบคุม และใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยอย่างประหยัดและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สัมา รธนีย์ (2560, หน้า 95) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา

สงวน อินทร์รักษ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2561, หน้า 178) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สาธิตา แดงภิรมย์ (2562, หน้า 172) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ

จากความหมายของการบริหารการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ ซึ่งเป็นการบริหารที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร โดยมีกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การจัดการองค์การ การนำ การควบคุม โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพของสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา มีพื้นฐานมาจากการบริหารงานโดยทั่วไป ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานทางการศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้สูงสุดมุ่งหมายของตนเองแต่เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้น การที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมาสโลว์ได้ลำดับชั้นความต้องการพื้นฐานแบ่งเป็น 5 ลำดับชั้นได้ดังนี้ (สมบัติ อาริยาศาล, 2561, หน้า 40)

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นระดับความต้องการปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Security and Safety Needs) เช่น ปราศจากอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การเจ็บป่วย เศรษฐกิจตกต่ำ การถูกข่มขู่จากบุคคลอื่น และการถูกโจรกรรมทรัพย์สิน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการการยอมรับ การเข้าเป็นสมาชิก การให้ความรักการให้อภัยและความเป็นมิตร เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับนับถือและเห็นว่าตนเองมีคุณค่าต่อสังคม (Esteem or Ego Needs) มาสโลว์ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ความต้องการการยกย่องนับถือ ประการที่ 2 ความต้องการที่เกี่ยวกับการมีชื่อเสียง

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จ (Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะให้บุคคลอื่นยอมรับนับถือตนเองรวมกับความต้องการและความสำเร็จของตนเอง ซึ่งมาสโลว์ เรียกว่า ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) มาสโลว์ได้กล่าวเน้นว่าความต้องการต่างๆ เหล่านี้ต้องเกิดเป็นลำดับขั้น และไม่มีการข้ามขั้น ถ้าขั้นที่ 1 ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นที่ 2-5 ก็อาจจะไม่เกิดขึ้นได้ การตอบสนองที่ได้รับในแต่ละขั้นไม่จำเป็นต้องได้รับทั้ง 100% แต่ต้องได้รับบ้างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความต้องการในระดับที่สูงขึ้นในขั้นต่อไป

ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีเกอร์

ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีเกอร์ (Douglas MC Gregor Theory X Theory Y) แนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อ สมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐาน ดังนี้ (อมรรัตน์ กงกาท, 2561, หน้า 10)

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้สั่งการ
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร

4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

5. คนมักโง่และหลอกลาย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัสดุ เป็นเครื่องล่อใจเน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน

2. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้

3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง

4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5. ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีระบบ (System Theory)

ทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นทฤษฎีที่ทำให้ผู้บริหารสามารถที่จะมองเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยพิจารณาองค์การในลักษณะระบบนั้นจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาขององค์การทั้งระบบ

สุทธิดา จำรัส, มนต์นภัส มโนการณ และจุฬารัตน์ ธรรมประทีป (2562, หน้า 149)

ได้กล่าวว่า ระบบ (System) อาจจัดได้ว่า เป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกันและมีความสัมพันธ์กันในเชิงที่จะต้องบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันครั้งนี้คือ

1. ส่วนต่างๆ ของระบบอยู่ในสถานะที่เคลื่อนไหวได้ การเคลื่อนไหวหรือแสดงออกของส่วนต่างๆ จะมีปฏิริยากระทบต่อกันเสมอ โดยที่ในระบบหนึ่งๆ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ (Subsystems) และภายในระบบย่อยก็จะประกอบไปด้วยระบบย่อยเล็กลงมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Chain of Effects)

2. ระบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการ นั่นคือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน และข้อมูลที่ต้องใช้

2.2 กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วยเทคนิคในการจัดการต่างๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

2.3 ปัจจัยนำออก (Output) ได้แก่ สินค้า บริการ กำไร ขาดทุน และผลที่คาดหวังอื่นๆ เช่น ศักยภาพของพนักงานที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น

2.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมจากทฤษฎีระบบนี้องค์การจะใช้กระบวนการแปรสภาพเพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปเป็นผลผลิตและ

ในขณะที่เดียวกันกลไกในระบบก็จะขึ้นกับการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ และปรับปรุงปัจจัยนำเข้า (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2559, หน้า 19)

ทฤษฎีการบริหารแบบการตัดสินใจ

เซอร์เบิร์ต เอ ไฮมอน (Herbert A. Simon) คือ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีการตัดสินใจได้กล่าวว่า "การบริหารก็คือการตัดสินใจนั่นเอง" ทั้งนี้เนื่องจากว่าคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องเผชิญกับภาวะที่จะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกหลายๆ ทางที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นทางเลือกในการกำหนดแผนในการทำงานหรือว่าทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ถ้าผู้บริหารสามารถที่จะเลือกทางเลือกที่ดีมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาได้ก็จะสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าเลือกทางเลือกที่ไม่ดีมาก็ทำให้การทำงานล้มเหลว ดังนั้นในลักษณะการตัดสินใจเพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีจะต้องมีขั้นตอนของการตัดสินใจที่สำคัญอยู่ 4 ขั้นตอน คือ (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2559, หน้า 18)

1. การพิจารณาถึงตัวปัญหาในขั้นตอนแรกนี้ก็คือ นักบริหารที่เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจจะต้องสามารถระบุให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้เสียก่อน ในขั้นตอนนี้เหมือนกับการที่หมอทำการวินิจฉัยโรค ถ้าหมอวินิจฉัยโรคได้ถูกก็จะทำให้กระบวนการรักษาที่ตามมาได้ผล แต่ถ้าวินิจฉัยโรคผิดกระบวนการรักษาโรคที่ตามมาก็จะผิดไปด้วยทำให้การรักษาโรคล้มเหลว

2. การพิจารณาค้นหาทางเลือก ทางเลือกในการแก้ปัญหาอาจจะมีหลายทาง มีกี่ทางเลือกเราจะต้องนำมาพิจารณาให้หมดเพราะจะทำให้เรามีทางเลือกที่หลากหลายขึ้น

3. การประเมินผลทางเลือก คือ การทำการพิจารณาทางเลือกแต่ละทางว่ามีข้อดีอย่างไรบ้าง ข้อเสียอย่างไรบ้างในขั้นตอนของการประเมินผลทางเลือกถ้าจะให้ดีควรที่จะมีการนำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาช่วยในการประเมินผลทางเลือกด้วยเพราะจะทำให้การตัดสินใจเลือกทางเลือกทำได้ง่ายขึ้น

4 การตัดสินใจเลือกทางเลือกและการนำทางเลือกไปปฏิบัติเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและนำไปปฏิบัติเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาแล้วตรวจสอบประสิทธิผลของการนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติจากข้อมูลย้อนกลับของกระบวนการในการตัดสินใจ

ทฤษฎีการบริหารแบบระบบราชการของแมกซ์เวปเบอร์ (Max Weber)

1. การจัดการตามแบบระบบราชการ (Bureaucratic Management)

แมกซ์เวปเบอร์ (Max Weber) เป็นชาวเยอรมันและเป็นนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงและยิ่งใหญ่ที่มีความรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ เช่นวิชากฎหมายการเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจและได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการตามแบบระบบราชการ (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2559, หน้า 12)

2. หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Labour) หมายถึง หลักในการสร้างความชัดเจน และความสมดุลระหว่างอำนาจหน้าที่กับความรับผิดชอบโดยให้ถูกต้องตามกฎระเบียบขององค์การ การแบ่งงานกันทำตามวิธีนี้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่เป็นทางการ

3. หลักของการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา (Hierarchy of Authority) หมายถึงการกำหนดตำแหน่งต่างๆ ที่ให้อำนาจหน้าที่ลดหลั่นลงมาตามสายการ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในสายการบังคับบัญชา

4. หลักของความสามารถ (Technical Competency) หมายถึง หลักการสำคัญในการจัดบุคคล เพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามหลักความรู้ความสามารถของบุคคล โดยการใช้กระบวนการทดสอบ การฝึกอบรม และการศึกษาของบุคลากร

5. หลักของกฎ ระเบียบ ความมีวินัย และการควบคุม (Rules, Disciplines and Control) หมายถึง การบริหารงาน โดยใช้กฎระเบียบเป็นหลัก และกำหนดรูปแบบไว้ให้ชัดเจนในการบริหาร จะต้องชี้ระบบเอกสารเป็นสำคัญ. โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว

6. หลักของความเป็นกลางทางการบริหาร (Administrative Officials) หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ เป็นผู้ที่มีเกียรติ มีอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เป็นองค์ประกอบในการทำงานตามตำแหน่งนั้น อุปกรณ์ และเครื่องมือจะอยู่กับตำแหน่งไม่ใช่กับบุคคล

7. หลักของการเป็นบุคลากรของฝ่ายบริหารและได้รับเงินเดือนประจำ (Career Official and Fixed Salary) หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารจะต้องเป็นบุคลากรประจำ มีการจ้างงานตลอดชีพ และจัดให้มีเงินเดือนประจำในอัตราคงที่ในแต่ละปี 8-10

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของบุคคล 2 คนขึ้นไป เป็นแนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่อธิบายพฤติกรรมการบริหารองค์การอย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้

กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการของการบริหารของแต่ละองค์กรนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าองค์กรไหนจะใช้วิธีการใดในการบริหารจัดการกับทรัพยากรภายในองค์กรของตน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดตามที่องค์กรนั้นๆ ได้วางไว้

ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค (2559, หน้า 10) ได้อธิบายถึง กระบวนการการบริหารเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันการบริหารที่ดีจึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักการบริหารที่นิยมกันมากที่สุดและสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานต่างๆ ไป คือ โดยกระบวนการบริหารของลูเธอร์ กุลิก (Luthur Gulick) เรียกว่า "POSDCoRB" ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ

1. การวางแผนงาน (Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กรซึ่งประกอบด้วยแผนงานหลัก และแผนงานย่อย แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึงการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึงการบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลังการสรรหาและพัฒนาบุคลากรการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน "คน" เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลให้งานสำเร็จหรือล้มเหลว

4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการการควบคุมบังคับบัญชาและการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับโดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับความรับผิดชอบ แต่ละตำแหน่ง ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจสั่งการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ระดับต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงินและทรัพย์สิน

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2559, หน้า 51-54) ได้สรุปกระบวนการบริหาร POCCC ของ ฟาโยล์ (Fayol, 1976) ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีการจัดการตามหลักกระบวนการบริหารตามวัตถุประสงค์ 2 ประการ

ประการแรก ฟาโยล์เห็นว่านักบริหารจะต้องทำหน้าที่ทางการบริหารซึ่งประกอบด้วย

1. วางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การสั่งการ (Commanding)
4. การประสานงาน (Coordination)
5. การควบคุม (Controlling)

ประการที่สอง นักบริหารจะต้องทราบถึงหลักการบริหารที่สำคัญๆ หลักการบริหารที่มีประสิทธิผลของฟาโยล์ ที่มีอยู่ 14 ข้อ ดังนี้

1. หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) ในการบริหารนั้นจะมีงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นนักบริหารจะต้องแบ่งงานที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากให้บุคลากรที่เป็นสมาชิกองค์กรรับเอางานไปทำโดยเน้นความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะของบุคลากรที่อยู่ในองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุดตามหลักเศรษฐศาสตร์

2. หลักที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ในการบริหารนั้นบุคลากรผู้ที่ได้รับมอบหมายงานให้ทำจะเกิดความผูกพันต่อผู้บังคับบัญชาในลักษณะของความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายดังนั้นในการที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นสำเร็จจะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบที่บุคลากรมี

3. หลักของความมีระเบียบวินัย (Discipline) ระเบียบวินัยคือข้อตกลงกติกาที่ใช้ร่วมกันของบุคลากรองค์การระเบียบวินัยจะเป็นกรอบในการควบคุมพฤติกรรมของบุคลากรองค์การให้เป็นไปในทิศทางที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ

4. หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of Command) บุคลากรที่เป็นสมาชิกองค์กรนั้นจะต้องฟังคำสั่งจากเจ้านายเพียงคนเดียวเพื่อป้องกันความสับสนในการปฏิบัติงานการสั่งงานใดๆ ต้องเป็นไปตามลำดับสายการบังคับบัญชา

5. หลักของการมีเป้าหมายเดียวกัน (Unit of Direction) ในการทำงานนั้นบุคลากรขององค์การจะต้องมีเป้าหมายเดียวกันดังนั้นกิจกรรมการทำงานของบุคลากรทุกคนจะต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน

6. หลักของผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of Individual to the General Interest) ผลประโยชน์ของบุคลากรที่เป็นสมาชิกองค์การมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การ ดังนั้นในการทำงานสมาชิกองค์การจะต้องทุ่มเทเสียสละในยามที่องค์การต้องการความช่วยเหลือทั้งในยามปกติและในยามวิกฤติ

7. หลักของการกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทน (Remuneration and Methods) การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่บุคลากรขององค์การควรที่จะให้มีความยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจทั้งของสมาชิกองค์การและผู้บริหารเท่าที่จะพึงทำได้

8. หลักของการรวมอำนาจ (Centralization) ในการบริหารนั้นอำนาจในการตัดสินใจควรที่จะรวมไว้ที่จุดศูนย์กลางเพื่อที่จะทำให้สามารถควบคุมส่วนต่างๆ ไว้ได้เช่นอำนาจในการอนุมัติเงินอำนาจในการบริหารงานบุคคล เป็นต้น

9. หลักการจัดสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) จะต้องมีการจัดสายการบังคับบัญชาในการบริหารงานองค์การเพื่อที่จะให้ทราบถึงลักษณะของอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตลอดจนไปถึงลักษณะของการติดต่อสื่อสาร

10. หลักของความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Order) ในการบริหารนั้นจะต้องมีการจัดสถานที่ทำงานตลอดจนวัสดุสิ่งของให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ทำงาน

11. หลักของความเสมอภาค (Equity) ในการบริหารงานนั้นคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องให้ความเสมอภาคและมีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะในเรื่องของการแบ่งงานให้ทำการพิจารณาความดีความชอบตลอดจนการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงาน

12. หลักของความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure) สำหรับการบริหารงานนั้นจะต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าตัวของเขาที่มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เช่นการจัดให้มีการเซ็นสัญญาจ้างงานซึ่งกำหนดระยะเวลาในการจ้างที่ชัดเจนและเป็นธรรม การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ทำงานและการจัดเครื่องป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน

13. หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ในการบริหารงานนั้นผู้บริหารที่เก่งและฉลาดจะต้องรู้จักนำเอาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ใต้บังคับบัญชามาใช้ประโยชน์ในการทำงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ใต้บังคับบัญชาอาจได้มาจากการระดมสมองหรือการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

14. หลักของความสามัคคี (Esprit de Corps) ในการบริหารงานนั้นในการที่จะทำงานบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องมีการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นในการทำงาน ซึ่งอาจจะทำได้โดยการจัดให้มีกิจกรรมระหว่างสมาชิกร่วมกัน เช่น การจัดงานกีฬา การจัดทัศนศึกษา ดูงานการจัดงานเลี้ยง

สัมมา ธรณิษฐ์ (2560, หน้า 94) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารการศึกษาเข้ามาใช้ในวงการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงานและการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาก็เป็นเครื่องมือสำคัญของการบริหารงานทุกระดับซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วย การบริหารที่ดีจะช่วยจะช่วยให้การบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในขั้นตอน การตัดสินใจนั้นมีความสำคัญมาก หากผู้บริหารตัดสินใจไม่ถูกต้อง การดำเนินการในขั้นต่อไปจะเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิด และข้อมูลครบถ้วนในการตัดสินใจและอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักในการบริหารงาน

สุทธิดา จำรัส, มนต์นภัส มโนการณ และจุฬารัตน์ ธรรมประทีป (2562, หน้า 151)

ได้อธิบายถึงกระบวนการบริหารว่ามียอดประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ เรียกว่า PODC โดยถือว่าการจัดทําคุคลากรในการทำงานแท้จริงสามารถขยายผลเป็นส่วนหนึ่งในการจัดองค์การ และการสั่งการได้กระบวนการบริหารมีขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ(Organizing) การสั่งการหรือการชักนำ (Directing/Leading) และการควบคุม (Controlling)

นิรมล รอดไพ และวรภฤต เกื้อนช่าง (2564, หน้า 43) ได้อธิบายถึงกระบวนการบริหาร (Process of administration) ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยมีกระบวนการที่เรียกกันย่อๆ ว่า "APPOSD CORB" กล่าวโดยรวมแล้วจะเป็นกระบวนการที่ใช้อำนาจหน้าที่ (Authority) ของบุคคล เพื่อกำหนดนโยบาย (Policy) และดำเนินการวางแผน (Planning) จัดองค์การ (Organizing) การจัดการบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Co-ordinating) การควบคุมงาน (Controlling) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) อันเป็นผลไปสู่กระบวนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อความสำเร็จตามจุดประสงค์ของหน่วยงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานตั้งอยู่ได้มีความเจริญก้าวหน้า และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการบริหารจึงเป็นศาสตร์ ที่ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ การเป็นผู้บริหารที่ดีจะต้องทราบถึงงานหรือภารกิจในการบริหารองค์การและหลักการบริหาร หัวใจของหลักการบริหารก็คือ กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคลการอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผล และการจัดทำงบประมาณ ซึ่งการบริหารนี้ใช้ได้ทั้งการบริหารรัฐกิจและการบริหารธุรกิจ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

แนวคิดและหลักการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโดยมองว่าสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนการป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติด

ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพจิตและสภาพกายของทุกคน ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนส่งเสริมอบรม สั่งสอน ผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ดังนี้

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและนักวิจัยหลายท่าน ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้หลายประการ ดังนี้

ศักรินทร์ โปธิเพ็ชร (2559, หน้า 16) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือ ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน รวมถึงบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาและระบบ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 4) ได้ให้ความหมายระบบ ช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความ ช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียน เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกัน อย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้

นิชากร เหล่าเขตกิจ (2560, หน้า 9) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลนั้นๆ สามารถตัดสินใจ และวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนก็เพื่อเป็นการส่งเสริมป้องกันและช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการดังกล่าว ต้องมีการประสานงาน ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครู ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน ดังนั้น กระบวนการ ดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ครูทุกคนมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

อัจฉรา สอนโว (2560, หน้า 7) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตในการดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของการเป็นคนดี โดยมีบุคลากร 5 ฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูช่วยผู้ปกครอง และผู้เรียนตาม 5 ขั้นตอนคือ การรู้จัก ผู้เรียน รายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อภายในและ ภายนอก

จันทร์ฉาย ไทยรัตน์ (2561, หน้า 31) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนพร้อมด้วย วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการ ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในและบุคลากรภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากทางโรงเรียน

พรศักดิ์ ผกากรอง (2562, หน้า 21) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือ การทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ การรู้จัก ผู้เรียนรายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ (2564, หน้า 103) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอนในด้านการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

นัฐพันธ์ ดิศเจริญ (2565, หน้า 845) ได้ให้ความหมายระบบช่วยเหลือผู้เรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจน มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และมีหลักฐานการดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน มีเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบ ได้ มีมาตรฐาน มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีคุณภาพสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของผู้เรียนที่มีต่อครู ผู้บริหาร รวมทั้งการประสานความสัมพันธ์ ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนพบว่า มีนักวิชาการ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ ดังนี้

นิพนธ์ แก้วเกิด (2555, หน้า 33) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลสนับสนุน ผู้เรียนที่มีความต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งเป็นคนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยมีการ

ส่งเสริมศักยภาพด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน นั้นจะต้องมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 11) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษามีกระบวนการ วิธีการแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริการครู ที่ปรึกษา บุคลากรในสถานศึกษาผู้ประกอบการชุมชนและหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนา สร้างจิตสำนึกให้กับ สภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมมีความรับผิดชอบมีความสามารถในการดูแลตนเองในด้าน สุขภาพกาย จิตใจ การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 19) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้

โรงเรียนหนองหานวิทยา (2563, หน้า 8) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน ประกอบด้วย

1. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นัฐพันธ์ ดิศเจริญ (2565, หน้า 325) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนในสถานศึกษาได้รับการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษา และ ป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบมีคุณภาพ จากครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และสังคม

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้การดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร และมีประสิทธิภาพ และเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนจนสำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะตามที่กำหนด

ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนพบว่า มีนักวิชาการได้กำหนด กล่าวถึงประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 22-23) ได้กำหนดถึงประโยชน์ ของการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน

- 1.1 ได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาในด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม
- 1.2 ได้รับการป้องกันแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือ ด้านการเรียนรู้ และ ด้านพฤติกรรมความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 1.3 ได้รู้จักตนเองและมีความเข้าใจผู้อื่น มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคล ทั่วไป

2. ครู

- 2.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลผู้เรียน
- 2.2 มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน
- 2.3 มีวิธีการ เครื่องมือในการดูแลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.4 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

3. ผู้บริหาร

- 3.1 นำศักยภาพของครูมาใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงาน ระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา
- 3.2 นำข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา
- 3.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วมของ สถานศึกษาครอบครัวชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ผู้ปกครอง ชุมชน

- 4.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการดูแลผู้เรียน
- 4.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
- 4.3 บุตรหลานได้รับผลดีจากการเอาใจใส่ดูแลอย่างเป็นระบบ
- 4.4 มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุตรหลาน

5. สถานศึกษา

5.1 มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

5.2 ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร

6. อาชีวศึกษาจังหวัด

6.1 พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาผู้เรียน นักศึกษา

6.2 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล ประเมินผล และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

บุปผาชาติ เข็มวิชัย (2558, หน้า 12) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนว่า เป็นงานที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพราะเป็นการส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะลงไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง โดยการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน เพราะเป็นงานที่ต้องร่วมมือกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องใช้เทคนิค ขั้นตอนกระบวนการต่าง ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

คำนึ่ง ทองเกตุ และพัฒนา ทองเกตุ (2562) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนว่า ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีประโยชน์ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนออกกลางคันจากระบบการศึกษาซึ่งอาจไปสร้างปัญหาให้สังคมแล้วยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพด้านร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดี และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

สรุปได้ว่า ประโยชน์ระบบการดูแลผู้เรียนนั้น สามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในระยะเวลาที่ศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้นวัตกรรมในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ได้รับการยอมรับของชุมชน ผู้บริหารได้แนวทางในการบริหาร ครูได้รูปแบบการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รู้จักผู้เรียน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน มีความพร้อมในการแก้ปัญหาและส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ ผู้เรียนได้รับการดูแล การพัฒนาอย่างเป็นระบบผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในสถานศึกษา

แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนพบว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้ ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2556, หน้า 13) ได้กำหนดแนวคิดและหลักการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง มีความสำคัญและ

จำเป็นยิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือของครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้ คือ

1. ทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้โอกาส อยากเป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข
2. ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ต้องใช้เวลา และวิธีการที่แตกต่างกัน
3. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 15) มีแนวคิดไว้ว่า ระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีความเชื่อว่า

1. มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดี (Good Active) มีอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ ฟังตนเองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม
2. มนุษย์ทุกคนมีคุณค่า ทั้งคุณค่าต่อตนเองต่อสังคมดังนั้นจึงสามารถตัดสินใจด้วยตนเองและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน
3. มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันและทุกคนมีทั้งส่วนดีและส่วนด้อย ดังนั้นต้องยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล
4. มนุษย์มีศักดิ์ศรี ต้องการความรัก ความเข้าใจ การยอมรับ และการให้อภัย การให้โอกาสทำให้ทุกคนอยากเป็นคนดี
5. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ต้องใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน
6. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งด้านดีและด้านที่ไม่ดี มีสาเหตุหรือมีที่มาเสมอ การที่จะทำความเข้าใจพฤติกรรมใด ที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องค้นหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นๆ
7. ครูเป็นผู้คอยกระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิดและมีความเป็นมิตรกับผู้เรียน
8. การพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ ต้องเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีการดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา สถานศึกษา และได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ยังมีสภาพปัญหาที่ส่งผลให้ผู้เรียนออกกลางคัน ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน เรียนไม่จบตามระยะเวลา ดังนั้นอาชีวศึกษาจึงต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนแก้ปัญหาโดยมีรูปแบบ กระบวนการ

ที่ชัดเจนให้เป็นกระบวนการเชิงระบบ ในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมผู้เรียนที่มีขั้นตอน ครูที่ปรึกษา จะต้องศึกษารายละเอียดเพื่อนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคู่มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามุ่งเน้นให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จึงมีหน่วยงานที่ดูแล รับผิดชอบ เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการอธิบายถึงระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 24) ได้กล่าวถึงการบริหารงานระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เป็นการจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคำนึงถึงความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษาและมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชาจัดการศึกษาในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะงานอาชีพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและให้อิสระในการจัดการศึกษา เชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น การบริการจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองควรเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยพัฒนาระบบดูแลผู้เรียน ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนด้วยการประสานความร่วมมือของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา และให้ครอบครัว ชุมชน สังคม มีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายในการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา มีดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

การดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมตามขอบข่ายงานและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงต้องมีการกำหนดโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจน และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่ร่วมดำเนินงานจึงมีความสำคัญโดยคำนึงถึงความสำเร็จ ศักยภาพของการบริหารจัดการตามระบบการดูแลผู้เรียน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การสร้างเครือข่ายจากทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโครงสร้างการบริหาร ดังนี้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.1 กำหนดนโยบายและมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมายและพัฒนา ระบบการดูแลผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์และ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาค เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ระบบการดูแลผู้เรียน สู่สถานศึกษา

1.1.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้อาชีวศึกษาจังหวัดพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการดูแลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมการวิจัยด้านการดูแล ผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.1.3 สนับสนุนช่วยเหลือให้อาชีวศึกษาจังหวัดให้ดำเนินการดูแลผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ มาตรฐาน ส่งเสริมด้านนวัตกรรมและเครื่องมือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการ ปฏิบัติงาน

1.1.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

1.2 อาชีวศึกษาจังหวัด

1.2.1 นำนโยบายการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาสู่สถานศึกษา จัดให้มีแผนงานโครงการ กิจกรรมการดูแลผู้เรียนในระดับจังหวัดจัดทำ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลผู้เรียนของสถานศึกษา นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.2.2 สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการดูแลผู้เรียนอย่างเป็น ระบบช่วยเหลือแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีการพัฒนาและประสานความร่วมมือ

1.2.3 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกัน ดำเนินงานการดูแลผู้เรียน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานหรือคณะทำงานจากบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา ตำรวจ นักกฎหมาย เป็นต้น

1.2.4 ติดตามประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้เรียน ของสถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัด

1.2.5 มีหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา โนสถานศึกษาภายในจังหวัด

1.3 สถานศึกษา

มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลผู้เรียนที่แตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียน นักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรภายนอก ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษามีผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.3.1.1 บริหารจัดการให้มีระบบดูแลผู้เรียน ด้วยการปฏิบัติตาม นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดโครงสร้าง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานสร้างความ ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดูแลผู้เรียน ส่งเสริมและพัฒนาครูและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดูแลผู้เรียน

1.3.1.2 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก ที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ แพทย์ ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น โดยการเชิญเป็นกรรมการและเครือข่ายในการเฝ้าระวังและดูแลผู้เรียนตลอดจนขอคำปรึกษาและ ขอความสนับสนุนในด้านอื่นๆ

1.3.1.3 ดูแล กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลมีการกำหนด ปฏิทินการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.3.2 หัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนก

หัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนกมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.3.2.1 ติดตาม กำกับ การดูแลผู้เรียน ติดตามกำกับการทำงานของครูในแผนก ช่วยเหลือให้ความสะดวกในการดูแลผู้เรียน รายงานผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้เรียน แก่ผู้บริหาร

1.3.2.2 สอดส่อง ดูแลผู้เรียน เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและ ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ

1.3.2.3 ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลผู้เรียน จัดประชุมครู ในกลุ่มงานหรือแผนก เพื่อติดตามการดำเนินงานการดูแลผู้เรียน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในด้านการ พัฒนาส่งเสริมและป้องกันแก้ไข้ปัญหาของผู้เรียน

1.3.3 ครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลสำคัญและบุคคลหลักในการดูแลผู้เรียน มีบทบาทดังนี้

1.3.3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลเป็นระบบ มีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

1.3.3.2 คัดกรอง จำแนกกลุ่มผู้เรียน ดำเนินการคัดกรองผู้เรียน เป็นกลุ่มไวใจ กลุ่มห่วงใยใกล้ชิด สรุปผลการจำแนกผู้เรียนเพื่อดำเนินการต่อไป

1.3.3.3 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต และทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับผู้เรียนด้วยโครงการ กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมโฮมรูม เยี่ยมบ้าน สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

1.3.3.4 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข และช่วยเหลือ ด้วยการให้ คำปรึกษาการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3.3.5 การส่งต่อ ดำเนินการส่งต่อภายในกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือส่งต่อภายนอกกับเครือข่ายความร่วมมือภายนอก เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักกฎหมายฯ ให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้เรียน รายงานผลการดำเนินงานในระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จ สิ้นการดำเนินงาน

1.3.4 ครูแนะแนว

ครูแนะแนวเป็นที่ปรึกษาให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้ ความรู้ คำแนะนำตามหลักจิตวิทยา และเสนอแนวทางในการดูแลช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียน

1.3.4.1 สนับสนุนครูที่ปรึกษาในการดูแลผู้เรียน ด้วยการให้ คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษาผู้ปกครอง ในด้านต่างๆ ได้แก่ การแนะแนวการศึกษาอาชีพ รวมทั้งการแนะ แนวชีวิตและสังคม

1.3.4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่นการ เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต การสร้างวินัยเชิงบวก การจัดกิจกรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติซึ่ง กิจกรรมเหล่านี้สามารถส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

1.3.4.3 จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขให้คำปรึกษา ช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ปกครอง ในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น การใช้ความรุนแรง ปัญหา สารเสพติด ปัญหาทางเพศ เป็นต้น

1.3.4.4 การส่งต่อ เป็นการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก ที่เป็นเครือข่ายเพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

1.3.5 ครูปกครอง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

ดูแลผู้เรียนในด้านวินัยการแต่งกาย ความประพฤติ พฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียน ด้านการศึกษาสังเกตรวบรวมข้อมูล บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน จัดทำ รายงานส่งผู้บริหารประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลผู้เรียน ในการช่วยเหลือป้องกันแก้ไขผู้เรียน ในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มที่มีปัญหา บันทึกการส่งผู้เรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือ บันทึกการส่งต่อผู้เรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

1.3.6 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้อบรมสั่งสอนและอำนวยความสะดวกในด้านการ เรียนการสอนและด้านอื่นๆ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเช่นกัน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ ศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อทำความรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง ให้คำปรึกษา เบื้องต้นในด้านวิชาการ ด้านชีวิตและสังคม ด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพสอดส่องดูแล ผู้เรียนและประสานข้อมูลครูที่ปรึกษา ครูปกครอง ครูแนะแนว เพื่อส่งเสริมป้องกันแก้ไขพฤติกรรม ของผู้เรียนมีส่วนร่วมในระบบการดูแลผู้เรียนในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ

1.3.7 ผู้เรียน

ผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้รับการดูแลจากสถานศึกษาและสามารถเป็นผู้ให้ ความช่วยเหลือสถานศึกษาในการให้ความดูแลและช่วยเหลือเพื่อนในสถานศึกษาด้วยบทบาทหน้าที่ ของผู้เรียนมีดังนี้

1.3.7.1 รู้จักตนเองในด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม อารมณ์ และบุคลิกภาพ สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเอง

1.3.7.2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.3.7.3 ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อนร่วมสถานศึกษาในด้านการ เรียนการปรับตัวและการแก้ปัญหาด้านชีวิตและสังคม

1.3.7.4 มีส่วนร่วมในระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้วยการเป็น เครือข่าย การเข้าร่วมกิจกรรม การสอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนร่วมสถานศึกษา

1.3.7.5 ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและ ชุมชน

1.3.8 ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1.3.8.1 อบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต ครอบครัว มีความรักเอื้ออาทร ห่วงใยเอาใจใส่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสที่ดีในการศึกษา

อบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

1.3.8.2 มีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียน การวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.3.8.3 ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์

1.3.8.4 สอดส่องดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนภายในครอบครัวและชุมชนให้คำปรึกษาให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนชุมชน

1.3.9 ชุมชน เป็นสังคมที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักนึกคิดถึงค่านิยมของผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้เรียนดังนี้

1.3.9.1 สภาพแวดล้อมของชุมชนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและการพัฒนาผู้เรียน เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การปลอดภัยเสพติด

1.3.9.2 สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.3.9.3 สอดส่องดูแลผู้เรียนให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของผู้เรียน

ให้แก่สถานศึกษา

1.3.9.4 ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเข้าร่วม

กิจกรรมของสถานศึกษา

1.3.9.5 ให้คำปรึกษาและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อ

การพัฒนาผู้เรียน

1.3.9.6 ติดตามผลการดำเนินงานการดูแลผู้เรียนของสถานศึกษา

2. การกำหนดภารกิจระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

มีการกำหนดภารกิจของระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบคอบและมีทิศทางดำเนินการที่มีแนวทางชัดเจน มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และทิศทางดำเนินการตามระบบการดูแลผู้เรียน

2.2 กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

2.3 จัดทำแผน โครงการ ปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงาน

2.4 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินงานตามระบบดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

2.5 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นต้น

2.6 ส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

2.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือเพื่อน

2.8 ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรภายนอกเกี่ยวข้องร่วมเป็นเครือข่ายสนับสนุนในการดำเนินงานเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาตามโครงสร้างมีบทบาทและหน้าที่หลัก 4 ประการ ดังนี้

3.1 บทบาทหน้าที่อำนวยการ มีการขึ้นนำกำหนดนโยบายกำหนดทิศทางการพัฒนาสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา สนับสนุนการดำเนินงาน มีหน้าที่ในการเสริมสร้างกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานให้เป็นตามระบบ และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานและติดตามผลการดำเนินงาน

3.2 บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบ มีบทบาทหน้าที่สนับสนุนด้านข้อมูลงานด้านวิชาการ มีหน้าที่วิเคราะห์ประสิทธิภาพ การบรรลุตามจุดมุ่งหมายของระบบ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลผู้เรียน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการดูแลผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา

3.3 บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน โดยปฏิบัติตามหน้าที่ของคณะที่กำหนดหน้าที่ในโครงสร้างคณะกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่ตามระบบการดูแลผู้เรียนตามขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงานจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจกับผู้เรียนรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การป้องกันช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนด้วยวิธีการและกิจกรรมต่างๆ การส่งต่อ ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าถึงการบริการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

3.4 นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา และประเมินติดตามผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา บทบาทหน้าที่คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาตามโครงสร้างมีหน้าที่ในการเสริมสร้างกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานให้เป็นตามระบบ สนับสนุนด้านข้อมูลงานด้านวิชาการ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างเหมาะสม โดยพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลผู้เรียน การนิเทศกำกับติดตาม

และประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนา บทบาทหน้าที่คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษา

4. การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากิจการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาพบว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษา
ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 33) ได้กล่าวถึง
การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนี้การบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียน
อาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน เกิดผลดีเป็นที่ยอมรับและ
เชื่อมั่นของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม แสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน ซึ่งในการบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเมื่อได้รับ
นโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยอาชีวศึกษาจังหวัดมอบหมายให้สถานศึกษา
นำระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษามาดำเนินการ สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามกระบวนการต่างๆ
มีเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีเอกสาร หลักฐานให้การดำเนินงานมีการประสาน
ความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งในการบริหารจัดการระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้ใช้หลักการการบริหารจัดการตาม
องค์ประกอบของ PDCA ดังนี้

4.1 การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan) ทำได้ดังนี้

4.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาเรื่องการดูแลผู้เรียน วิเคราะห์สภาพความพร้อมของสถานศึกษา สภาพปัญหาและ
ศักยภาพของสถานศึกษาในการศึกษาในการดำเนินงานการดูแลผู้เรียน ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมของชุมชน

4.1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา
ด้วยการประชุมเพื่อกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และกำหนดกรอบการปฏิบัติงานหรือแนวทางการดำเนินงาน
ประกอบด้วยกระบวนการ วิธีการมาตรฐาน และบันทึกมาตรฐานระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.2 การปฏิบัติตาม (Do)

4.2.1 สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีให้คณะกรรมการ ครู และ
บุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณภาพของระบบการดูแลผู้เรียนเพื่อที่มีเจตคติที่ดีในการ
พัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และได้รับ

ความร่วมมือจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน

4.2.2 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน จัดระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เกิดผลดีในการพัฒนา และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนกำหนด กลยุทธ์ การดำเนินงาน จัดการระบบดูแลผู้เรียน โดยประกอบด้วยตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

4.2.3 จัดทำแผนงาน/ปฏิทินการปฏิบัติงาน ตลอดปีการศึกษาตามวิธีการ และขั้นตอนของการดูแลผู้เรียนทั้ง 5 กระบวนการ คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาผู้เรียน และการส่งต่อ

4.2.4 จัดทำสื่อ นวัตกรรม สนับสนุนการดำเนินงาน การดูแลผู้เรียน

4.3 กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (Check)

4.3.1 ประเมินผลการดำเนินงาน โดยให้คณะกรรมการ และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละภาคเรียน

4.3.2 ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา

4.3.3 นำเสนอข้อมูลความรู้ และวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและ ประโยชน์ต่อการปฏิบัติ

4.3.4 ประเมินคุณภาพระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานโดยคณะกรรมการ การที่สถานศึกษาแต่งตั้ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุง การดำเนินงาน

4.4 การปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (Act)

4.4.1 นำข้อมูลจากการประเมินภายในสถานศึกษามาพิจารณา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอน การทำงานที่ดีขึ้นทันต่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาสามารถทำได้ แม้ในขณะที่ การดำเนินงานยังไม่สิ้นสุดกระบวนการ และหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว

4.4.2 ประชาสัมพันธ์ผลการดูแลผู้เรียน ให้ครอบคลุม ครบถ้วนทั้งด้าน กระบวนการทำงานบุคลากรและผลการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อเผยแพร่ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา

ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามโครงสร้างบริหารตาม ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยระเบียบบริหารสถานศึกษา พุทธศักราช

2552 โดยระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในงานครูที่ปรึกษา ฝ่ายพัฒนากิจการผู้เรียน นักศึกษา เป็นกระบวนการที่ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพของครูกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองได้มีวิธีเครื่องมือชัดเจนมีคุณภาพมาตรฐาน และมีร่องรอยหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้การดำเนินงานระบบการดูแลผู้เรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษามีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานมีขั้นตอนดังนี้

1. การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความหมายของครูที่ปรึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้ การรู้จักและทำความเข้าใจผู้เรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งมีพื้นฐานของชีวิต การอบรมสั่งสอน การเลี้ยงดู ความแตกต่างของผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์จากข้อมูลส่วนตัว บุคลิกภาพ เช่น ความถนัด ความสามารถ อารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรม ซึ่งการจัดทำข้อมูลประวัติมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ครูที่ปรึกษาและงานครูที่ปรึกษา จัดเตรียมแบบฟอร์มกรอกประวัติให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
2. ครูที่ปรึกษาชี้แจงกรอกข้อมูลให้กับผู้เรียน
3. ครูที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลจากงานทะเบียน หากไม่ถูกต้องให้ผู้เรียนดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และตรงกัน
4. ครูที่ปรึกษาและงานครูที่ปรึกษา จัดเก็บข้อมูลประวัติให้เป็นระบบง่ายต่อการใช้งานกระบวนการดำเนินงานการจัดทำข้อมูลประวัติและพฤติกรรมผู้เรียนอาชีวศึกษา

ชุดิมา ถาวรแก้ว (2559, หน้า 31) การส่งเสริมผู้เรียน หมายถึง การสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ให้มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เป็นการป้องกันไม่ให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนกลับมาเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมากขึ้น

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559, หน้า 20) กล่าวว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนด้วยเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ ระเบียบ สะสม แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เพื่อให้สามารถนำไปวางแผนในการดูแลและส่งเสริมการพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

พิชามณูษ์ ม่วงแก้ว (2559, หน้า 27) กล่าวว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นการกำหนดความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน

โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 26) กล่าวว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการสังเกต ศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว และด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม เพื่อคัดกรองผู้เรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านผลการเรียน ด้านความประพฤติ ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งการรับรู้ข้อมูลของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยม บ้าน ระเบียบสะสมผลงานของผู้เรียน ทำให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้น สามารถนำข้อมูลไปคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างถูกวิธี

2. การคัดกรองผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบของการคัดกรองของผู้เรียนอาชีวศึกษาซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้กำหนดวิธีการการคัดกรองผู้เรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 37) ได้กำหนดว่าการคัดกรองผู้เรียนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อเนื่องจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยนำข้อมูลจากระเบียบสะสมแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์แบบทดสอบต่างๆ นำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ เพื่อดำเนินการส่งเสริมพัฒนาป้องกันช่วยเหลือแก้ไขให้เหมาะสมสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่มทำให้การดูแลผู้เรียนมีประสิทธิภาพสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วในการคัดกรองผู้เรียนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองผู้เรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียนเป็นหลักเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองผู้เรียน

การคัดกรองผู้เรียนเป็นการจัดทำระบบฐานข้อมูลของผู้เรียน ติดตามดูแล คัดกรองและจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงเพื่อมอบนโยบายต่อผู้เกี่ยวข้องทราบ มอบหมายหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

2. จัดทำรายละเอียดกิจกรรมตามภาระงาน และจำแนกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาผู้เรียนกลุ่มปกติ หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาและไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม ซึ่งควรได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรม

เบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น ทดลองสารเสพติด ผลเรียนตกต่ำซึ่งสถานศึกษาต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี ผู้เรียนกลุ่มมีปัญหา หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษา ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจนและมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม ซึ่งสถานศึกษาต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

3. ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานและกิจกรรมที่กำหนด โดยครูที่ปรึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลผู้เรียนด้วยการบูรณาการข้อมูลผู้เรียนที่สถานศึกษามีอยู่เดิมจากงานทะเบียนงานศูนย์ข้อมูล งานครูที่ปรึกษา และงานปกครอง

4. ครูที่ปรึกษารวบรวมและวิเคราะห์จัดทำฐานข้อมูลผู้เรียน

5. จัดทำสรุปและรายงานผลเสนอต่อผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 37) ได้กำหนดว่าการคัดกรองผู้เรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนด้วยวิธีการติดตามดูแลคัดกรองและจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษา ที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่มปกติ คือ ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวม

2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษา ที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา เช่น ทดลองสารเสพติด เทียบกลางคืนหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาแล้วแต่กรณี

3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง ผู้เรียน นักศึกษา ที่จัดในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษา เช่น ขาดเรียนบ่อยครั้ง ติดสารเสพติด ผลการเรียนตกต่ำ ซึ่งต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาแล้วแต่กรณี

พิชามณูษ์ ม่วงแก้ว (2559, หน้า 27) กล่าวว่า การคัดกรองผู้เรียน เป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองผู้เรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองผู้เรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 26) กล่าวว่า การคัดกรองผู้เรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเพื่อจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ คือ ผู้เรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา คือ ผู้เรียน

ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขตามแต่กรณี

บุญชูศรี พันธ์วัฒน์ และคนอื่นๆ (2562, หน้า 181) ได้กล่าวว่า การคัดกรอง ผู้เรียนเป็นกระบวน การหลังจากที่ครูได้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อแยก ผู้เรียน เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตรงกับปัญหาและความต้องการมากที่สุด

สรุปได้ว่า การคัดกรองผู้เรียนเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวิเคราะห์และจัดทำ ฐานข้อมูลของผู้เรียนตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อจำแนกผู้เรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับ ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ บริรักษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองผู้เรียน เพื่อการช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความหมายของครูที่ปรึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 39) ได้กำหนดว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเป็นการดำเนินงานหลังจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วมีการ คัดกรองผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มไว้ใจ กลุ่มห่วงใยและกลุ่มใกล้ชิด หลังจากนั้นควรมีการพัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนทุกกลุ่มให้มีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาคุณค่าตนเองการรู้จักและ เข้าใจผู้อื่น การปรับตัวทักษะ การสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากสิ่งเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้าน การเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีความสุข พัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพของตนซึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนนั้นต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลักษณะของกิจกรรม ต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

วิธีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอาจจำแนกออกเป็น 3 วิธีการ ดังนี้

1. กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 20 นาทีถึง 50 นาที ควรเป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้มีการ สสำรวจและประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตน มีความรู้และทักษะในการปรับตัวอย่าง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพการณ์ตลอดจนฝึกความคิดวิเคราะห์ที่ฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกลุ่ม มีวิธีการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนาเรื่องข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันบทบาท สมมุติ สถานการณ์จำลอง เพื่อการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

2. การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนทำให้ครูและผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการ อีกทั้งยังทำให้ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนมากขึ้นและมีความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนควรเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมที่จะดำเนินการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อมูลของผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3. การพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมเป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่ม สามารถพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือพัฒนาเป็นกลุ่มด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและวิธีการ ดังนี้

3.1 กิจกรรมตามความสนใจและความถนัด เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาชีพ กิจกรรมดนตรี กีฬา

3.2 กิจกรรมวิชาการเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ทางทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เช่น กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ กิจกรรมสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

3.3 กิจกรรมด้านศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีไทย เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย กิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น

3.4 กิจกรรมโฮมรูม พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมสันติวิธีกิจกรรมสำนึกพลเมือง กิจกรรม 11 ดี 11 เก่ง เป็นต้น

3.5 กิจกรรมที่ดำเนินตามนโยบาย เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองนโยบายขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่พิจารณาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม เช่น นโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าไทยนโยบายของสำนักงานเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่รณรงค์ไม่ให้มีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในการรับน้องใหม่หรือนโยบายของสถานศึกษาที่ให้ผู้เรียนลดค่าใช้จ่ายในการใช้พลังงานไฟฟ้า

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เช่น เอกสารคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม โครงการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โครงการการจัดกิจกรรมดนตรี แบบรายงานผลการดำเนินงาน แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมแบบประเมินโครงการ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, หน้า 12) ได้กำหนดแนวการจัดกิจกรรมโฮมรูมไว้ ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น
3. การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการซึ่งอาจเป็นในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่นๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง
4. ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, หน้า 12) ได้มีรูปแบบการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มากขึ้น

2. สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรม คือ

- 2.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

- 2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนิผู้เรียนหรือผู้ปกครอง แต่ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจและห่วงใยในตัวผู้เรียน

- 2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม ควรเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสารประโยชน์ต่อการดูแลผู้เรียน

- 2.4 การสรุปผลและการบันทึกหลักฐานการประชุม

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559, หน้า 25) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัย โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความหมายเหมาะสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการพิเศษต่างๆ

พิชามญชุ์ ม่วงแก้ว (2559, หน้า 34) กล่าวว่า การส่งเสริมผู้เรียน เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครู กับผู้ปกครอง ผู้เรียนที่ครูดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลผู้เรียนระหว่าง บ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 29) กล่าวว่า การส่งเสริมผู้เรียน เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติหรือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงการส่งเสริมผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเท่าเทียมกัน โดยมีรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสมได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว โดยครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ มากขึ้น

4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความหมายของครูที่ปรึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 40) ได้กำหนดว่าการพัฒนาผู้เรียนตามระบบการดูแลผู้เรียนอาชีวศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับขั้นตอนการป้องกันแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนซึ่งจะนำไปดำเนินการกับผู้เรียนในกลุ่มห่วงใยและกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก็เป็นงานสำคัญที่ต้องมีความรับผิดชอบและงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้พ้นสภาวะวิกฤตและปัจจัยเสี่ยงซึ่งถ้าครูผู้รับผิดชอบไม่รีบดำเนินการแก้ไขอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนและผู้อื่นจนนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงได้ วิธีการ การป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียน มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

เป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่ยากลำบากจากปัญหาต่างๆ ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนให้พ้นจากสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยสัมพันธภาพที่ดีผู้ขอรับ

คำปรึกษาต้องไว้วางใจและให้ความเชื่อมั่นผู้คำปรึกษาว่าสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของตนได้ ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะต่างๆ ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้ใช้ศักยภาพของตนเองเพื่อทำความเข้าใจตนเองสามารถค้นพบหาปัญหาที่เกิดขึ้นทราบถึงสาเหตุของปัญหาความต้องการของตนเองสามารถพิจารณาทางเลือกหลายๆ ทางโดยเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงเกิดผลกระทบต่อนตนเองและผู้อื่นน้อยที่สุดสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาลดความเครียดความวิตกกังวลลง
2. เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. เพื่อให้ผู้รับขอรับคำปรึกษาสำรวจความต้องการของตนเองและเข้าใจปัญหา

4. เพื่อให้สามารถพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
5. เพื่อให้มีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในอนาคตได้

กระบวนการให้คำปรึกษามี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความไว้วางใจ มีความรู้สึกดีเกิดความอบอุ่นและเชื่อมั่นผู้ให้คำปรึกษาทำให้กล้าที่จะกล่าวถึงปัญหาและเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงวิธีการสร้างสัมพันธภาพเริ่มต้นด้วยการทักทายพูดคุยเรื่องใกล้ตัวหรือพูดเรื่องทั่วไป (Small Talk) โดยใช้ทักษะการใส่ใจและการเปิดประเด็นไปสู่เรื่องที่มีปัญหาในขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพควรมีการกำหนดแนวทางการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเช่นเรื่องระยะเวลาในการให้คำปรึกษาจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาการรักษาความลับ เป็นต้น
2. การสำรวจปัญหาเพื่อให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดการสำรวจปัญหาและเข้าใจถึงปัญหาของตนเองตามความเป็นจริงสามารถเล่าปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้ให้คำปรึกษาทำให้ทราบถึงอารมณ์ความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองไปด้วยในขณะที่เล่าปัญหาให้กับผู้ให้คำปรึกษาฟังเกิดการทบทวนอาจทำให้เข้าใจปัญหาอย่างแท้จริงพบสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหตามความต้องการของตนเองทักษะที่ใช้คือการใส่ใจการฟัง การทวนความและสะท้อนความรู้สึกและการสรุปความทักษะการสนับสนุนหรือการให้กำลังใจ
3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจในปัญหาของตนเองจากการที่ผู้ให้คำปรึกษาได้จัดเรียงและเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ที่ได้สำรวจร่วมกับผู้ขอรับคำปรึกษาทำให้เข้าใจถึงปัญหาสาเหตุความต้องการของตนเองรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ใช้ทักษะการฟังการถามการทวนความสะท้อนความรู้สึกทักษะการสรุปความ

4. การวางแผนแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจและเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหของตนเองสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาแยกแยะว่าปัญหาได้เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนและวางแผนแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะที่ใช้คือการให้ข้อมูลให้คำแนะนำทักษะการสนับสนุนการพิจารณาทางเลือก

5. ขั้นตอนยุติการให้คำปรึกษาและการติดตามผลการยุติการให้คำปรึกษา มี 2 ลักษณะคือการยุติการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้งควรมีการตรวจสอบความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษากำหนดแนวทางปฏิบัติและการนัดหมายส่วนยุติการให้คำปรึกษาในกรณีที่ผู้ขอรับคำปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จริงเกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ไขปัญหามีผลช่วยให้ผู้เรียนลดความวิตกกังวลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา

1. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษาซึ่งผู้รับรู้ว่าปัญหาของตนเองมีความสำคัญและผู้ให้คำปรึกษาพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือด้วยความจริงใจเข้าใจความรู้สึกและให้เกียรติทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความอบอุ่นใจมีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากปัญหาที่ยุงยากได้ทำให้กล้าที่จะเล่าปัญหาโดยไม่ปิดบังกล้าที่จะเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกและความต้องการของตนเอง ได้วิธีการสร้างสัมพันธภาพและผ่อนคลายเรื่องที่พูดคุยกันอาจเป็นเรื่องทั่วไปเรื่องใกล้ตัวเช่นเรื่องการเรียนรู้กิจกรรมที่ทำในสถานศึกษา เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจหรือเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ

2. ทักษะการใส่ใจ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาให้ความสำคัญต่อปัญหาแสดงความสนใจเอื้ออาทรให้เกียรติแก่ผู้ขอรับคำปรึกษาด้วยการเอาใจใส่ในด้านต่างๆ เช่น ความสะดวกความมีระเบียบของห้องการแสดงสีหน้าท่าทางด้วยท่าทางที่สุภาพอ่อนโยน การมีท่าทีผ่อนคลายของผู้ให้คำปรึกษา การแสดงความใส่ใจจากท่าทางของร่างกายเช่นการโน้มตัวไปหาผู้ขอรับคำปรึกษาคำนิ่งถึงระยะห่างระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษาและการใส่ใจด้วยคำพูดพร้อมที่จะรับฟังน้ำเสียงที่สุภาพพูดไม่ดังและไม่เบาจนเกินไป

3. ทักษะการฟัง มีความสำคัญในการทำให้เกิดความเข้าใจตัวตนและปัญหาต่างๆ ของ ผู้ขอรับคำปรึกษาการฟังด้วยความตั้งใจและเข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจและเห็นใจช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและเกิดความไว้วางใจมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้พูดอย่างต่อเนื่องในประเด็นต่างๆ การฟังอย่างลึกซึ้งต้องฟังในด้านเนื้อหาสังเกตท่าทางความรู้สึกคำพูดความขัดแย้งระหว่างคำพูดและพฤติกรรมที่แสดง

ออกมา การฟังทำให้ผู้ให้คำปรึกษาตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การแก้ปัญหาเกิดผลดีต่อผู้ขอรับคำปรึกษา

4. ทักษะการเงี่ยบ เป็นระยะเวลาที่ผู้ขอรับคำปรึกษาได้พิจารณาถึงความคิดความรู้สึกประเมินเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและความต้องการของตนเองการเงี่ยบเป็นช่วงเวลาที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษาไม่มีการสื่อสารทางท่าทางด้านร่างกาย การเงี่ยบแสดงให้เห็นว่าผู้ให้คำปรึกษารับฟังยอมรับเข้าใจแต่ถ้าผู้ขอรับคำปรึกษาเงี่ยบอาจเกิดจากความกลัว ความโกรธ ความรู้สึกผิด ไม่กล้าพูดเพราะพูดแล้วอาจทำให้รู้สึกเจ็บปวด การต่อต้าน หรือการไม่ไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษาซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้ว่าความเงี่ยบของผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดจากเหตุใดต้องสังเกตอย่างใกล้ชิดและรับรู้ความรู้สึกเนื้อหาและประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเกิดการตอบสนองที่เหมาะสมและควรรอให้ผู้ขอรับคำปรึกษาพร้อมที่จะพูดต่อไป

5. ทักษะการทวนความ มีความสำคัญในการสื่อสารให้ผู้ขอรับคำปรึกษารู้ว่าผู้ให้คำปรึกษาได้ยินในสิ่งที่ผู้ขอรับคำปรึกษาพูดออกมาอย่างแท้จริงการทวนความเป็นการพูดซ้ำข้อความเกิดของ ผู้ขอรับคำปรึกษาในแนวทางเดียวกันแต่มีคำพูดน้อยลงมีความกระชับและง่ายต่อความเข้าใจเพื่อแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาได้ยินเข้าใจและรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของผู้ขอรับคำปรึกษาอย่างแท้จริงช่วยให้เกิดความกระจ่างในสิ่งที่ผู้ขอรับคำปรึกษาพูดและความรู้สึกของตนเองมองเห็นจุดมุ่งหมายปลายทาง และความเป็นไปของเรื่องราวได้อย่างชัดเจนขึ้นข้อควรระวังในการทวนความคือการเปลี่ยนแปลงความหมายหรือเพิ่มข้อความที่ผู้ขอรับคำปรึกษาไม่ได้พูดหลีกเลี่ยง การทวนความที่มากเกินไป

6. ทักษะการสนับสนุน เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดกำลังใจเต็มใจที่จะเล่าปัญหาเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างความมั่นใจส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเสนอความคิดเห็นมากขึ้นเกิดความพยายามติดตามหาวิธีในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความไว้วางใจมั่นใจและรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกันทำให้เกิดความร่วมมือมากขึ้นการให้การสนับสนุนทำได้ด้วยท่าทางและคำพูดที่แสดงความเห็นชอบรับรองเห็นชอบให้ความสนับสนุนความคิดของผู้ขอรับคำปรึกษา

7. ทักษะการถาม มีความสำคัญในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงความคิดเห็นอารมณ์ความรู้สึกทัศนคติของผู้รับคำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและหาแนวทางช่วยเหลืออีกทั้งยังทำให้เกิดความไว้วางใจต่อผู้ให้คำปรึกษาและเป็นการช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษามีความเข้าใจปัญหาและความต้องการของตนเองทักษะการถามที่เหมาะสมช่วยสร้างความคุ้นเคยและเกิดผลดีในการให้คำปรึกษาคำถามอาจใช้ในตอนการเริ่มต้นการให้คำปรึกษาหรือใช้ระหว่างการให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มเติมข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นและใช้เมื่อต้องการความแน่ใจหรือสรุปคำพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันคำถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและ

คำถามปลายเปิดที่ช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษามีโอกาสเล่าเหตุการณ์แสดงความคิดและอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเป็นอิสระการถามมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหามากกว่าใช้ในการวินิจฉัยปัญหาและควรใช้คำถามปลายเปิดมากกว่าคำถามปลายปิด

8. ทักษะการสะท้อน เป็นทักษะที่ทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้เรียนรู้และตระหนักถึงเรื่องราวและความรู้สึกของตนเองซึ่งผู้ขอรับคำปรึกษาอาจจะแสดงออกมาหรือไม่แสดงออกมาโดยชัดเจนแต่ผู้ให้คำปรึกษารับรู้ได้จากโดยการสังเกตจากการพูดและท่าทางความรู้สึกทักษะการสะท้อนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้ขอรับคำปรึกษาแสดงออกมาช่วยให้เกิดความเข้าใจในและเล่าถึงปัญหาและมีการค้นหาสำรวจความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อความคิดที่ไม่ได้แสดงออกนอกเกี่ยวกับความรู้สึกและเรื่องราวต่างๆ และความต้องการของตนเองข้อควรระวังในการสะท้อนผู้ให้คำปรึกษา นอกจากนี้ทักษะการสะท้อนเป็นการแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาเอาใจใส่ รับฟัง และเข้าใจความรู้สึก ความคิดที่สื่อออกมา

9. ทักษะการสรุปความ เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงประเด็นสำคัญที่ผู้ขอรับคำปรึกษาพูดหรือแสดงความรู้สึกมาสรุปมาเป็นคำพูดกระชับ ชัดเจนเพื่อช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้สำรวจและตรวจสอบตนเอง ทำให้เข้าใจถึงปัญหาและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวต่างๆ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษา และเป็นการแสดงว่าผู้ให้การปรึกษาตั้งใจฟัง และรับรู้เรื่องราวและความรู้สึกของผู้ขอรับคำปรึกษาได้อย่างถูกต้องวิธีการสรุปความใช้เมื่อผู้ขอรับคำปรึกษาพูดเรื่องที่มีความยาวและมีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์พร้อมๆ กัน ผู้ให้คำปรึกษาต้องรวบรวมประเด็นสำคัญและสรุปเพื่อได้เนื้อหาแนวความคิดและความรู้สึกที่ชัดเจน การใช้ทักษะสรุปความใช้ได้ตลอดเวลาในการให้คำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นตอนเริ่มต้น ระหว่างการให้คำปรึกษา และก่อนยุติการให้คำปรึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 49) ได้กำหนดว่าการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มห่วงใย ใกล้ชิด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งนอกจากจะมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมก็เป็น การช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับผู้เรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยป้องกันมิให้ผู้เรียนเกิดปัญหา เกิดผลเสียต่อตนเองและสังคม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องที่จะทำการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาของสถานศึกษา สามารถจัดได้หลายแนวทาง ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. กิจกรรมโฮมรูม

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. กิจกรรมสอนซ่อมเสริม
5. กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง
6. กิจกรรมบริการสังคม
7. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมว่าสอดคล้องกับลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน อีกทั้งต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา ชั้นเรียน ประเภทวิชาที่เรียน ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้องด้วย

พิศ สิงห์คำ (2560, หน้า 32) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดผลจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัยให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

บุญชรัสมิ์ พันธุ์รัตน์ และคนอื่นๆ (2562, หน้า 183) ได้กล่าวว่าการป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียน สำหรับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้นโดยครูที่ปรึกษา 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาผู้เรียน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย 3) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบของชมรม 4) กิจกรรมในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 5) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 6) กิจกรรมซ่อมเสริม 7) กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

คำนิง ทองเกตู และพัฒนา ทองเกตู (2562) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด หลังจากได้คัดกรองผู้เรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ แล้ว เริ่มต้นจากครูที่ปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน การเยี่ยมบ้านผู้เรียน การให้คำปรึกษา คำแนะนำให้ความช่วยเหลือ การช่วยหาทุนการศึกษา หรือทุนอาหารกลางวัน ให้ผู้เรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่น การประชุมผู้ปกครองการจัดกิจกรรมวันผู้ปกครองพบครูที่ปรึกษา เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนและลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนได้

พิชชาภัทน์ คนสมบุญรณ์ (2562, หน้า 4) กล่าวว่า การป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีกิจกรรมการให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (จับคู่ Buddy) การจัดกิจกรรมซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง เช่น การโทรศัพท์ การเชิญมาพบ การเยี่ยมบ้านเพื่อพบปะผู้ปกครอง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การแก้ไขปัญหาผู้เรียน เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและดำรงตนได้เหมาะสมตามวัยโดยใช้รูปที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสมส่งผลให้ผู้เรียน ได้รับคำปรึกษา ได้สำรวจ และตรวจสอบตนเอง ทำให้เข้าใจถึงปัญหาและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวต่างๆ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ขอรับคำปรึกษา และเป็นการแสดงว่าผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง และรับรู้เรื่องราวและความรู้สึกของผู้ขอรับคำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง ผู้ให้คำปรึกษาต้องรวบรวมประเด็นสำคัญและสรุปเพื่อได้เนื้อหา แนวความคิดและความรู้สึกที่ชัดเจน การใช้ทักษะสรุปความ ใช้ได้ตลอดเวลาในการให้คำปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นตอนเริ่มต้น ระหว่างการให้คำปรึกษา และตอนยุติการให้คำปรึกษา

5. การส่งต่อ

การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคำปรึกษาผู้เรียนนั้น บางครั้งสถานศึกษาไม่อาจช่วยเหลือแก้ไขได้ เนื่องจากปัญหามีความซับซ้อน ยากต่อการช่วยเหลือแม้ว่าทางสถานศึกษาจะหาทางช่วยเหลือแล้วแต่ไม่เกิดผลดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งมีความสามารถในการช่วยเหลืออย่างถูกวิธี และมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาคำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียน อย่างทันที่ทันที่ ไม่เกิดผลเสียต่อผู้เรียนช่วยให้สามารถกลับมาเรียนและดำเนินชีวิตได้ตามปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 50) ได้กำหนดว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาคำปรึกษาผู้เรียนนั้นบางครั้งสถานศึกษาไม่อาจช่วยเหลือแก้ไขได้เนื่องจากปัญหามีความซับซ้อน ยากต่อการช่วยเหลือแม้ว่าทางสถานศึกษาจะหาทางช่วยเหลือแล้วแต่ไม่เกิดผลดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งมีความสามารถในการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาคำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันที่ทันที่ ไม่เกิดผลเสียต่อผู้เรียนช่วยให้สามารถกลับมาเรียนและดำเนินชีวิตได้ตามปกติ การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การส่งต่อภายใน เป็นการส่งผู้เรียนให้ไปพบครูผู้อื่นที่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งครูที่ปรึกษาพิจารณาแล้วว่าจะมีความเหมาะสมเช่น ครูแนะแนวสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านจิตใจความรู้สึกครูพยาบาลสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านสุขภาพครูฝ่ายทะเบียนก็จะแนะนำการลงรายวิชาให้ครบตามกำหนดหรือปัญหาเกี่ยวกับการเรียนอื่นๆ แนวทางการพิจารณาว่าควรส่งต่อภายในอาจพิจารณากรณีที่ครูที่ปรึกษาให้การช่วยเหลือแก้ไขแล้วไม่ดีขึ้นหรือมีพฤติกรรมเหมือนเดิมผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือหลีกเลี่ยงการพบครูที่ปรึกษาไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของครูที่ปรึกษานอกจากนี้ผู้เรียนอาจมีปัญหาทางด้านจิตใจปัญหามีความซับซ้อนรุนแรง

ซึ่งครูที่ปรึกษาไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าวจึงต้องส่งต่อให้ครูบุคลากรที่มีความสามารถ ในการช่วยเหลือแก้ไขต่อไป แนวทางการส่งต่อภายในมีดังนี้

1.1 ครูที่ปรึกษาศึกษาข้อมูลของผู้เรียนและรายละเอียดของปัญหาแล้ว พิจารณาว่าครูหรือบุคลากรที่มีความเหมาะสมที่จะสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.2 ครูที่ปรึกษาติดต่อประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ ให้ทราบล่วงหน้าก่อนโดนสรุปถึงปัญหาที่ต้องการขอความช่วยเหลือ

1.3 สรุปข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียนลักษณะปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น และวิธีการให้ความช่วยเหลือที่ผ่านมาและรายงานผลจากการช่วยเหลือ

1.4 ครูที่ปรึกษาชี้แจงผู้เรียนทราบว่าต้องได้รับการช่วยเหลือจากครู ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้เกิดผลดีต่อการช่วยเหลือแก้ไข เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการส่งต่อภายใน

1.5 กำหนดนัดหมายวันเวลาสถานที่ให้ความช่วยเหลือโดยครูที่ปรึกษา ประสานงานกับครูที่รับจะช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อที่จะส่งต่อผู้เรียนให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไข

1.6 ติดตามผลการส่งต่อเพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือผู้เรียน และผลจากการช่วยเหลือที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. การส่งต่อภายนอก เป็นหน้าที่ของครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็น ผู้ส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นขั้นตอนที่เป็นผลจากการส่งต่อภายในหลังจากติดตามผลแล้ว พบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นซึ่งคณะกรรมการพัฒนารับการดูแล ผู้เรียนพิจารณาแล้วเห็นว่าการส่งต่อภายในไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้นได้จึงพิจารณา ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ช่วยเหลือต่อไป

ชุดิมา ถาวรแก้ว (2559, หน้า 35) การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งเสริม ผู้เรียนต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของผู้เรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและ รวดเร็วหากพบว่าปัญหามีความยาก ต่อการช่วยเหลือแล้วผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559, หน้า 33) กล่าวว่า การส่งต่อ เป็นกระบวนการ ช่วยเหลือผู้เรียนกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือ อย่างเหมาะสมต่อไป โดยการส่งต่อผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

บุญขันธ์ พันธ์วัฒน์ และคนอื่นๆ (2562, หน้า 184) ได้กล่าวว่า การส่งต่อผู้เรียน เกิดขึ้นเมื่อการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองผู้เรียน การส่งเสริมผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้จึงต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ในการให้ความช่วยเหลือก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงการส่งต่อ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การส่งต่อ

ภายใน โดยครูที่ปรึกษาส่งต่อให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา ครูปกครอง เป็นต้น ตามความเหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือ 2) การส่งต่อภายนอก โดยการประสานงานกับ ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกผู้ที่ส่งต่อ คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูปกครอง เมื่อผู้เรียนได้รับ ความช่วยเหลือให้กลับสู่ สภาพปกติ แล้วจึงรับผู้เรียนเข้าเรียนตามปกติ

สรุปได้ว่า การส่งต่อผู้เรียนเป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่ผู้เรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้เรียนโดยตรง โดยการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครู ฝ่ายปกครองตามขั้นตอนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป

แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษา ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2567) ได้กำหนดว่า

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพและยกระดับการศึกษาวิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนหรือกรอบคุณวุฒิอื่นในระดับสากลมาตรฐานการศึกษาของชาติ และ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคน ระดับเทคนิค รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิริยนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคมและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระได้

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้หลายรูปแบบตามศักยภาพและโอกาส ของผู้เรียน เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านในระดับเทคนิคด้วยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ ยกเว้นการเรียนรายวิชาโดยการโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ การเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ การเทียบโอนประสบการณ์ของบุคคล การเทียบโอน สมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน มาตรฐานอาชีพระดับสากลเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติและวิธีการ ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

3. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพร่วมกันระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษากับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน องค์กรวิชาชีพ ทั้งในและต่างประเทศ

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการในการทำงานและการประกอบอาชีพโดยยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ และสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ ประเทศและสังคมโลก เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน

จุดหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้มีพฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่นมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนตามแบบแผน หรือข้อบังคับที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ในการปฏิบัติที่ดีของคนในสังคม มีจิตสาธารณะ จิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์ตามหลักสูตร

2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎีและเทคนิคเชิงลึกภายใต้ขอบเขตของงาน อาชีพ รวมทั้งในระดับที่เชื่อมโยงกับการทำงาน

3. เพื่อให้มีทักษะในการปรับใช้กระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม ทักษะด้าน ความปลอดภัยที่เชื่อมโยงกันในการทำงานที่หลากหลาย ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะในการวางแผน การบริหารจัดการ การประสานงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร และการประเมินผลในการปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง

4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแบบแผน และปรับตัวภายใต้ความเปลี่ยนแปลง การพัฒนานวัตกรรมตามสายอาชีพสามารถแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยหรือซับซ้อนและเป็นนามธรรม เป็นบางครั้ง

5. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม มีความรักชาติสำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. การจัดการเรียนรู้

1.1 หลักสูตรนี้ผู้เรียนสามารถลงทะเลเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถขอยกเว้นการเรียนรายวิชาโดยการโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ การเทียบโอนประสบการณ์ของบุคคล การเทียบโอนสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ครอบคลุมแห่งชาติ และครอบคลุมอ้างอิงอาเซียน มาตรฐานอาชีพระดับสากลเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติและวิธีการที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

1.2 การจัดการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะเฉพาะด้านในระดับเทคนิค สามารถจัดการเรียนการสอนได้ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน และสามารถเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้จากวิธีการเรียนรู้ต่างๆ ได้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ สมรรถนะในการทำงาน และการประกอบอาชีพตามจุดหมาย หลักการของหลักสูตร และระดับคุณวุฒิของแต่ละประเภทวิชาหรือกลุ่มอาชีพและสาขาวิชา

2. การจัดการศึกษาและเวลาเรียน

2.1 การจัดการศึกษาโดยรูปแบบการศึกษาในระบบ และรูปแบบการศึกษาระบบทวิภาคีให้ใช้ระบบทวิภาค โดยกำหนดให้ 1 ปีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน และใน 1 ภาคเรียนมีระยะเวลาจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ หรือเทียบเคียงได้ไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2.2 หากไม่เป็นไปตามข้อ 2.1 สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นให้ชัดเจน ประกอบด้วย การแบ่งภาคเรียน ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคเรียน การคิดหน่วยกิตรายวิชา การเทียบเคียงหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎี และรายวิชาภาคปฏิบัติการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพหรือการฝึกอาชีพ หรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพหรือกิจกรรมอื่นใดที่เสริมสร้างการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการจัดการศึกษาโดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. การคิดหน่วยกิต

หลักสูตรให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง 80-90 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิต ดังนี้

3.1 รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปราย 15 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ 30 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม 45 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.5 การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการ ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.6 การทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.7 กิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดที่สร้างการเรียนรู้นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดข้างต้น การนับระยะเวลาในการทำกิจกรรมนั้นต่อภาคเรียนปกติให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนดในกรณีที่สถาบันการอาชีวศึกษาใช้ระยะเวลาการจัดการศึกษามากกว่า 15 สัปดาห์ ให้นับระยะเวลาการจัดการศึกษาและการคิดหน่วยกิตรายวิชาเทียบเคียง ตามข้อ 3.1-3.7 โดยให้สภาสถาบันการอาชีวศึกษา ดังกล่าวเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ การคิดหน่วยกิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา

4. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตร แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

4.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

4.1.1 กลุ่มสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

4.1.2 กลุ่มสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

4.1.3 กลุ่มสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

การจัดวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร กลุ่มสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา กลุ่มสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ในสัดส่วนที่เหมาะสมตามกลุ่มอาชีพและสาขาวิชา

4.2 หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต

4.2.1 กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน

4.2.2 กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ

4.2.2.1 การจัดการอาชีวศึกษาในระบบ และศึกษานอกระบบ

กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อสร้างความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงาน และการประกอบอาชีพจากสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนปกติ

4.2.2.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กำหนดให้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการแทนการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

4.2.2.3 กำหนดให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อเป็นการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ จัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพในลักษณะงานบุคคลหรืองานกลุ่มที่สอดคล้องกับงานอาชีพ ไม่น้อยกว่า 180 ชั่วโมง จำนวน 4 หน่วยกิต การจัดรายวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ โดยในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใด ต้องมีจำนวนหน่วยกิตของกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรและให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต

4.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน หรือไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

5.1 สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยปลูกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลกในด้านการรักษาดี เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ส่งเสริมการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทุกภาคเรียนหรือไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

5.2 ผู้เรียนที่อยู่ในช่วงฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสถานประกอบการ

5.3 การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

6. การปรับพื้นฐานวิชาชีพ

6.1 สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เข้าเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ต่างประเภทวิชา

กลุ่มอาชีพ และสาขาวิชาที่กำหนดเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนในสาขาวิชานั้น

6.2 การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

6.3 กรณีผู้เข้าเรียนที่มีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพที่หลักสูตรกำหนดมาก่อนเข้าเรียน สามารถขอยกเว้นการเรียนรายวิชา โดยการโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การเทียบโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ การเทียบโอนประสบการณ์ของบุคคล การเทียบโอนสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนมาตรฐานอาชีพระดับสากลเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติและวิธีการที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

7. การจัดแผนการเรียน

การจัดแผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา โดยจัดอัตราส่วนการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ประมาณ 40 : 60 และพิจารณาจากผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนี้

7.1 ให้จัดแผนการเรียนในภาคเรียนปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคเรียนปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต สำหรับการลงทะเบียนเรียนภาคปกติแต่ไม่เต็มเวลาหรือภาคเรียนฤดูร้อน

7.2 จัดรายวิชาในแต่ละภาคเรียน คำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรรายวิชาที่ต้องเรียนตามลำดับก่อนและหลัง ความง่ายและยาก ความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของรายวิชา รวมทั้งรายวิชาที่สามารถบูรณาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะของงาน โครงการงานและหรือชิ้นงานในแต่ละภาคเรียน

7.3 จัดรายวิชาให้ครบถ้วนทุกหมวดวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร

7.4 จัดรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

7.5 การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการ ให้สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษากำหนดรายวิชาที่ตรงกับ

ลักษณะงานของสถานประกอบการ เพื่อนำไปเรียนหรือฝึกในภาคเรียนที่ฝึกอาชีพหรือฝึก
ประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพตามเงื่อนไขของหลักสูตรสาขาวิชานั้นๆ

7.5.1 การนำรายวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับลักษณะงาน
ของสถานประกอบการ เพื่อฝึกอาชีพหรือฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ให้นับจำนวนชั่วโมง
ไม่น้อยกว่าโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา แต่ละสาขาวิชานั้นๆ

7.5.2 การพัฒนารายวิชาสมรรถนะวิชาชีพตรงกับลักษณะงานของสถาน
ประกอบการ เพื่อไปฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ให้นับจำนวนชั่วโมง ตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.4
และกำหนดรหัสวิชาตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ

7.5.3 การพัฒนารายวิชาสมรรถนะวิชาชีพตรงกับลักษณะงานของสถาน
ประกอบการ เพื่อไปฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ให้นับจำนวนชั่วโมง ตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.5
และกำหนดรหัสวิชาตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ

7.6 จัดรายวิชาโครงการ จำนวน 4 หน่วยกิต (12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ
180 ชั่วโมงต่อภาคเรียน) ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของหลักสูตรสาขาวิชานั้นๆ โดยกำหนดสัดส่วน ดังนี้

7.6.1 การจัดทำโครงการสมรรถนะวิชาชีพ ให้นักศึกษา เรียนในชั้นเรียน
จำนวน 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 60 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

7.6.2 ให้เรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 120 ชั่วโมงต่อ
ภาคเรียน

7.6.3 หากจัดให้เรียนรายวิชาโครงการ 2 หน่วยกิต คือ โครงการ 1 และ
โครงการ 2 ให้สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ที่เทียบเคียงกับ
เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

7.7 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง
ทุกภาคเรียนหรือไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

7.8 การจัดการเรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นไป
ตามโครงสร้างหลักสูตรทั้งนี้ หากสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษามีเหตุผลและความจำเป็น
ในการจัดหน่วยกิตและเวลา ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละภาคเรียนที่แตกต่างไปจากเกณฑ์
ข้างต้น อาจทำได้แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา โดยให้คำนึงถึงความสมดุล
ของจำนวนหน่วยกิตและชั่วโมงรวมตามแผนการเรียน ของสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา
เป็นสำคัญ

8. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา สามารถนำรายวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะ
วิชาชีพไปกำหนดรายละเอียดการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ โดยจัดทำแผนการฝึกอาชีพ

การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอาชีพ การวัดและประเมินผลเป็นรายวิชา ทั้งนี้ กำหนดให้ใช้การฝึกอาชีพแทนการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

หากรายวิชาในหมวดสมรรถนะวิชาชีพไม่สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร โดยต้องพัฒนาร่วมกับสถานประกอบการและรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

9. การเข้าเรียน

9.1 ผู้เรียนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่าหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

9.2 ผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าให้อยู่ในสถานะผู้เข้าเรียน

10. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงและเป็นไปตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

11. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

11.1 ได้รายวิชาและจำนวนหน่วยกิตสะสมในทุกหมวดวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา กลุ่มอาชีพ และสาขาวิชาและตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด

11.2 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

11.3 ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพที่ยึดโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพขององค์กรรับรองในประเทศหรือสากล

11.4 ได้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด และ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน

11.5 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่าหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

12. การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

12.1 สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมได้ตามเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนด โดยต้องพัฒนาร่วมกับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

12.2 การพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์สาขาวิชาหรือมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา โดยสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

12.2.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง สามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มสมรรถนะเพื่อเลือกเรียนนอกเหนือจากรายวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชาบังคับได้ โดยสามารถพัฒนาเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการ ผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระ โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้นๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง

12.2.2 หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ สามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะได้ตามความต้องการของสถานประกอบการหรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

12.3 การกำหนดรหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

13. การปรับปรุงแก้ไข พัฒนารายวิชา และการอนุมัติหลักสูตร

13.1 สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

13.2 ให้สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินและรายงานผลการใช้หลักสูตร ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องหรืออย่างน้อยทุก 5 ปี

13.3 การอนุมัติหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

13.3.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง และกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

13.3.2 หมวดสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านหลักสูตร และเสนอต่อคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติ

13.4 การประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงให้ทำเป็นประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

14. การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา กำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เปิดสอน โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 4 ด้าน ดังนี้

- 14.1 หลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ
- 14.2 ครู ทรัพยากรและการสนับสนุน
- 14.3 วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
- 14.4 ผู้สำเร็จการศึกษา

ในกรณีสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาใดจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามข้างต้น หรือจัดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างไม่มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562, หน้า 1) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งจะแข่งขันกับนานาชาติได้ ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ แต่ที่ผ่านมามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถพัฒนานวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีค่านิยมในการศึกษาด้านอาชีวศึกษาน้อย ส่งผลกระทบต่อความต้องการกำลังคนและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” รวมทั้งยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษาในทุกพื้นที่ของประเทศ” เป็นกลไกประชารัฐที่รวมพลังให้สามารถกำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงานโครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคมและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง

ในการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความถนัด ตามความสนใจ และได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เน้นความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเพื่อยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานในกลุ่มประชาคมอาเซียนและนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและสามารถเข้าสู่การเปิดเสรีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต จึงได้กำหนดนโยบายในการยกระดับทักษะฝีมือและเตรียมความพร้อมแก่กลุ่มเป้าหมายให้มีสมรรถนะที่ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการผลิตสินค้าและบริการที่มีการแข่งขันทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและระยะเวลาในการผลิต โดยพัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษา ตามแรงขับจากผู้ใช้ “Demand Driven” ภายใต้ความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการซึ่งเป็นหน่วยที่ใช้ผลผลิตของอาชีวศึกษา เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน นำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

เนื่องจากการจัดการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ต้องการให้มีการกระจายอำนาจทางวิชาการสู่สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรได้เอง โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาและ

มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพตามระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา ในการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษา ในรูปแบบอาศัยแรงขับจากผู้ใช้ ทั้งนี้ หลักสูตรที่จะพัฒนาจะต้องเป็นหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ “Competency Based Curriculum” ซึ่งนำสมรรถนะที่ผู้ประกอบการอาชีพปฏิบัติจริงในงานอาชีพจาก มาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะมาพัฒนาเป็นหลักสูตรการอาชีวศึกษา เพื่อจัดการศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับสมรรถนะอาชีพและ สามารถประกอบอาชีพได้ทันที

ดังนั้นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะทั้งระดับส่วนกลางและระดับ สถานศึกษา จึงต้องเข้าใจถึงมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ก็จะต้อง ดำเนินการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดด้วย

สมรรถนะแกนกลาง ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ และ ความรับผิดชอบ ในด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านสังคมและ การดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และปฏิบัติรายวิชาในหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลางเพื่อนำไปใช้ และหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรายวิชาชีพและการประกอบอาชีพ ตลอดจน เพื่อการศึกษาต่อ ดังนี้

1. สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร หมายถึง มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่างๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่ การเรียนรู้ ความเข้าใจในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การรับสารอย่างมีสติและถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หมายถึง การรับสารด้วยความใส่ใจ ผ่านประสาทสัมผัสในการรับสาร ตลอดจนสามารถตีความสารที่ส่งมาได้ ทั้งความคิด ความรู้สึก เจตนา ตลอดจนสามารถตีความสารและสามารถนำสารมาใช้พัฒนาตนเอง และสังคม

1.2 การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็น และวัฒนธรรมที่แตกต่าง หมายถึง การรับส่งสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเจรจาต่อรองหรือ แลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อระคน โดยปราศจากความขัดแย้งต่างๆ และรู้เท่าทันบนพื้นฐานความเข้าใจในบริบทสังคมที่มีความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ทั้งในระดับ ชุมชน ชาติ และสากล

1.3 การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร หมายถึง การเลือกใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะต่างๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ตลอดจนการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมาย

ในการสื่อสาร โดยมีความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างทั้งในระดับชุมชน ชาติ และสากล

2. สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา หมายถึง สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking : HOT-CTC) หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ โดยอาศัยการใช้ทักษะหรือกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ของผลลัพธ์จากการตัดสินใจที่ดี เช่น ทักษะการตีความ ประเมิน วิเคราะห์ สรุปความ และอธิบาย ตามหลักฐาน แนวคิด วิธีการ กฎเกณฑ์ หรือบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมหรือข้อมูลจากการสังเกต ประสบการณ์ การใช้เหตุผล การสะท้อนคิด การสื่อสาร และการโต้แย้ง

2.2 การคิดเชิงระบบ (System Thinking : HOT-STM) หมายถึง การคิดที่แสดงให้เห็นโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้บริบท/ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิดปัญหานั้นๆ โดยมองปัญหาให้ลึกกลงไปกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้เห็นถึงแบบแผนหรือรูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นให้เห็นรากเหง้าของสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสถานการณ์นั้นๆ จนเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของระบบนั้นอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง

2.3 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking : HOT-CRT) หมายถึง การคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิด เพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความก้าวหน้าในความรู้ หรือการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยจินตนาการและทักษะพื้นฐานด้านการคิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดละเอียดลออ คิดหลากหลาย คิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่ดีกว่าแตกต่างไปจากเดิม มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากกว่าเดิม

2.4 การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking : HOT-PRB) หมายถึง การคิดของบุคคลในการระบุปัญหา นิยามปัญหา รวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ

3. สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีสุข โดยจะต้องมีความสามารถที่แสดงถึงทักษะทางสังคม ความสามารถ

ในการกำกับตนเอง การสื่อสาร รวมทั้งมีข้อมูลและสามารถนำข้อมูลไปตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 ทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการสร้างปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มบุคคลในสังคม เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น อาทิเช่น เพื่อน ครู หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี ได้แก่ สามารถใช้ภาษาในการเจรจาต่อรองและความสามารถในการแสดงออกทางภาษา การพูด ความคิดและอารมณ์หรือมีท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคลอื่น รวมไปถึงความสามารถในการปรับตัวทางสังคม

3.2 การกำกับตนเอง (Self-regulation) หมายถึง การกำกับตนเอง (Self-Regulation) หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ตนเอง ความสามารถในการควบคุมตนเองและปรับเปลี่ยน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทักษะ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยบุคคลจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากตนเองอย่างตั้งใจ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วางแผนการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ รวมไปถึงการควบคุม ความคิด แรงจูงใจ และสิ่งที่แสดงออกเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ได้แก่ การรู้จักอารมณ์โกรธและควบคุมอารมณ์ด้านลบได้ ระมัดระวังในการเล่นกับเพื่อน รอคอยได้ อดทนได้นาน ประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) การสังเกตตนเอง หมายถึง การตั้งเป้าหมายด้วยการกำหนดพฤติกรรมหรือ 6 เกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อมูล 2) การตัดสินใจตนเอง หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการกระทำ และ 3) การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง หมายถึง การประเมินพฤติกรรมและความเป็นไปได้ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

3.3 การสื่อสารในสังคม (Communication) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการสื่อสารความหมายกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งการรับฟังข่าวสาร การแสดงพฤติกรรมที่มีการตอบสนองต่อการสื่อสาร และสามารถสื่อสารไปยังบุคคลอื่นได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ เริ่มต้นบทสนทนากับเพื่อนได้ ใช้ภาษาหรือคำพูดที่เข้าใจง่ายกับเพื่อน บอกความต้องการของตนเองและผู้อื่นได้ เปิดโอกาสให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

3.4 การตัดสินใจทางสังคม (Social Decision Making) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการเลือกวิธีในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของทางเลือกที่ตนเองตัดสินใจยอมรับ และรับผิดชอบต่อผลของการกระทำที่จะตามมา ได้แก่ ค้นหาสาเหตุของปัญหาได้ เลือกแนวทางแก้ไข ปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า สมรรถนะแกนกลาง คือความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ ในด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านสังคมและการดำรงชีวิตเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ส่วนกระบวนการคิดสามารถนำไปแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้

บริบททั่วไปของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เป็นสถานศึกษาของรัฐ และเป็นสถานศึกษาระบบเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย สถานศึกษาจำนวน 4 แห่ง ดังนี้ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่าลักษณะบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร จัดการเรียนการสอนสามหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี แบ่งการศึกษาเป็น 4 ประเภทวิชา ได้แก่ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาคหกรรม และประเภทวิชาเกษตรกรรม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ร่วมดำเนินกิจกรรมจิตอาสากับชุมชนและสังคม ตลอดจนได้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน จัดแหล่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างและพัฒนาด้านจิตอาสา มาสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ยกตัวอย่างเช่น การดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบและยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี มุ่งเน้นด้านจิตอาสา และทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น มีกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งครูผู้สอนมีความตั้งใจ มุ่งมั่นในการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้จากการคิด การปฏิบัติจริง มีวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

ซึ่งนักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้โดยการคิด ได้ปฏิบัติจริง มีการให้วิธีการ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษา มีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และมีการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง โดยทั้งหมดนี้มีจุดประสงค์มุ่งหวังเพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพทั้งภาควิชาทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, 2567)

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ดำเนินการประสานงาน บริหารจัดการ และดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน
2. กลุ่มขับเคลื่อนนโยบายอาชีวศึกษา มีหน้าที่ วิเคราะห์ เสนอแนะ บูรณาการ วางแผนงานนำไปสู่การขับเคลื่อน ส่งเสริม และนำการดำเนินงาน ประสานงานที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรอาชีวศึกษาในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน
3. กลุ่มนิเทศการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ พัฒนางานด้านวิชาการ วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า พัฒนาหลักสูตร สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงให้คำแนะนำ และส่งเสริมการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
4. กลุ่มสารสนเทศและการติดตาม ประเมินผลการอาชีวศึกษา มีหน้าที่ จัดทำแผน การรับนักเรียน รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำข้อมูลด้านสารสนเทศ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ประสานงานและติดตามการปฏิบัติงาน การจัดทำรายงาน การประเมินผลทั้งสถานศึกษาภาครัฐ และภาคเอกชน

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร ภาคธุรกิจบริการ และการท่องเที่ยว และยกระดับคุณภาพ การศึกษาวิชาชีพ โดยมุ่งหวังให้มีผู้เข้ามาเรียนสายอาชีพเพิ่มสูงขึ้น ลดปัญหาการออกกลางคันของ ผู้เรียนอาชีวศึกษา ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จึงมีการส่งเสริมให้มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่นได้ จึงได้วางแผน ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ให้พร้อมรับกับสถานการณ์ต่างๆ ท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะเศรษฐกิจ จึงมีระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีคุณภาพสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรมให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

จากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งลดจำนวนผู้เรียนที่ออกกลางคัน ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จึงมอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลเป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ โดยออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่ รับผิดชอบให้ครูทุกคนทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา และให้ทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ดังนี้ (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, 2567)

1. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่สถานศึกษาแต่งตั้งอย่างเป็นทางการให้มีหน้าที่รับผิดชอบตลอดการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านต่างๆ
2. ครูที่ปรึกษาจึงต้องมีสำนึกที่ดีต่อหน้าที่และความมุ่งมั่นจะทำให้สำเร็จสมกับที่ได้รับ ความไว้วางจากสถานศึกษา
3. หน้าที่ในด้านต่างๆ อาจจะมีหลายประการแต่โดยภาพกว้างๆ ครูที่ปรึกษาจะคอยให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ในด้านการศึกษา เรื่องส่วนตัว เรื่องสังคม ครอบครัว เศรษฐกิจ ตลอดจนแก้ปัญหาอื่นที่พอจะช่วยเหลือได้
4. ด้านการศึกษา ครูที่ปรึกษาจะต้องให้ความช่วยเหลือตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร รายวิชาที่ต้องเรียน การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียน และแก้ปัญหาอื่นๆ
5. ด้านส่วนตัว ครูที่ปรึกษาจะต้องให้ความช่วยเหลือด้านการดำรงชีวิตอยู่ในสถานศึกษากับเพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ครู รวมทั้งบุคคลอื่นที่จะต้องเกี่ยวข้อง
6. ด้านครอบครัว ในบางครั้งเมื่อผู้เรียน มีปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ครูที่ปรึกษาจะต้องใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบเพื่อเข้าใจและไปช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เช่น ความขัดแย้งระหว่างลูกกับพ่อแม่กับครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เป็นต้น
7. ด้านเศรษฐกิจ ครูที่ปรึกษาอาจจะพบว่าผู้เรียนบางคนต้องการดูแล ค่าใช้จ่ายต่างๆ เพราะมาจากครอบครัวที่แตกต่างกันไป สำหรับบางคนอาจจะต้องการเรื่องการเงิน
8. สิ่งที่สำคัญในการช่วยเหลือก็คือการมีความจริงใจ และการพัฒนาศักยภาพของการเป็นครูที่ปรึกษาซึ่งจะมีหน้าที่อย่างสมบูรณ์แบบ
9. การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีเวลาพบเพื่อปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากไม่ควรอ้างว่าไม่มีเวลาเพราะจะทำให้เกิดความเสียหาย
10. การพัฒนาตนเองในด้านความสามารถในการให้คำปรึกษา มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นเทคนิคที่จะช่วยเหลือผู้เรียน ได้อย่างประสบความสำเร็จ ดังนั้นควรเรียนรู้และฝึกฝนด้วย

จากบทบาทหน้าที่ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และจัดทำ รายงานผลการดำเนินงานเพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ให้กับสถานศึกษารับทราบ เมื่อจบ ภาคการศึกษาของแต่ละภาคเรียนในปีการศึกษา โดยดำเนินงานในหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. จัดทำประวัติผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองผู้เรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
4. การป้องกันแก้ไขปัญหาผู้เรียน
5. การส่งต่อผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและการดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพื่อให้เป็นไปตามประกาศ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะในงานอาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ทักษะจากศาสตร์ต่างๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีให้มีความทันสมัย
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงาน รักองค์กรสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีและมีความภาคภูมิใจในตนเองต่อการเรียนวิชาชีพ
5. เพื่อให้มีปัญญา ใฝ่เรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ๆ มาพัฒนาตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพ และการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง
6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวินัย มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับการปฏิบัติในอาชีพนั่นๆ
7. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ต่อด้านความรุนแรง และสารเสพติด ทั้งในการทำงานการอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์กร ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศ

ตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

8. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศโดยเป็นกำลังสำคัญในการผลิตและบริการ

9. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ (Mission)

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนสายอาชีพ ให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ
2. เพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยรูปแบบวิธีการที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพของคนทุกช่วงวัย
3. เสริมสร้างและขยายภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการระดมทรัพยากร และยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
4. ยกระดับคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ให้มีความทันสมัย ตอบโจทย์การศึกษาแห่งอนาคต และเชื่อมโยงกับมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ และระดับสากล
5. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ให้มีสมรรถนะสูงขึ้น
6. พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการด้วยระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

แนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษา

ส่งเสริมศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน

แนวทางการทำงาน

สานงานต่อ ก่อริเริ่มงานใหม่ ด้วยหัวใจเดียวกัน “OVEC ONE Team”

นโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษา : 8 วาระงานพัฒนาอาชีวะ (8 Agenda)

1. ส่งเสริมการเรียนรู้อาชีวศึกษาทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime)
2. พัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อลดภาระของผู้เรียนและผู้ปกครอง (Skill Certificate)

3. ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
4. พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษาและคลังหน่วยกิตอาชีวศึกษา (Credit Bank)
5. พัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการศึกษาและทำงาน (Language Skills)
6. สร้างช่างชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพเสริม (1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน)
7. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลและการบริหารจัดการ
8. เสริมสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษายุคใหม่

ผลสำรวจข้อมูลผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยแบ่งตามระดับการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 สามารถติดตามพบตัวแต่ไม่กลับเข้าสู่ระบบ จำนวน 130 คน และไม่สามารถติดตามตัวได้ จำนวน 179 คน รวมทั้งสิ้น 309 คน จากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เรียนที่ออกกลางคันพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ครอบครัวแตกแยก ผู้เรียนต้องอาศัยอยู่กับตายายปู่ย่า ทำให้ผู้เรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดีและต้องออกไปหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้กับตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและออกกลางคัน ถึงแม้วิทยาลัยจะมีการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากวิทยาลัยยังขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ครูที่ปรึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ความตระหนักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างจริงจัง การดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน การติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานภายนอกยังไม่ดีเท่าที่ควรจึงจำเป็นต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, 2566)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ของสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อจะได้แนวทางมาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการพัฒนาคุณภาพของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผนทำความเข้าใจให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญ 2) การปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ 3) การตรวจสอบ จัดนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 4) การแก้ไขปรับปรุง ทบทวน กำหนดมาตรฐาน ซึ่งจะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลดีแก่ผู้เรียน ครูที่ปรึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าช่วยเหลือ แนะนำ และพัฒนาผู้เรียนได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ มีผู้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ ดังนี้
 เกียรติศักดิ์ ช่างเรียน (2559) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแล
 ผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว
 ปราจีนและฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการบริหาร
 ระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 ในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการบริหารระบบการดูแล
 ผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว
 ปราจีน และฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ
 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไข
 ปัญหา และด้านการส่งต่อ จากผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้วจังหวัด
 ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา จำแนกตามสภาพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ และบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา จำแนกตาม
 ที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิราภรณ์ ส่งแสง (2559) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ
 ผู้เรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การวิจัยครั้งนี้
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของกลุ่มโรงเรียนตาม
 พระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแล
 ช่วยเหลือผู้เรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผลการวิจัย
 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ทั้ง 5 โรงเรียนสอดคล้องกัน คือ
 สภาพการดำเนินงานเป็นระบบที่ไม่ชัดเจน มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานขาดการมีส่วนร่วม
 ของผู้เกี่ยวข้อง และมีความต้องการให้โรงเรียนพัฒนารูปแบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย
 แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนการบริหารระบบ
 เกณฑ์และแนวทางการประเมินระบบ โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 และบทบาทของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่วนผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการ
 ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่พัฒนาขึ้นพบว่า รูปแบบมีความสมบูรณ์ ผลการประเมินรูปแบบ
 การบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศักรินทร์ โปธิ์เพ็ชร์ (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการส่งต่อผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมผู้เรียน ด้านการคัดกรองผู้เรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาของผู้เรียน และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีดังนี้ ด้านรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ประชุมครูที่ปรึกษาเพื่อจัดทำปฏิทินการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบและจัดทำเครื่องมือ ด้านคัดกรองผู้เรียน ประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการคัดกรองผู้เรียน ด้านการส่งเสริมผู้เรียน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบและจัดทำคู่มือการอบรมคุณธรรม จริยธรรม สรุปลผล ด้านการส่งต่อผู้เรียน ชี้แจงแนวทางการประสานงานไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้เรียนให้บุคลากรทราบ

กรรณสพร ผ่องมาส (2561) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมแต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ระบบดูแลช่วยเหลือยังขาดประสิทธิภาพความเข้มแข็ง และยังขาดความร่วมมือจากเครือข่ายที่จริงจัง ซึ่งสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีตำแหน่งแตกต่างกัน

ณัฐนียา ห่องกระจก (2562) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA และ 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยการศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 84 รายการปฏิบัติ คือ องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มี 18 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 5 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 5 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 2 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 6 รายการ องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองผู้เรียน มี 14 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 3 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 3 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 4 รายการ องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมผู้เรียนมี 22 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 4 รายการ 51 การดำเนินงานตามแผน จำนวน 5 รายการ การติดตามประเมินผล จำนวน 7 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 6 รายการ องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 14 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 4 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตาม ประเมินผล จำนวน 3 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 3 รายการ องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ มี 15 รายการ ได้แก่ การวางแผน จำนวน 3 รายการ การดำเนินงานตามแผน จำนวน 4 รายการ การติดตามประเมินผลจำนวน 4 รายการ และการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 4 รายการ และ 2) แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 5 องค์ประกอบ 84 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50

นิพนธ์ วิลูน (2563) ได้ศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 การวิจัยในครั้งนี้
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์
 และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ เป็นครูที่สอน จำนวน 605 คน ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ
 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ค่า Student's t-test และ F-test
 (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้สถิติทดสอบรายคู่ พบว่า ด้านปฏิบัติสูงสุดคือ
 ด้านป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขผู้เรียน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์
 ในการทำงาน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบ
 รายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

วีระ มีมาก (2563) ได้ศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 การวิจัยครั้งนี้
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณ
 าลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบ
 ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ
 ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ
 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
 ผู้เรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า
 1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษารู้จักผู้เรียน เป็นรายบุคคล จากการจัดทำระเบียบ
 สละสล และการเยี่ยมบ้าน 2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน พบว่า การประเมินพฤติกรรมผู้เรียน (SDQ)
 ที่ผ่านมาผลการประเมินในการคัดกรองพฤติกรรมผู้เรียน ไม่เป็นไปตามพฤติกรรมจริงของผู้เรียน
 3) ด้านการส่งเสริมผู้เรียน การดำเนินกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียน
 มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีทักษะชีวิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้ 4) ด้านการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหา การให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน สามารถ
 แก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้ และ 5) ด้านการส่งต่อ ผู้เรียน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการส่ง
 ต่อทั้งภายในและภายนอก ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงสามารถแก้ปัญหาได้ 2. แนวทางการดำเนินงานระบบ
 ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 2 พบว่า 1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำแฟ้มประวัติของผู้เรียน มีครูที่ปรึกษา
 2 คน ทุกห้องเรียน มีการเยี่ยมบ้านผู้เรียนทุกคน และรายงานผลการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านของ
 ผู้เรียน 2 ด้าน การคัดกรองผู้เรียน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนใน
 การทำแบบ ประเมินพฤติกรรมผู้เรียน 3) ด้านการส่งเสริมผู้เรียนดำเนินกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรม
 แนะแนว 52 ในชั้นเรียน คือ การศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การให้คำปรึกษา โดยครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว และ 5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน ผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาจะส่งไปยังครูแนะแนว ครูปกครอง ครูพยาบาล

สร้อย อินธิแสง (2563) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามพัฒนาขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 24 ข้อ ไปเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระวิชา อาจารย์ จำนวน 334 คน มาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบ t-test, F-test แล้วพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน อีกทั้งยังพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำแนกตามอายุรายได้ต่อเดือน ตำแหน่งปัจจุบันประสบการณ์ทำงานและความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความรับผิดชอบของครูประจำชั้น รวมถึงกลุ่มผู้เรียนที่ต้องดูแลช่วยเหลือก่อนกลุ่มอื่น ส่วนในทางปฏิบัตินั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำชั้นสามารถนำไปสร้างกิจกรรมหรือโครงการหลากหลาย เพื่อมุ่งสนองต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เน้นความรับผิดชอบต่อครูประจำชั้นภายใต้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

รัชพล เทียงดี (2563) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 351 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและครู สุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากตารางของเครซีและมอร์แกน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาและสร้างเครื่องมือการวิจัยตามแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งแบบสอบถามด้านสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสอบถามด้าน สภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI Modified) และลำดับความ ต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักผู้เรียน เป็นรายบุคคลส่วนแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 5 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง 5) ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนมอยู่ในระดับมากที่สุด

ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 27 โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และประเมินแนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับ 53 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน และลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการคัดกรอง ผู้เรียน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ

2. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) ความมุ่งหมาย 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 3.1) ด้านการคัดกรองผู้เรียน 3.2) ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3.3) ด้านการส่งเสริมผู้เรียน 3.4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและการแก้ไข 3.5) ด้านการส่งต่อ 4) กลไก และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

ได้มีนักวิชาการต่างประเทศได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไว้ ดังนี้

ลาเวริน (Laverne, 2000) ได้วิจัยเรื่อง การร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชนในการแก้ปัญหาการหนีเรียน กรณีศึกษาของค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการร่วมมือในการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนกับชุมชนต้องสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยต้องมีการติดต่อสื่อสารรวมกลุ่มระหว่างกลุ่มย่อยอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับตำรวจสำนักงานคุมประพฤติและศาล จำเป็นต้องมีตัวแทนระดับผู้นำของกลุ่มย่อย และควรมียุทธวิธีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและรู้จักป้องกันตนเองแก่ผู้ปกครองและชุมชนด้วย

กู๊ดแมน และคนอื่นๆ (Goodman, et al., 2003) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองผู้เรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองผู้เรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจเยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่าทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุขหรืออยู่ไม่นิ่ง พวกซึมเศร้า และพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคล ถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกิน ไม่เหมาะสม ทำให้

การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติทางจิตใจมีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและเพื่อนเยาวชนเพียงอย่างเดียว

วอลตัน (Walton, 2007) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อพัฒนาระดับผลคะแนนในแบบทดสอบตามมาตรฐานของรัฐซึ่งใช้ในโรงเรียนประจำอำเภอ พบว่า โรงเรียนที่ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าโรงเรียนในกลุ่มควบคุมที่ตั้งในเขต 8 พื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สโตห์ร์ และเจฟฟรีย์ (Stoehr & Jeffrey, 2009) ได้วิจัยเรื่อง ความเข้าใจของครูมัธยมต่อระบบทีมให้ความช่วยเหลือผู้เรียน (Students Team Assistance Process: SAT) การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเข้าใจของครูผู้สอนที่มีต่อระบบทีมให้ความช่วยเหลือผู้เรียน (SAT) ศึกษาความเข้าใจของครูโรงเรียนมัธยม ในระบบ SAT และได้ศึกษาประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียน ทั้งนี้ได้แบ่ง SAT ออกเป็น ความเข้าใจของครูผู้สอนกับ SAT (มีขั้นตอนที่ 1-4) ใช้ประกอบเป็นส่วนของการอ้างอิงรวมถึงการระบุในกระบวนการ ขั้นตอนของ SAT (ขั้นตอนที่ 5) รูปแบบการประชุมทีมงานและกระบวนการ SAT (ตัวเลือก 1-8) การใช้กลยุทธ์, ให้ความสะดวกสบาย การแทรกแซงและผลสรุปครูใช้การแทรกแซง ความสะดวกสบายและกลยุทธ์ในห้องเรียนที่แนะนำ การมีส่วนร่วมของทีมในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่จำเป็นต้องเข้าใจว่ากระบวนการที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียน การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจของครูในกระบวนการ SAT จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 247 คน เพื่อบ่งชี้ถึงการรับรู้ของแต่ละบุคคล (ทั้งหมดเป็นครูที่สอนภาคการศึกษาปกติใน 6 โรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษารัฐมิตเวสตัน (Midwestern State) พบว่า สิ่งที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูส่วนใหญ่ของโรงเรียนมัธยมในเขตการศึกษารัฐมิตเวสตัน 80 (Midwestern State) คิดว่ากระบวนการ SAT เป็นประโยชน์ที่จะช่วยเหลือผู้เรียนส่วนใหญ่จากการสำรวจข้อมูลความเข้าใจของครูผู้สอนพบว่า บทความแตกต่างในกระบวนการ SAT ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ละชั้น อายุ ครูผู้สอนรายวิชา ประสบการณ์และจำนวนปีที่ทำการสอน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรให้การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับขั้นตอน SAT บุคลากรของเขตการศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายเพื่อให้กระบวนการเหมือนกันในทุกโรงเรียน การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้กระบวนการของ SAT และในทุกขั้นตอนของกระบวนการ SAT จะต้องเสร็จสิ้นในเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้เป็นประโยชน์ ซึ่งครูต้องเข้าใจว่างานของพวกเขาในกระบวนการ SAT มีคุณค่า

เบลีย์ (Bailey, 2010) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูต่อทีมงานสนับสนุนผู้เรียน (Student Support team: SST) และผลสะท้อนของประสิทธิภาพการแทรกแซง โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูต่อทีมงานสนับสนุนผู้เรียน (SST) และผลสะท้อนต่อประสิทธิภาพ กระบวนการแทรกแซง ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจประกอบครู จำนวน

342 คน จากรอบๆ รัฐจอร์เจียผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูได้เรียนรู้ การใช้ประโยชน์จากทีมงานสนับสนุนผู้เรียน (Student Support Team: 5ST) และยังป้องกันปัญหาที่เกิดกับผู้เรียนได้

คาสติโล และโอมาร์ (Castillo & Omar, 2010) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแนะนำตัดสินใจ (Instructional Decision Making: IDM) สองโรงเรียนขนาดกลาง กรณีศึกษาเปรียบเทียบระบบที่ครบวงจรของการสนับสนุนผู้เรียน ผลการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) ก่อนที่จะมีการใช้ การสร้างแนะนำตัดสินใจ (IDM) ทั้งสองโรงเรียนขนาดกลางใช้ระบบการสนับสนุนในด้านวิชาการและพฤติกรรมแนะนำตัดสินใจ (IDM) เป็นการวางแผนการพัฒนากลุ่มงานและกระบวนการของทั้งสองโรงเรียนทุนการสร้าง 2) ให้การสร้างแนะนำตัดสินใจ (IDM) ที่มุ่งเน้นด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลในระบบแบบครอบคลุมของการสนับสนุนผู้เรียนของทั้งสองโรงเรียนขนาดกลาง 3) เชี่ยวชาญพัฒนาความต้องการความแตกต่างของกลยุทธ์การเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนโรงเรียนขนาดกลางที่ทั้งสองโรงเรียนขนาดกลาง 4) กระบวนการการสร้างแนะนำตัดสินใจ (IDM) ให้การเริ่มต้นที่ตีระบบครอบคลุมสนับสนุนผู้เรียน มีกลไกการคัดกรอง มีการแทรกแซง และมีเครื่องมือการประเมินที่มีความจำเป็นเพื่อการสนับสนุนผู้เรียนในกระบวนการทางวิชาการ 5) คุณลักษณะของโรงเรียนขนาดกลางแบบสหวิทยาการ การวางแผนรวม และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างแนะนำตัดสินใจ (IDM) ของโรงเรียน

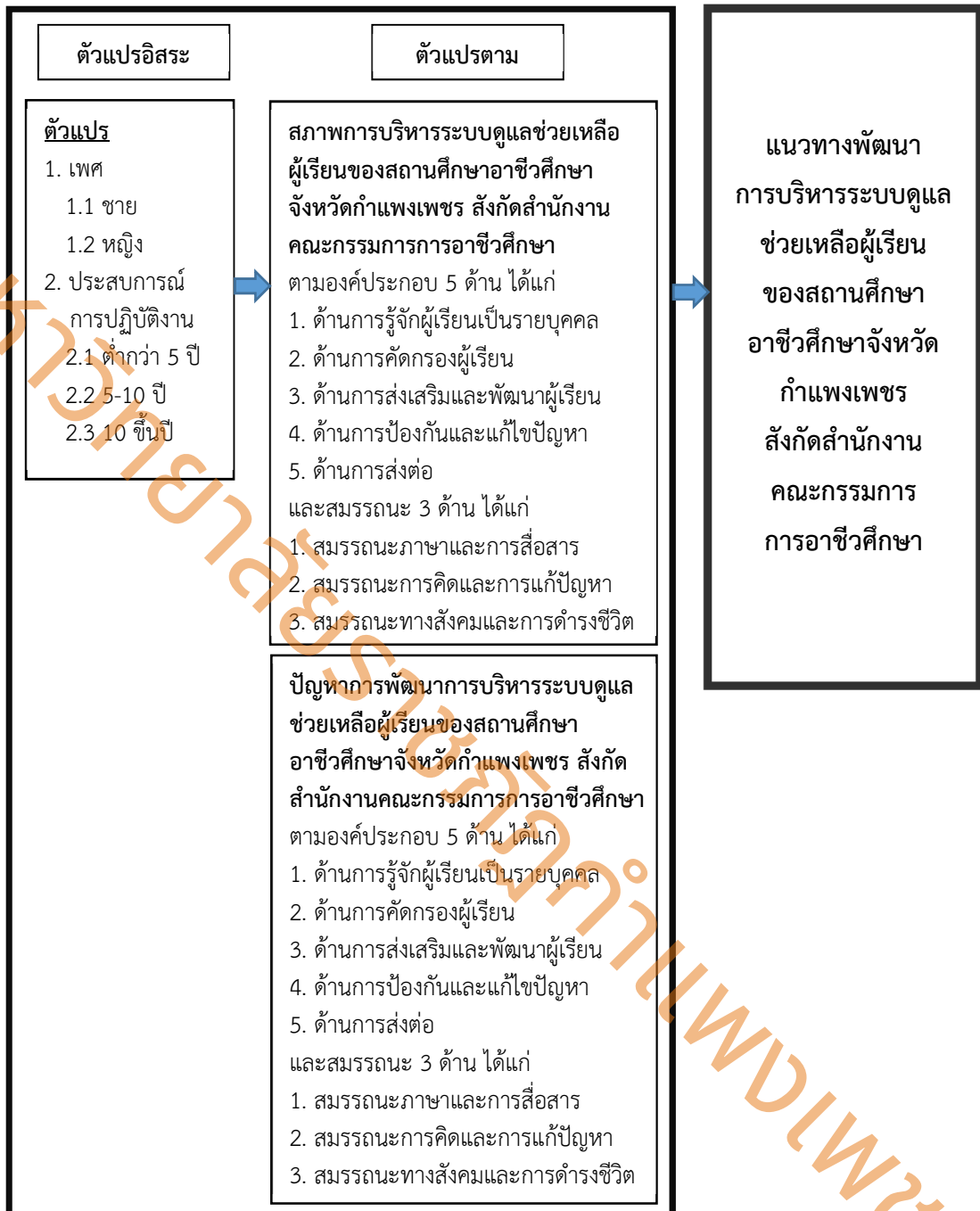
วูล์ฟ, เดซ่า ซานเทรล (Wolf, De'Sha Shantrell, 2011) ได้วิจัยเรื่อง การเปิดเผยความซับซ้อนของระบบการสนับสนุนของครอบครัวผู้เรียนและผลกระทบที่ตามมาบนความคงอยู่ของผู้เรียน วิทยาลัยที่ด้อยโอกาส การศึกษาเชิงประจักษ์ด้วยการตรวจสอบ ด้านครอบครัวที่มีผลลัพธ์ซึ่งสรุปได้ว่า การสนับสนุนของครอบครัวทำให้เกิดการส่งเสริมความสำเร็จในการศึกษา และมีผลสำคัญต่อการศึกษาของผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสมีผลในการสร้างความสำคัญของครอบครัว ทั้งก่อนและระหว่างศึกษาอยู่วิทยาลัย และประสบการณ์ก่อนหน้าการสำรวจพัฒนา และผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการกับบทบาทผู้ให้การสนับสนุน และ บทบาทของผู้รับการสนับสนุน บทบาทหน้าที่เหล่านี้ได้พบกับความรู้สึกในทางที่ดีและทางที่ไม่ดีในการตอบสนองของผู้เรียนที่ด้อยโอกาสต่อความหวังทางวัฒนธรรมของครอบครัวที่เอื้อต่อความเป็นอยู่ในด้านการสร้างและการรักษา ผลการวิจัยต่อไปยังแสดงวิธีการที่เป็นสาเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น สถานะทางสังคมเศรษฐกิจ เพศ และลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและหน้าที่ของการสนับสนุนในชีวิตของผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนนั้นจะประสบความสำเร็จได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันและควรดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอซึ่งครูที่ปรึกษาหรือครูที่ดูแลผู้เรียนเป็นหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนต้องดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนนั้นมี 5 ด้าน คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อผู้เรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้นำ กระบวนการ แนวคิด หลักการเกี่ยวกับหลักสูตรสมรรถนะอาชีวศึกษาเข้ามาปรับใช้ในการบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีหลักการ 3 ด้าน คือ 1) สมรรถนะภาษาและการสื่อสาร 2) สมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา 3) สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่าบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น 271 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 160 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 12 คน และครู 148 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายและแบ่งเป็นสัดส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่	สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1	วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร	5	166	171	5	96	101
2	วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร	3	34	37	3	19	22
3	วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่าบุรี	3	34	37	3	19	22
4	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร	1	25	26	1	14	15
	รวม	12	259	271	12	148	160

ที่มา : (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, 2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 120-121) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จากตำราวิชาการ เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการวิจัย

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความรู้ต่างๆ มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม ขอบเขตเนื้อหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน โดยสร้างแบบสอบถามแบบ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 120-121) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและ ปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในข้อคำถามแต่ละข้อกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อ ดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ เชี่ยวชาญการสอนด้านสถิติและงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจบ ขวัญมัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

5.3 ดร.สถาพร โพธิ์หวิ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.5 ดร.ปฎิมา พุฒตาลดง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนวิชาการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5.4 นางสฤติภรณ์ อารีเอื้อ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร

6. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยในข้อคำถามได้กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับคือ สอดคล้อง = +1 ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยหาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและนำไปจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์ นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้กับวิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน จากการทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความชัดเจนของแบบสอบถามและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha-Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.951

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข จนเสร็จสมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอรับความเห็นชอบ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ทำสำเนาเท่ากับกลุ่มตัวอย่างก่อนจะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือนำจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลทำการศึกษาวิจัยสำหรับการวิจัยค้นคว้าอิสระ

2. ประสานกับสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บข้อมูล

3. ส่งแบบสอบถามถึงผู้ให้ข้อมูลผ่าน Google form

4. ติดตามเก็บแบบสอบถาม โดยใช้โทรศัพท์ติดตามผู้ที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับ

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจาก Google form จากนั้นนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

6. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 120-121) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารระบบดูแลผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย แยกแยะความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำมาจัดลำดับ

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการหาค่า F (F-test : One-way ANOVA) เป็นการทดสอบเปรียบเทียบความแปรปรวนของข้อมูล 2 ชุด ที่ได้จาก สถานะการทดสอบที่ต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีประเด็นที่ครอบคลุม เกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลการหาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประกอบด้วย ผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ จำนวน 17 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน
3. นักจิตวิทยาที่มีประสบการณ์ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 1 คน
4. เจ้าหน้าที่ที่ดำรงสถานี่ดำรงจรรยาอำเภอมืองกำแพงเพชรที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับผู้เรียน จำนวน 2 คน
5. นักวิชาการหรืออาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ ในการวิจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 1 คน

6. หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 5 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษากรอบแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา จากการนำผลการวิจัยที่ได้จากผลการประเมินรายข้อที่มีผลการประเมินไม่เหมาะสมหรือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบเนื้อหาที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหายิ่งขึ้น
5. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยค้นคว้าอิสระ
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลผู้เรียน 17 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยนัดหมายผู้ที่จะสัมภาษณ์ล่วงหน้าและเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยกำหนดวัน เดือน ปี เวลา สถานที่ ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและได้บันทึกข้อมูลไว้ในแบบสัมภาษณ์

4. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาแจกแจงความถี่ และจัดลำดับความสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 160 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญข้อมูลแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
f	แทน	ค่าความถี่ (Frequency)
%	แทน	ค่าร้อยละ (Percentage)
t	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบ (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติความแปรปรวนทางเดียว (F-test : One Way ANOVA)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนนเฉลี่ย (Mean of Squares)
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ใช้ในการปฏิเสธหรือยอมรับ H_0
*	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
**	แทน	ค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	94	58.80
หญิง	66	41.30
รวม	160	100.00
2. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	12	7.50
ครู	148	92.50
รวม	160	100.00
3. วิทยฐานะ		
ครูผู้ช่วย	20	12.50
ครู (ไม่มีวิทยฐานะ)	20	12.50
ครูชำนาญการ	63	39.40
ครูชำนาญการพิเศษ	55	34.40
ครูเชี่ยวชาญ	2	1.30
รวม	160	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	88	55.00
ปริญญาโท	71	44.40
ปริญญาเอก	1	0.60
รวม	160	100.00
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	24	15.00
5-10 ปี	57	35.60
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	79	49.40
รวม	160	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.80 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 41.30 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.50 และตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 92.50 วิทยฐานะเป็นครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 12.50 วิทยฐานะครู (ไม่มีวิทยฐานะ) คิดเป็นร้อยละ 12.50 วิทยฐานะครูชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 39.40 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 34.40 และวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 1.30 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.0 ระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 44.40 และระดับการศึกษา ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0.60 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.60 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 49.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทาง สังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวม 5 ด้าน

ด้านที่	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล	4.46	0.39	มาก
2	ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.47	0.39	มาก
3	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.45	0.41	มาก
4	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.47	0.43	มาก
5	ด้านการส่งต่อ	4.35	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย		4.44	0.43	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด ได้ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.41) ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.39) ด้านการคัดกรองผู้เรียน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.39) และด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล	4.67	0.58	มาก
2	ผู้บริหารดำเนินการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดเก็บข้อมูลประวัติของผู้เรียน	4.36	0.60	มาก
3	ครูที่ปรึกษาดำเนินการประชุมเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองผู้เรียนทุกภาคเรียน	4.46	0.63	มาก
4	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์กับผู้ปกครองด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ความสามารถ สุขภาพ การเรียนและครอบครัวของผู้เรียน	4.40	0.67	มาก
5	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสอบถามกับครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน และความสามารถของผู้เรียน	4.45	0.66	มาก
6	ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านกระบวนการคิดและแก้ปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.49	0.64	มาก
7	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน	4.51	0.63	มากที่สุด
8	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการรู้จักผู้เรียนเพื่อการแก้ปัญหาผู้เรียน	4.42	0.64	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9	ครูที่ปรึกษาจัดทำระเบียบสะสมผลการเรียนของผู้เรียนในแต่ละรายวิชาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน	4.44	0.63	มาก
10	ครูที่ปรึกษาจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน	4.47	0.67	มาก
11	ผู้บริหารมอบหมายให้ครูที่ปรึกษามีการเยี่ยมบ้านและการดำรงชีวิตของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.49	0.63	มาก
12	ครูที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี และการดำรงชีวิตที่ดี	4.45	0.61	มาก
13	ครูที่ปรึกษาสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมและครอบครัว	4.46	0.69	มาก
14	ครูที่ปรึกษาอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต	4.46	0.61	มาก
15	ครูที่ปรึกษาทำแบบประเมินเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน	4.41	0.65	มาก
เฉลี่ยรวม		4.46	0.64	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.58) และรองลงมาคือ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารดำเนินการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดเก็บข้อมูลประวัติของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารดำเนินการประชุมสื่อสารวางแผนการคัดกรองผู้เรียน	4.49	0.62	มาก
2	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาสื่อสารกับครูที่ปรึกษาเพื่อติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.43	0.64	มาก
3	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนโดยให้ความรู้ในการตอบแบบคัดกรอง	4.48	0.62	มาก
4	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน เพื่อเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียน	4.48	0.58	มาก
5	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน	4.51	0.62	มากที่สุด
6	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน	4.53	0.63	มากที่สุด
7	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการคิดและการแก้ปัญหาการจัดทำเครื่องมือในการคัดกรองผู้เรียน	4.45	0.62	มาก
8	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดเก็บเอกสารการคัดกรองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล	4.50	0.60	มาก
9	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการคัดกรองผู้เรียนเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.46	0.65	มาก
10	ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง สถานศึกษาเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	4.52	0.59	มากที่สุด
11	ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาเบื้องต้นและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ อยู่ร่วมกับสังคมและดำรงชีวิตได้	4.49	0.57	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
12	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนของครูที่ปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข	4.49	0.58	มาก
13	ครูที่ปรึกษาจัดทำสรุปผลการคัดกรองผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข	4.44	0.61	มาก
14	ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน	4.40	0.60	มาก
15	ผู้บริหารและคณะกรรมการร่วมกันนำเสนอแนวทาง เทคนิค วิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	4.47	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม		4.48	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองสถานศึกษา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.59) และผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดประชุมครูที่ปรึกษาเพื่อสื่อสารและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาผู้เรียน	4.44	0.66	มาก
2	ครูที่ปรึกษาจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสื่อสารในการร่วมกันดูแลผู้เรียน	4.39	0.64	มาก
3	ผู้บริหารยกย่อง ให้รางวัลผู้เรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ	4.47	0.66	มาก
4	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.48	0.62	มาก
5	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียน และให้กำลังใจผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	4.44	0.62	มาก
6	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	4.45	0.65	มาก
7	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและร่วมกันดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	4.48	0.61	มาก
8	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะทางด้านการคิดและการแก้ปัญหาได้	4.44	0.64	มาก
9	ครูที่ปรึกษาติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.53	0.57	มากที่สุด
10	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.50	0.62	มาก
11	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เพื่อให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.38	0.63	มาก
12	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	4.45	0.57	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13	ครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.46	0.59	มาก
14	ครูที่ปรึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.44	0.60	มาก
15	ผู้บริหารสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือชุมชนของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ	4.48	0.65	มาก
เฉลี่ยรวม		4.46	0.62	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.57) และรองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) เพื่อให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในสมรรถนะทางด้านภาษาและการสื่อสาร ของผู้เรียน	4.56	0.61	มาก
2	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการอบรมให้ความรู้พัฒนาภาษา และการสื่อสารกับผู้เรียนโดยนักจิตวิทยาทำให้ความรู้แก่ครู ที่ปรึกษา	4.45	0.67	มาก
3	ผู้ปกครองได้สื่อสารและแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน ให้กับสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง	4.46	0.64	มาก
4	ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทางปฏิบัติงาน การป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.48	0.64	มาก
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือการป้องกันและ แก้ไขปัญหาผู้เรียน โดยการสื่อสารที่ชัดเจน	4.51	0.63	มากที่สุด
6	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานและ ระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน	4.44	0.65	มาก
7	ครูที่ปรึกษาจัดทำเครือข่ายผู้ปกครองร่วมกันระดมความคิดเห็น ในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.42	0.61	มาก
8	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อนำผล ไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.47	0.61	มาก
9	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหา ด้านการเรียน	4.43	0.59	มาก
10	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาประสานงานขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.46	0.62	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
11	ครูที่ปรึกษากำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ	4.44	0.61	มาก
12	ครูที่ปรึกษาดำเนินการบันทึกรายงานผลการป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข	4.46	0.57	มาก
13	ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา ให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	4.54	0.61	มากที่สุด
14	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่	4.48	0.64	มาก
15	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต	4.51	0.63	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.47	0.99	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสมรรถนะทางด้านภาษาและการสื่อสารของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) และรองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา ให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่ปรึกษาจัดทำเครือข่ายผู้ปกครองร่วมกันระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมเพื่อสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานในด้านการส่งต่อ	4.36	0.75	มาก
2	ครูที่ปรึกษาได้สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ	4.40	0.68	มาก
3	ครูที่ปรึกษาติดตามผู้เรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณีและรายงานสื่อสารกับผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.68	มาก
4	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดียินยอมรับการช่วยเหลือ	4.33	0.67	มาก
5	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจและยินยอมในการส่งต่อ	4.36	0.67	มาก
6	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการส่งต่อ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน	4.39	0.70	มาก
7	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.26	0.65	มาก
8	ครูที่ปรึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.29	0.66	มาก
9	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	4.35	0.69	มาก
10	ครูที่ปรึกษาดำเนินการหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญห และร่วมกันนำเสนอเทคนิควิธีการส่งต่อผู้เรียน	4.31	0.70	มาก
11	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรมและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.38	0.73	มาก
12	ครูที่ปรึกษาบันทึกการรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกับสู่กลุ่มปกติและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ	4.40	0.69	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
13	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาได้จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข	4.34	0.68	มาก
14	ครูที่ปรึกษาติดตาม ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ถูกส่งต่อไปยังบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นๆได้	4.38	0.71	มาก
15	ครูที่ปรึกษาให้กำลังใจกับผู้เรียนที่ถูกส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและเข้ากับสังคมได้	4.36	0.69	มาก
เฉลี่ยรวม		4.35	0.69	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาบันทึกการรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกับสื่อกิจกรรมและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.69) และรองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาได้สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูที่ปรึกษานำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด
กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการศึกษาปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ
เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังตารางที่ 9-13

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
	ไม่มีปัญหา	72	45.00
1	ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียน	52	32.50
2	ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านและ การดำรงชีวิตของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	38	23.75
3	ผู้บริหารไม่จัดประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูล พื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล	32	20.00
4	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีและ การดำรงชีวิตที่ดี	12	7.50
5	ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน	11	6.88
6	ครูที่ปรึกษาไม่สรุปรายงานผลการดำเนินงานการรู้จักผู้เรียน ในการ แก้ปัญหาผู้เรียน	10	6.25
7	ครูที่ปรึกษาขาดการประสานงานกับครูผู้สอนในเรื่องการสอบถาม พฤติกรรมในการเรียน และความสามารถของผู้เรียน	8	5.00
8	ครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารสัมภาษณ์กับผู้ปกครองด้านต่างๆ เกี่ยวกับ ผู้เรียน เช่น ความสามารถ สุขภาพ การเรียนและครอบครัวของ ผู้เรียน	7	4.38

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
9	ครูที่ปรึกษาขาดการเอาใจใส่ผู้เรียนในการสำรวจสอบถามผู้เรียน เป็นรายบุคคล เกี่ยวกับสังคมและสภาพแวดล้อมทางบ้าน	6	3.75
9	ครูที่ปรึกษาขาดการทำแบบประเมินการอบรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน ในสังคมและการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนประเมินเป็นรายบุคคล	6	3.75
10	ผู้บริหารไม่กำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านกระบวนการคิดและ แก้ปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	5	3.13
11	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา เพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน	4	2.50
12	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประวัติของผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3	1.88
12	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดทำระเบียบสะสมผลการเรียนของผู้เรียน ในแต่ละรายวิชาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน	3	1.88
12	ครูที่ปรึกษาขาดการอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน ในสังคมและการดำรงชีวิต	3	1.88

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก
3 ลำดับแรกคือ ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียน (f = 52,
32.50%) รองลงมาคือ ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านและการดำรงชีวิต
ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (f = 38, 23.75%) และผู้บริหารไม่จัดประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษา
ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล (f = 32, 20.00%) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
1	ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่ไม่หลากหลายและไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน	63	39.38
2	ผู้บริหารขาดการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา	32	20.00
3	ผู้บริหารขาดการร่วมมือกับคณะกรรมการ ในการหาแนวทาง และเทคนิควิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	29	18.13
	ไม่มีปัญหา	29	18.13
4	ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามการคัดกรองผู้เรียน	18	11.25
5	ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำสรุปผลการคัดกรองผู้เรียน ทำให้ไม่ทราบปัญหาของผู้เรียน	16	10.00
6	ผู้บริหารขาดการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน	12	7.50
7	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการคิดและการแก้ปัญหาการจัดทำเครื่องมือในการคัดกรองผู้เรียน	11	6.88
8	ผู้บริหารขาดการวางแผนในการประชุมสื่อสารการคัดกรองผู้เรียน	10	6.25
9	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดเก็บเอกสารการคัดกรองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล	9	5.63
10	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารกับครูที่ปรึกษา ในการติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน	8	5.00
11	ครูที่ปรึกษาขาดการให้ความรู้ในการตอบแบบคัดกรองกับผู้เรียน	6	3.75
12	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการคัดกรองผู้เรียน แต่ขาดการนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	5	3.13

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
13	ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน	4	2.50
13	ครูที่ปรึกษาไม่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับผู้เรียน ปล่อยให้ผู้เรียนตัดสินใจตามลำพัง	4	2.50
14	ครูที่ปรึกษาไม่มีการสื่อสารสัมภาษณ์กับผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน เพื่อเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียน	3	1.88

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรกคือ ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่ไม่หลากหลาย และไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน (f = 63, 39.38%) รองลงมาคือผู้บริหารขาดการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา (f = 32, 20.00%) และผู้บริหารขาดการร่วมมือกับคณะกรรมการในการหาแนวทางและเทคนิควิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (f = 29, 18.13%)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
1	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ในการประชุม มอบหมายแนวทางการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	55	34.38
2	ครูที่ปรึกษาขาดการประสานงานกับชุมชน ในการสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	47	29.38
3	ครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาในด้านการคิดและ การแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	44	27.50
	ไม่มีปัญหา	20	12.50
4	ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมี ความสุข	14	8.75
5	ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ในด้านต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้มี ความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม	13	8.13
6	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) และ ไม่ให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคม	12	7.50
7	ผู้บริหารขาดการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกับชุมชนของผู้เรียน	11	6.88
8	ครูที่ปรึกษาไม่สร้างขวัญและให้กำลังใจผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ	10	6.25
9	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบ ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน	9	5.63
10	ครูที่ปรึกษาขาดการจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียน	8	5.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
11	ผู้บริหารขาดการยกย่องและให้กำลังใจกับผู้เรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับ สถานศึกษา	7	4.38
12	ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้กับครูที่ปรึกษาในการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	6	3.75
13	ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียน	5	3.13
14	ครูที่ปรึกษาไม่มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสื่อสารในการร่วมมือกัน ดูแลผู้เรียน	4	2.50
15	ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม จึงไม่สามารถนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับ ผู้เรียนได้	2	1.25

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก
3 ลำดับแรกคือ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ในการประชุมมอบหมายแนวทาง
การปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (f = 55, 34.38%) รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาขาดการ
ประสานงานกับชุมชนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
ให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (f = 47, 29.38%) และครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมที่เป็น
การส่งเสริมพัฒนาในด้านการคิดและการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน (f = 44, 27.50%) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
1	ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน	70	43.75
2	ผู้บริหารและคณะกรรมการขาดการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่	36	22.50
	ไม่มีปัญหา	26	16.25
3	ครูที่ปรึกษาขาดการกำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ	24	15.00
4	ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน	13	8.13
5	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการบันทึกรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข	12	7.50
6	ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จึงไม่สามารถนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้	11	6.88
7	ผู้บริหารไม่มอบหมายหน้าที่ให้กับคณะกรรมการประสานงานป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน	9	5.63
8	ผู้ปกครองไม่แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนให้กับสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง	8	5.00
9	ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานและสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองในการร่วมมือกันป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	7	4.38
9	ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาขาดการร่วมมือกันวางแผน ในการกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	7	4.38

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
10	ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารในการจัดประชุมกับคณะกรรมการป้องกัน และแก้ปัญหาผู้เรียน	6	3.75
11	ผู้บริหารไม่สื่อสารและส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน	5	3.13
12	ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนในด้านภาษาและ การสื่อสาร	3	1.88
12	ผู้บริหารสื่อสารไม่ชัดเจนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทาง ปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน	3	1.88

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก
3 ลำดับแรกคือ ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกัน
และแก้ไข้ปัญหาของผู้เรียน (f = 70, 43.75%) รองลงมาคือ ผู้บริหารและคณะกรรมการขาดการ
ดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข้ปัญหา ให้ทันสมัยและมี
ประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่ (f = 36, 22.50%) และครูที่ปรึกษาขาดการกำกับ
ติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคม
ได้อย่างปกติ (f = 24, 15.00%) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
1	ครูที่ปรึกษาไม่ให้ความสนใจกับผู้เรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการช่วยเหลือ	66	41.25
2	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข	46	28.75
3	ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	39	24.38
	ไม่มีปัญหา	14	8.75
4	ครูที่ปรึกษาขาดการจัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรมและใช้ชีวิตในสังคม	13	8.13
5	ครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ	12	7.50
6	ผู้บริหารขาดการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน	11	6.88
7	ครูที่ปรึกษาขาดการติดตาม ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้	10	6.25
8	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการนำเสนอเทคนิควิธีการส่งต่อผู้เรียนให้กับครูที่ปรึกษา	9	5.63
8	ครูที่ปรึกษาไม่มีการสร้างขวัญและให้กำลังใจกับผู้เรียนที่ถูกส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและเข้ากับสังคมได้	9	5.63
9	ครูที่ปรึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน ในการคิดตัดสินใจการส่งต่อผู้เรียน	8	5.00
10	ครูที่ปรึกษาไม่สรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	7	4.38
11	ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามผู้เรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี	6	3.75

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
12	ผู้บริหารไม่ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสื่อสารแนวทางการปฏิบัติในด้าน การส่งต่อ	5	3.13
13	ครูที่ปรึกษาขาดการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา จึงทำให้ผู้เรียน ไม่สามารถกลับไปเป็นกลุ่มปกติได้	5	3.13
14	ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารกับผู้ปกครอง ในความจำเป็นในการส่งต่อ ผู้เรียน	3	1.88

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 3 ลำดับแรกคือ
ครูที่ปรึกษาไม่ให้ความสนใจกับผู้เรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับ
การช่วยเหลือ (f = 66, 41.25%) รองลงมาคือ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำคู่มือที่เป็นระบบ
ระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข
(f = 46, 28.75%) และครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา
เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน (f = 39, 24.38%) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ
เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ
เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ปรากฏดังตารางที่ 14-19

ตารางที่ 14 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ของเพศชายและเพศหญิง	เพศชาย (n=94)		เพศหญิง (n=66)		t-test	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล	4.37	0.41	4.59	0.31	-3.719	0.000*
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	4.38	0.42	4.61	0.30	-3.818	0.000*
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.39	0.42	4.55	0.37	-2.603	0.010*
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.44	0.46	4.53	0.39	-1.297	0.197
5. ด้านการส่งต่อ	4.31	0.52	4.40	0.50	-1.145	0.254

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ด้านการ
คัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	.016	2	.008	.054	.947
	ภายในกลุ่ม	23.660	157	.151		
	รวม	23.676	159			
2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.116	2	.058	.377	.687
	ภายในกลุ่ม	24.098	157	.153		
	รวม	24.213	159			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	.597	2	.298	1.800	.169
	ภายในกลุ่ม	26.033	157	.166		
	รวม	26.630	159			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	.388	2	.194	1.041	.355
	ภายในกลุ่ม	29.286	157	.187		
	รวม	29.675	159			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	.221	2	.110	.414	.662
	ภายในกลุ่ม	41.880	157	.267		
	รวม	42.101	159			

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อ
เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการหาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผลดังตารางที่ 16-20

ตารางที่ 16 แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)
1	สถานศึกษาควรมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความพร้อมด้านพฤติกรรม โดยรวบรวมข้อมูลผู้เรียนไว้บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล	14
2	สถานศึกษาควรจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการจัดตั้งกลุ่มทาง Line ในแต่ละสาขาวิชาของผู้เรียน และดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครองทางออนไลน์ เพื่อปรึกษาหาแนวทางในการทำงานร่วมกัน	10
3	สถานศึกษาควรมีการจัดให้ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนอย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อประสานสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อทราบข้อมูลต่างๆ และพฤติกรรมของผู้เรียน	8
4	ผู้บริหารควรนิเทศติดตามการดำเนินงานเป็นระยะและจัดระบบการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอนมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้	4

จากตารางที่ 16 พบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางพัฒนาเรียงจากความถี่สูงสุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และความพร้อมด้านพฤติกรรม โดยรวบรวมข้อมูลผู้เรียนไว้บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล (ความถี่=14) สถานศึกษาควรจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการจัดตั้งกลุ่มทาง Line ในแต่ละสาขาวิชาของผู้เรียน และดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครองทางออนไลน์ เพื่อปรึกษาหาแนวทางในการทำงานร่วมกัน (ความถี่=10) สถานศึกษาควรมีการจัดให้ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อประสานสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อทราบข้อมูลต่างๆ และพฤติกรรมของผู้เรียน (ความถี่=8) และข้อที่มีความถี่ต่ำสุดคือ ผู้บริหารควรนิเทศติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ และจัดระบบการปฏิบัติงานเป็นลำดับขั้นตอนมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ (ความถี่=4)

ตารางที่ 17 แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองผู้เรียน

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
1	ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัยในการคัดกรอง และมีการสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิดกับผู้เรียน การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน	16
2	ครูที่ปรึกษาควรมีการบันทึกข้อมูลในการคัดกรองผู้เรียนโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน 2) ข้อมูลวิเคราะห์ผู้เรียนในความรู้ ความสามารถพิเศษ 3) ข้อมูลคัดกรองผลการเรียนในแต่ละปีการศึกษา	14
3	สถานศึกษาควรมีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาติดตามการคัดกรอง และจัดเก็บข้อมูลในระบบออนไลน์	10
4	สถานศึกษาควรมีการประสานกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมของผู้เรียนพร้อมร่วมกันหาแนวทางแก้ไขให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาเพื่อกลับเข้าสู่กลุ่มปกติ	8
5	สถานศึกษาควรจัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา	5

จากตารางที่ 17 พบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางพัฒนาเรียงจากความถี่สูงสุด 3 ลำดับ คือ ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัยในการคัดกรอง และมีการสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิดกับผู้เรียน การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน ($f = 16$) ครูที่ปรึกษาควรมีการบันทึกข้อมูลในการคัดกรองผู้เรียนโดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน 2) ข้อมูลวิเคราะห์ผู้เรียนในความถนัด และความสามารถพิเศษ 3) ข้อมูลคัดกรองผลการเรียนในแต่ละปีการศึกษา ($f = 14$) สถานศึกษาควรมีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาติดตามการคัดกรอง และจัดเก็บข้อมูลในระบบออนไลน์ ($f = 10$) และข้อที่มีความถี่ต่ำสุดคือ จัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา ($f = 5$)

ตารางที่ 18 แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)
1	สถานศึกษาควรจัดให้ครูและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมคลินิก ให้คำปรึกษา กิจกรรมประชุมผู้ปกครองและสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง	12
2	ครูที่ปรึกษาควรใช้อุปกรณ์การสื่อสารพหุภาพในการประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อเพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว	9
3	สถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำเครื่องมือรูปแบบวิธีการรายงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	7
4	สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเป็นการประสานงานระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน	5
5	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาควรกำหนดปฏิทิน และแนวปฏิบัติขั้นตอนการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ของโฮมรูม	3

จากตารางที่ 18 พบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางพัฒนาเรียงจากความถี่สูงสุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรจัดให้ครูและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมคลินิกให้คำปรึกษา กิจกรรมประชุมผู้ปกครองและสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ($f = 12$) ครูที่ปรึกษาควรใช้อุปกรณ์การสื่อสารพหุพาในการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว ($f = 9$) สถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำเครื่องมือรูปแบบวิธีการรายงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ($f = 7$) และข้อที่มีความถี่ต่ำสุดคือ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาควรกำหนดปฏิทิน และแนวปฏิบัติขั้นตอนการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ของโฮมรูม ($f = 3$)

ตารางที่ 19 แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
1	สถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษานำข้อมูลจากการคัดกรองผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาประกอบการพิจารณาเข้าร่วมโครงการสอนซ่อมเสริมเพิ่มความรู้ในด้านสมรรถนะต่างๆ	16
2	สถานศึกษาควรมีการมอบหมายการจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษา โดยมอบหมายให้งานแนะแนว งานปกครอง และครูที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ	14
3	สถานศึกษาควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้กับครูที่ปรึกษา ในการช่วยเหลือเบื้องต้น และการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา	13
4	สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน หรือสรวรวัตรนักเรียน เพื่อเป็นตัวแทนดูแลสอดส่องช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความประพฤติไม่พึงประสงค์ และทำการรายงานให้กับครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนทราบ	9
5	ครูที่ปรึกษาควรสังเกตดูแลรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมป้องกันแก้ไขพฤติกรรมผู้เรียน	6

จากตารางที่ 19 พบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางพัฒนาเรียงจากความถี่สูงสุด 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษานำข้อมูลจากการคัดกรองผู้เรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาประกอบการพิจารณาเข้าร่วมโครงการ สอนซ่อมเสริมเพิ่มความรู้ในด้านสมรรถนะต่างๆ (f = 16) สถานศึกษาควรมีการมอบหมายการจัดตั้ง คลินิกให้คำปรึกษา โดยมอบหมายให้งานแนะแนว งานปกครอง และครูที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ (f = 14) สถานศึกษาควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้กับครูที่ปรึกษา ในการช่วยเหลือเบื้องต้น และการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา การให้คำปรึกษา (f = 13) และข้อที่มีความถี่ต่ำสุดคือ ครูที่ปรึกษาควรสังเกตดูแลรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาเพื่อส่งเสริมป้องกันแก้ไขพฤติกรรมผู้เรียน (f = 6)

ตารางที่ 20 แสดงแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)
1	ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสารประสานงาน กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	15
2	สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และผู้รับการส่งต่อเพื่อหา ข้อสรุปและให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างปกติ	12
3	ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูด ที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้ ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบหน่วยงานที่จะช่วยเหลือ	10
4	สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้อง และมีกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ	7

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ความถี่ (f)
5	สถานศึกษาควรมีการประชุมครูผู้ปกครอง ครูผู้ช่วยชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการในการส่งต่อ	5

จากตารางที่ 20 พบว่าแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางพัฒนาเรียงจากความถี่ สูงสุด 3 ลำดับ คือ ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ เครื่องมือช่วยสังคมออนไลน์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (f = 15) สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และผู้รับการส่งต่อเพื่อหาข้อสรุปและให้ผู้เรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ (f = 12) ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้ ผู้เรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก ผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบหน่วยงานที่จะช่วยเหลือ (f = 10) และข้อที่มีความถี่ต่ำสุดคือ สถานศึกษาควรมีการประชุมครูผู้ปกครอง ครูผู้ช่วย ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการในการส่งต่อ (f = 5)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมีการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2567 จากสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพพานรุขร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น 271 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 160 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 12 คน และครู 148 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple Choices) โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple Response) ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางระบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (F-test : One-Way ANOVA)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์มีการสำรวจความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวิธีการดำเนินการในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลจาก การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมเนื้อหา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ดำเนินการสัมภาษณ์และจัดบันทึกด้วยตนเอง ให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาแจกแจงความถี่ และจัดลำดับ ความสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ผู้บริหาร ประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล รองลงมาได้แก่ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการ ดำเนินงาน และผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านกระบวนการคิด และแก้ปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามลำดับ

1.1.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ผู้บริหารแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง สถานศึกษา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและ ช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน ตามลำดับ

1.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษา ติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน รองลงมาได้แก่ ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน และผู้บริหารสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือชุมชนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้อยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ ตามลำดับ

1.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หัวหน้างานครู ที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสมรรถนะทางด้านภาษาและการสื่อสารของผู้เรียน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และผู้บริหารส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือการป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้เรียน โดยการสื่อสารที่ชัดเจน ตามลำดับ

1.1.5 ด้านการส่งต่อ โดยรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษานักการรับผู้เรียน ที่ได้รับความช่วยเหลือกับสู่กลุ่มปกติและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ รองลงมาได้แก่ ครูที่ ปรึกษาได้สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ และผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ ประสานงานด้านการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ตามลำดับ

1.2 ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา

1.2.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านและการดำรงชีวิตของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารไม่จัดประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล และ ครูที่ปรึกษาขาดการเอาใจใส่ผู้เรียนในการสำรวจสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับสังคมและ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ตามลำดับ

1.2.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่ไม่หลากหลาย และไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารขาดการร่วมมือกับ คณะกรรมการ ในการหาแนวทาง และเทคนิควิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้

ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผู้บริหารขาดการวางแผนในการประชุมสื่อสารการคัดกรองผู้เรียน และผู้บริหารขาดการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียนตามลำดับ

1.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก

4 ลำดับแรก ได้แก่ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ในการประชุมมอบหมายแนวทางการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาขาดการประสานงานกับชุมชน ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมที่เป็นส่งเสริมพัฒนาในด้านการคิดและการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน และผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้กับครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

1.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 4 ลำดับแรก

ได้แก่ ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารและคณะกรรมการขาดการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่ครูที่ปรึกษาขาดการกำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ และผู้เรียนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน ตามลำดับ

1.2.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุดโดยเรียงจาก 4 ลำดับแรก ได้แก่

ครูที่ปรึกษาไม่ทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการช่วยเหลือ รองลงมา หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษาผู้ปกครอง และผู้ที่รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน และครูที่ปรึกษาไม่สรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่าง

3. การหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้ความสามารถ สติปัญญา และความพร้อมด้านพฤติกรรม โดยรวบรวมข้อมูลผู้เรียนไว้บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาควรจัดให้มีเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการจัดตั้งกลุ่มทาง Line ในแต่ละสาขาวิชาของผู้เรียน และดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายผู้ปกครองทางออนไลน์ เพื่อปรึกษาหาแนวทางในการทำงานร่วมกัน และสถานศึกษาควรมีการจัดให้ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อประสานสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อทราบข้อมูลต่างๆ และพฤติกรรมของผู้เรียน ตามลำดับ

3.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัยในการคัดกรอง และมีการสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิดกับผู้เรียน การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน รองลงมาได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีการบันทึกข้อมูลในการคัดกรองผู้เรียนโดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน 2) ข้อมูลวิเคราะห์ผู้เรียนในคุณลักษณะและความสามารถพิเศษ 3) ข้อมูลคัดกรองผลการเรียนในแต่ละปีการศึกษา และสถานศึกษาควรมีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาดูตามการคัดกรอง และจัดเก็บข้อมูลในระบบออนไลน์ ตามลำดับ

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดให้ครูและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมคลินิกให้คำปรึกษา กิจกรรมประชุมผู้ปกครองและสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง รองลงมาได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรใช้อุปกรณ์การสื่อสารพกพาในการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว และสถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำเครื่องมือรูปแบบวิธีการรายงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรมอบหมายให้งานครูที่ปรึกษานำข้อมูลจากการคัดกรองผู้เรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาประกอบการพิจารณาเข้าร่วมโครงการสอนซ่อมเสริมเพิ่มความรู้ในด้านสมรรถนะต่างๆ รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาควรมีการมอบหมายการจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษา

โดยมอบหมายให้งานแนะแนว งานปกครอง และครูที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และสถานศึกษาควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้กับครูที่ปรึกษา ในการช่วยเหลือเบื้องต้น และการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษาตามลำดับ

3.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสารประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และผู้รับบริการส่งต่อเพื่อหาข้อสรุปและให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ และครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบหน่วยงานที่จะช่วยเหลือ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการส่งเสริมและพัฒนาทั้งระบบการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาตนเอง รวมถึงสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรมาภรณ์ สุนธิ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษา

ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่านักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

1.1.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะขาดการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในการรับทราบข้อมูลผู้เรียนและมีส่วนร่วมการแก้ปัญหาของผู้เรียน ขาดระบบการติดตามผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำและติดต่อผู้ปกครองให้มารับรู้ข้อมูล ขาดเครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวกด้านการเก็บข้อมูลสืบค้นข้อมูลลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ จิระณัฐวิรุกุล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ได้ 77 ครอบครัวคน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบันทึกข้อมูลของนักเรียน เพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างชัดเจน

1.1.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง สถานศึกษา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่ปรึกษามีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาน้อยที่จะติดตามผู้เรียนและประสานงานกับผู้ปกครองได้ครบทุกคน ขาดเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการคัดกรอง ผู้เรียนบางรายไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ขาดการประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน ขาดการวางแผนการจัดทำแบบคัดกรองที่ชัดเจน และไม่มีการจัดทำแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน แยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง เป็นรายบุคคล เป็นห้องเรียนที่ชัดเจน

1.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ทั้งนี้

เป็นเพราะครูที่ปรึกษามีภาระงานมากจึงมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนน้อยลงขาดการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่หลากหลายกิจกรรมไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมและแก้ปัญหาผู้เรียน ขาดการประชุมชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรม ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขาดการติดตามผลการดำเนินงานส่งผลให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภฤต อึ้งน้อย (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และจัดกลุ่มครูที่มีความสามารถพิเศษเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข โดยการมีส่วนร่วม ทั้งครู และผู้ปกครอง จัดกิจกรรมป้องกัน และการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอน

1.1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในสมรรถนะทางด้านภาษาและการสื่อสารของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและการดำเนินการจัดประชุมชี้แจงในข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ทั้งครูที่ปรึกษาและผู้เรียน และส่งผลไปถึงการสื่อสารกับผู้ปกครองในการติดตามผู้เรียนที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิพนธ์ วิบูล (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 6 โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีระดับของความสอดคล้องและเหมาะสมเป็นอันดับสูงสุด คือ ข้อที่ 6 สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ได้ร่วมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในด้านป้องกันแก้ไขปัญหาผู้เรียน ในยุคสมัยโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีระดับของความสอดคล้องและเหมาะสมในระดับมากที่สุด

1.1.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาบ้นท์กการรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกับสู่กลุ่มปกติและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาขาดการจัดทำบ้นท์กการส่งต่อให้เป็นปัจจุบัน ขาดรูปแบบในการรายงานและติดตามผลการประสานงาน ทำให้เกิดการล่าช้าในการส่งต่อผู้เรียนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กรดา มลิตา (2564, หน้า 31-41) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกยตื้นเป็นบวบพาทหน้าทีของครูที่ปรึกษาหรือคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

1.2 ผลจากการศึกษาปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบกำหนดการเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษาขาดช่องทางการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลผู้เรียนและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ขาดระบบการติดตามผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำและติดต่อผู้ปกครองให้มารับรู้ข้อมูล ขาดเครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวกด้านการเก็บข้อมูลสืบค้นข้อมูลลำบาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ โพธิ์เพชร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ไม่ค่อยมีการประชุม ครูที่ปรึกษาเพื่อจัดทำปฏิทินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่มีการออกแบบและจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างถูกต้อง ขาดงบประมาณ งบประมาณนักเรียนไม่ค่อยชัดเจนและขาดการกำกับติดตาม ประเมินผล สรุปผลและปรับปรุงแก้ไข

1.2.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่ไม่หลากหลาย และไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่ปรึกษาขาดเครื่องมือและวิธีการที่ไม่หลากหลายสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการคัดกรอง ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือในการคัดกรอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความรุนแรงหรือความถี่ของปัญหา โดยในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาต้องมีการประชุมครูกำหนด

เกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

1.2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ในการประชุมมอบหมายแนวทางการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะหัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการประชุมชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรม และการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละฝ่ายงานในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ขาดการสรุปงาน ขาดการติดตามผลการดำเนินงานส่งผลให้การดำเนินการเกิดความล่าช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวา ขุนชำนาญ และจรัส อติวิทยากรณ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ได้มีการวางแผนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองโดยการส่งเสริม ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะในการดำรงชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ซึ่งได้รับความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ได้มีการรายงานและประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนต่อไป

1.2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขข้อปัญหา ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขข้อปัญหาของผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขข้อปัญหาของผู้เรียน ขาดการประสานงานที่ชัดเจนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้กิจกรรมที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาขาดการติดตามผู้เรียนที่มีปัญหา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สีนตรา ตริณสุนธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาควรมีระบบหรือแผนงานกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการจัด กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูมของครูที่ปรึกษาการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของวิทยาลัย การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมทั้งมีแบบบันทึก สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

1.2.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาไม่ให้ความสนใจกับผู้เรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการช่วยเหลือ ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้เรียน และการให้ข้อมูลในการส่งต่อผู้เรียนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้เรียนให้บุคลากรทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ขาดการชี้แจงทำความเข้าใจในแนวทางประสานงานและบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนให้บุคลากรทราบ ไม่มีการจดบันทึกการส่งต่อทุกครั้งให้เป็นปัจจุบัน ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดตามดูแลนักเรียนและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนา แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นภาระงานที่จำเป็นในสถานศึกษาทุกสถานศึกษา มีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนและมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นปัจจุบัน

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองผู้เรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและทุกคน ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ จึงอาจทำให้ผู้บริหาร และครูทั้งเพศชายและเพศหญิง ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนไปในทิศทางที่แตกต่างกัน มีการเข้ารับการพัฒนาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การดำเนินงานในด้าน ต่างๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้มีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา มาประดิษฐ์ (2556, หน้า 75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบดูแลเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูถึงจะมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ในการทำงานก็ยังคงต้องเชื่อมต่อกัน โดยเฉพาะงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่จะต้องพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้มุมมอง ความคิดไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรตามลิลลา (2564, หน้า 31-41) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีความถี่สูงสุดได้แก่ สถานศึกษาควรมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้ความสามารถ สติปัญญา และความพร้อมด้านพฤติกรรม โดยรวบรวมข้อมูลผู้เรียนไว้บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลยังไม่เป็นระบบ ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลประวัติส่วนตัว ข้อมูลด้านสุขภาพ และความสามารถของผู้เรียนไม่มีการนำเครื่องมือหรือแบบประเมินที่ช่วยให้เข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้น และไม่มีการรายงานประเมินผลเพื่อนำไปสู่การคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561, หน้า 304-314) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐานตามความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

3.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน ข้อที่มีความถี่สูงสุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัยในการคัดกรอง และมีการสัมภาษณ์จากบุคคลใกล้ชิดกับผู้เรียน การสังเกตจากพฤติกรรมประจำวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน ทำให้การกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองการจัดกลุ่มผู้เรียนยังไม่มี ความถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินตรา ตรีนุสนธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครูตระหนักถึงความสำคัญ มีการจัดประชุมเพื่อวางแผนในการปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีระบบ การคัดกรองที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ครูที่ปรึกษาควรวินิจฉัยข้อมูลจากแฟ้มประวัตินักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และสัมภาษณ์เด็ก เพื่อนำมาทำการจัดกลุ่มนักเรียน

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดให้ครู และผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเพื่อน ช่วยเพื่อน กิจกรรมคลินิกให้คำปรึกษา กิจกรรมประชุมผู้ปกครองและสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และไม่มี การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการร่วมกันส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินตรา ตรีนุสนธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงาน ระบบงานครูที่ปรึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษามีการสอบถามพูดคุยถึง สภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อนักเรียน ดูแล เอาใจใส่นักเรียนในที่ปรึกษาอย่างเคร่งครัด พูดคุยกับ นักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการแก้ไขโดยการประสานผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารพบปะกับผู้ปกครอง เป็นต้น

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข ข้อที่มีความถี่สูงสุดได้แก่ สถานศึกษาควรมอบหมายให้ งานครูที่ปรึกษานำข้อมูลจากการคัดกรองผู้เรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่า เกณฑ์มาประกอบการพิจารณาเข้าร่วมโครงการสอนซ่อมเสริมเพิ่มความรู้ในด้านสมรรถนะต่างๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาไม่เข้าใจปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง ไม่มีการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด ปล่อยปละละเลยผู้เรียนจนมีปัญหาด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของวรารุณี เหล่าจินดา (2559, หน้า 125) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัย มีความเห็นว่าการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วน ต้องให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็น

อย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

3.5 ด้านการส่งต่อ ข้อที่มีความถี่สูงสุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสารประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนในกลุ่มที่มีปัญหาเพื่อส่งต่อไปรับการช่วยเหลือ ไม่ดำเนินการตามขั้นตอนการส่งต่อผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านล่าช้า ไม่มีการติดตามผลการส่งต่อผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และขาดการใช้สื่อเทคโนโลยีในการประยุกต์เข้ามาใช้ในการส่งต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินตรา ตรีนุสนธิ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน มีการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีปัญหา และมีการชี้แจงแนะนำแนวทางในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องในกรณีที่ต้องการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน สู่หน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา อาชีวจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาตามลำดับสำคัญดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ไปใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 สถาบันอาชีวภาคเหนือควรกำหนดนโยบายหรือแผนการดำเนินงานการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายภายใต้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

1.3 สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ควรเปิดเวทีสัมมนาการสะท้อนคิดเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นหรือปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในระดับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะระดับองค์กร

2.1 วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร ควรกำหนดรูปแบบหรือกระบวนการปฏิบัติงานการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต โดยกำหนดให้มีปฏิทินการดำเนินงานและเครื่องมือวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.2 วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร ควรพัฒนาและประยุกต์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

2.3 วิทยาลัยการอาชีพชาวนวลักษณ์บุรี ควรจัดทำคู่มือการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการสะท้อนผลหลังการประเมิน

2.4 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร ควรมีแผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะระดับบุคคล

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นี้ไปวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรและผู้เรียนเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3.2 ครูควรนำแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และให้ความสำคัญไปที่คุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดและดำเนินกิจกรรมต่างๆ โครงการต่างๆ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3.3 ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ช่วยส่งเสริมให้การเรียนของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีคุณภาพตามเกณฑ์

มาตรฐาน พัฒนาความคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลถึงความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของอาชีวศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการส่งต่อผู้เรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของอาชีวศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. ควรศึกษาวิจัยการบริหารระบบดูแลผู้เรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพ เพื่อความสมบูรณ์ของผลงานวิจัย
5. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

- กรตา มลิลลา. (2564, กุมภาพันธ์). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2), 31-41.
- กรรณสพร ผ่องมาส (2561). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2559). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- การอาชีวศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการ. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยผู้เรียนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2557). คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพภายในการอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง พ.ศ.2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2562). หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง: การจัดการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2567). ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- เกียรติศักดิ์ ช่างเรือ. (2559). การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- คำนึ่ง ทองเกตุ และพัฒนา ทองเกตุ. (2562). **ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน**. [Online]. Available. http://www.ctc.ac.th/files/10000001_21102421212246.pdf. [2566, มกราคม 28].
- จันทร์ฉาย ไทยรัตน์. (2561). **การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิตาภา มาประดิษฐ์. (2556). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ชุตินาถ ถาวรแก้ว. (2559). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี)**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ณัฐนียา ห้องกระจก. (2562). **แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ณัฐวุฒิ รัตนอรุณ. (2564, มกราคม-เมษายน). รูปแบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกิจกรรมครูคู่สัญญาของโรงเรียนศิริราษฎร์พัฒนา. **วารสารครูสภาวิทยากร**, 2(1), 102-115.
- ธนกฤต อึ้งน้อย. (2563, กันยายนธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจาน. **วารสารครูสภาวิทยากร**, 1(3), 31-43.
- นัญพันธ์ ดิศเจริญ. (2565, เมษายน-มิถุนายน). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. **วารสารศิลปการจัดการ**, 6(2), 844-864.

- นิพนธ์ แก้วเกิด. (2555.) การพัฒนาระบบการดูแลสนับสนุนผู้เรียนเพื่อลดจำนวนการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. คุษุณีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษุณีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นิพนธ์ วิบูล. (2563). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นิรมล รอดไพ และวรกฤต เกื้อนข้าง. (2564, พฤศจิกายน-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามหลักทฤษฎีปาปานิโกสุตร. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(6), 75-86.
- นิษากร เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่มอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุปผาชาติ เข็มวิชัย. (2558). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแม่ต๋อม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประหยัด พิมพ์. (2561, มกราคม-เมษายน). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 7(1), 242-249.
- บุญชูศรีมี พันธุ์วัฒน์ และคนอื่นๆ. (2562, มกราคม-มีนาคม). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานคัดกรองนักเรียนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(2), 176-187
- พรเพ็ญ จิระณัฐวิรุฬ. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 326.

- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัด
นครพนม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
การค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พิชชาภักดิ์ คนสมบูรณ์. (2562). คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประจำปี 2562.
เพชรบูรณ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.
- พิชามญช์ ม่วงแก้ว. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พุทธชาติ สร้อยสน. (2560). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคัน
ของนักเรียน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อุตสาหกรรมการต่อเรือ หนองคาย. ในการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ครั้งที่ 55. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2559). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. กำแพงเพชร: เกรียงไกร
พาณิชย์.
- มุณีเราะห์ เจ๊ะมิง. (2559). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). **แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2561). **คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วราวุฒิ เหล่าจินดา. (2559). **สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิราภรณ์ ส่งแสง. (2559). **รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วีระ มีมาก. (2563). **การศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ศักรินทร์ โพธิ์พีเชษฐ์. (2559). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิวา ขุนชำนาญ และจรัส อติวิทยาภรณ์. (2564). **การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.** การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12. (หน้า 1313-1328) สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สงวน อินทร์รักษ์ และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2561). **กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยศิลปากร.** นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2566). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่13. พ.ศ. 2566-2570.** กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สมบัติ อาริยาศาล (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academic*, 3(2), 33-46.

สร้อย อินธิแสง. (2563, มกราคม-มิถุนายน). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 17(1), 166-171.

สัมพันธ์ ธรณิธร. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สาธิตา แดงภิรมย์. (2562). การบริหารการศึกษาโดยการใช้นวัตกรรมใหม่ในโรงเรียนศตวรรษที่ 21. ในการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 “Graduate School Conference 2019”. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สินตรา ตรีนุสนธิ. (2561). ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุภาพจิต, กรม. (2556). *คู่มือครูที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: กรมสุภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

สุทธิดา จำรัส, มนต์นภัส มโนการณ และจุฬารัตน์ ธรรมประทีป. (2562, มกราคม-มิถุนายน). มุมมองทฤษฎีระบบของรูปแบบการพัฒนาริชาชีพครูสะเต็ม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 12(1), 147-167.

หนองหานวิทยา, โรงเรียน. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2563*. อุตรธานี: โรงเรียนหนองหานวิทยา.

อมรรัตน์ กงกอบ. (2561). การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยหลวง จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

อัจฉรา สอนโว. (2560). *ประสิทธิผลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, สำนักงาน. (2566). *คู่มือแผนพัฒนาปฏิบัติการอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2566*. กำแพงเพชร: สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร.

- อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร, สำนักงาน. (2567). **คู่มือแผนพัฒนาปฏิบัติการอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2567**. กำแพงเพชร: สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร.
- Bailey, L. R. (2010). **Teacher Perceptions of Student Support Team and Response to Intervention Effectiveness**. Doctor of Education Dissertation. [Online]. Available. <http://digitalcommons.liberty.edu/doctoral/318/>. [2023, August 9].
- Castillo, O. (2010). **Instructional Decision Making in Two Middle Schools: A Comparative Study of a Comprehensive System of Student Support**. Doctor of Education Dissertation, Illinois State University.
- Fayol, H. (1976). **General and Industrial Management**. London: Pitman & Sons.
- Goodman, A., et al., (2003, July). The Saccharomyces Cerevisiae Calponin/Transgelin Homolog Scp1 Functions with Fimbrin to Regulate Stability and Organization of the Actin Cytoskeleton. **Mol Biol Cell**, **14**(7), 26-29.
- Krejcie, R. V. & Mogan, D. W. (1970, March). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, **30**(3), 608-609.
- Laverne, C. (2000, March). Coalition Between Schools and Community Agencies for the control of Truancy : Identification of Critical Factors Contributing to Coalition Effectiveness. **Dissertation Abstract International**, **60**(90), 3316-A.
- Stoehr, Jeffrey. (2009). **High School Teacher Perceptions of the Student Assistance Team Process**. Doctor of Education Dissertation, the University of Nebraska-Lincoln.
- Waton, C. (2007, December). The Effectiveness of using a Student Monitoring System to improve a School District, s State Test Score. **Dissertation Abstract International**, **67**(12), 108.
- Wolf, De'sha shantrell . (2011). **Uncovering Complexity of Student-Family Support Systems and Their Subsequent Influence on the Persistence of Underserved College Students**. Doctor of Philosophy Dissertation University of California.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM1DMD1PWS

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 17 ท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน

1. ดร.สถาพร โพธิ์ทวี ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
2. นายภัทรารุช โพธา ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
3. ว่าที่พันตรี ณรงค์ศักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
4. นายโชติ เรืองฤทธิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพานัวร์ลักษบุรี
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
5. ดร.ปฎิมา พุฒตาลดง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการบึงพระพิษณุโลก
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
6. นายยอดเพชร แพร่น้อย เลขานุการสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
7. ร.ต.อ. รัตนะ บุตรธรรม รอง สว.กก.สืบสวน.ภ.จว.กำแพงเพชร
สถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร
8. ร.ต.ท.ดร. จิตติ ชมนารถติกร รอง สว.(ป.) สภ. เมืองกำแพงเพชร
สถานีตำรวจภูธรจังหวัดกำแพงเพชร
9. นายณัชนันท์ แผลมทอง นักจิตวิทยาโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ ขวัญมัน อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
11. ดร. สุภาพร ธรรมสอน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร
12. นางฉันทนา คงคาร์ตัน ผู้อำนวยการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร
13. นางสาวอพันตรี สิงหเดช ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร
14. นายทณภพ รัตนโมรา หัวหน้างานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพานัวร์ลักษบุรี
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
15. นายสาคร จารุภาพ หัวหน้างานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

16. นายชนะ มหบุญพาชัย หัวหน้างานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษาภัคดีพัฒนวิชาการและเทคโนโลยี
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
17. นางสาวโชติดา พักเรือนดี หัวหน้างานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร
สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM10MWD1PWS

ที่ อว ๐๖๑๕/๒๖๙๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาพิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามจำนวน จำนวน ๓๐ ฉบับ

ด้วย นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ในการนี้ นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข กำลังดำเนินการอยู่ในขั้นตอนทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทางมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่านตามจำนวนแบบสอบถามที่ส่งมาด้วยนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ ัญญะวัน)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗

Signature Code : F๖NfidZUwQBf+J๔hpro

คณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๙ ต่อ ๒๐๑๐

โทรสาร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๘

นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข : โทร ๐๙๐-๐๖๓-๖๑๔๗

“ราชภัฏ รวมพลัง ยับยั้งทุจริต”

ที่ อว ๐๖๑๕/ว ๓๐๐๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่าศรีสุโขทัย

ด้วย นางสาวกานต์คินี ทวีเสริมสิริสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากท่านและบุคลากรในสังกัดของท่านเพื่อประกอบในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการอย่างยิ่ง ดังนั้นมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามจำนวนแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมกันนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ วัฒนวิวัฒน์)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

Signature Code : F+MCgKZA/pNQDwnw๘+Mn

คณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๙ ต่อ ๒๐๑๐

โทรสาร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๘

นางสาวกานต์คินี ทวีเสริมสิริสุข : โทร ๐๙๐-๐๖๓-๖๑๔๗

“ราชภัฏ รวมพลัง ยับยั้งทุจริต”

ที่ อว ๐๖๑๕/ว ๓๔๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.สุภาพร ธรรมสอน

ด้วย นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากท่านเพื่อประกอบในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการอย่างยิ่ง ทางมหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ สำหรับวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะประสานกับท่านอีกครั้งหนึ่ง โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ ธีญะวัน)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

Signature Code : F๖NSiKXLtmwo๔rnM๔Hlm

คณะครุศาสตร์

โทร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๔ ต่อ ๒๐๑๐

โทรสาร ๐๕๕-๗๐๖๕๑๘

นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข : โทร ๐๙๐-๐๖๓-๖๑๔๗

“ราชภัฏ รวมพลัง ยับยั้งทุจริต”

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM10MWD1PWS

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยซึ่งจะนำเสนอผล ในภาพรวม จึงไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นให้ครบทุกข้อตามความจริง
- ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข

เบอร์โทร 090-0636147

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ลงในช่องหน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครู

3. วิทยฐานะ

ครูผู้ช่วย

ครู (ไม่มีวิทยฐานะ)

ครูชำนาญการ

ครูชำนาญการพิเศษ

ครูเชี่ยวชาญ

ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

4. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ต่ำกว่า 5 ปี

5-10 ปี

มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและ
การดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับการปฏิบัติ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล						
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
1	ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูล พื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล	✓				
2	ผู้บริหารดำเนินการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดเก็บข้อมูลประวัติ ของผู้เรียน		✓			
3	ครูที่ปรึกษาดำเนินการประชุมเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองผู้เรียน ทุกภาคเรียน			✓		

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล						
ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล						
1	ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ผู้เรียนรายบุคคล					
2	ผู้บริหารดำเนินการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดเก็บข้อมูลประวัติ ของผู้เรียน					
3	ครูที่ปรึกษาดำเนินการประชุมเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองผู้เรียนทุกภาคเรียน					
4	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์กับผู้ปกครองด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ความสามารถ สุขภาพ การเรียนและครอบครัวของผู้เรียน					
5	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสอบถามกับครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆ เกี่ยวกับ พฤติกรรมในการเรียน และความสามารถของผู้เรียน					
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
6	ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้าน กระบวนการคิดและแก้ปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน					
7	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา เพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน					
8	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการรู้จักผู้เรียนเพื่อการ แก้ปัญหาผู้เรียน					
9	ครูที่ปรึกษาจัดทำระเบียบสะสมผลการเรียนของผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน					
10	ครูที่ปรึกษาจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อ แก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
11	ผู้บริหารมอบหมายให้ครูที่ปรึกษามีการเยี่ยมบ้านและการดำรงชีวิต ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
12	ครูที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีและ การดำรงชีวิตที่ดี					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
13	ครูที่ปรึกษาสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมและครอบครัว					
14	ครูที่ปรึกษาอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต					
15	ครูที่ปรึกษาทำแบบประเมินเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน					
ด้านการคัดกรองผู้เรียน						
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
16	ผู้บริหารดำเนินการประชุมสื่อสารวางแผนการคัดกรองผู้เรียน					
17	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาสื่อสารกับครูที่ปรึกษาเพื่อติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน					
18	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนโดยให้ความรู้ในการตอบแบบคัดกรอง					
19	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนเพื่อเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียน					
20	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน					
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
21	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน					
22	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการคิดและการแก้ปัญหาการจัดทำเครื่องมือในการคัดกรองผู้เรียน					
23	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดเก็บเอกสารการคัดกรองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล					
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
24	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการคัดกรองผู้เรียนเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25	ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง สถานศึกษา เพื่อ ร่วมกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
26	ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาเบื้องต้นและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียน พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ อยู่ร่วมกับสังคมและดำรงชีวิตได้					
27	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน ของครูที่ปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมี ความสุข					
28	ครูที่ปรึกษาจัดทำสรุปผลการคัดกรองผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตในสังคม ได้อย่างปกติสุข					
29	ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน					
30	ผู้บริหารและคณะกรรมการร่วมกันนำเสนอแนวทาง เทคนิควิธีการด้าน การคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข					
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน						
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
31	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดประชุมครูที่ปรึกษาเพื่อสื่อสารและชี้แนะแนว ทางการดำเนินงานการพัฒนาผู้เรียน					
32	ครูที่ปรึกษาจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสื่อสารในการร่วมกันดูแลผู้เรียน					
33	ผู้บริหารยกย่อง ให้รางวัลผู้เรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาเพื่อให้ เกิดความภาคภูมิใจ					
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
34	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดำเนิน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน					
35	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียน และให้กำลังใจผู้เรียนในการเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
36	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ					
37	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและร่วมกันดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน					
38	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะทางด้าน การคิดและการแก้ปัญหาได้					
39	ครูที่ปรึกษาติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					
40	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
41	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) เพื่อให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข					
42	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข					
43	ครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข					
44	ครูที่ปรึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม					
45	ผู้บริหารสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือชุมชนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา						
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
46	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพัฒนา ผู้เรียนในสมรรถนะทางด้านภาษาและการสื่อสารของผู้เรียน					
47	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการอบรมให้ความรู้พัฒนาภาษาและ การสื่อสารกับผู้เรียนโดยนักจิตวิทยาทำให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา					
48	ผู้ปกครองได้สื่อสารและแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนให้กับ สถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง					
49	ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทางปฏิบัติงานการป้องกัน และแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างชัดเจน					
50	ผู้บริหารส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียน โดยการสื่อสารที่ชัดเจน					
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
51	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานและระดม ความคิดเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน					
52	ครูที่ปรึกษาจัดทำเครือข่ายผู้ปกครองร่วมกันระดมความคิดในการ แก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					
53	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อนำผลไป วิเคราะห์ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					
54	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาด้าน การเรียนรู้					
55	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาประสานงานขอความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องจัด กิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
56	ครูที่ปรึกษากำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
57	ครูที่ปรึกษาดำเนินการบันทึกรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
58	ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ วางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข					
59	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการ อยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่					
60	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต					
ด้านการส่งต่อ						
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร						
61	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมเพื่อสื่อสารแนวทางการ ปฏิบัติงานในด้านการส่งต่อ					
62	ครูที่ปรึกษาได้สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ					
63	ครูที่ปรึกษาติดตามผู้เรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณีและรายงาน สื่อสารกับผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง					
64	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการช่วยเหลือ					
65	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจและยินยอมในการส่งต่อ					
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
66	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหา ของผู้เรียน					
67	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่ง ต่อเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา						
68	ครูที่ปรึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน					
69	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหา ให้กับผู้เรียน					
70	ครูที่ปรึกษาดำเนินการหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและร่วมกัน นำเสนอเทคนิควิธีการส่งต่อผู้เรียน					
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต						
71	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรม และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข					
72	ครูที่ปรึกษานำบันทึกการรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกับสู่กลุ่มปกติและ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ					
73	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาได้จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ ตามปกติสุข					
74	ครูที่ปรึกษาติดตาม ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ถูกส่งต่อไปยังบุคคลหรือหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้					
75	ครูที่ปรึกษาให้กำลังใจกับผู้เรียนที่ถูกส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและ เข้ากับสังคมได้					

**ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและ
การดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรว่า มีอะไรบ้าง
แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับปัญหาดังกล่าว

1. ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

- ไม่มีปัญหา
- ผู้บริหารไม่จัดประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียน

รายบุคคล

- ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประวัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองของผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารสัมภาษณ์กับผู้ปกครองด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น

ความสามารถ สุขภาพ การเรียนและครอบครัวของผู้เรียน

- ครูที่ปรึกษาขาดการประสานงานกับครูผู้สอนในเรื่องการสอบถามพฤติกรรม

ในการเรียนและความสามารถของผู้เรียน

ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

- ผู้บริหารไม่กำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านกระบวนการคิดและแก้ปัญหาาระบบ

ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

- หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเพื่อ

แก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน

- ครูที่ปรึกษาไม่สรุปรายงานผลการดำเนินงานการรู้จักผู้เรียน ในการแก้ปัญหา

ผู้เรียน

- ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดทำระเบียบสะสมผลการเรียนของผู้เรียนในแต่ละ

รายวิชาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน

- ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่างๆเพื่อแก้ปัญหา

ด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

- ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านและการดำรงชีวิตของ

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการตรวจสอบสุขภาพผู้เรียนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีและการดำรงชีวิตที่ดี

ครูที่ปรึกษาขาดการเอาใจใส่ผู้เรียนในการสำรวจสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับสังคมและสภาพแวดล้อมที่บ้าน

ครูที่ปรึกษาขาดการอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต

ครูที่ปรึกษาขาดการทำแบบประเมินการอบรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนประเมินเป็นรายบุคคล

อื่นๆ.....

2. ด้านการคัดกรองผู้เรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

ไม่มีปัญหา

ผู้บริหารขาดการวางแผนในการประชุมสื่อสารการคัดกรองผู้เรียน

หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารกับครูที่ปรึกษา ในการติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาขาดการให้ความรู้ในการตอบแบบคัดกรองกับผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่มีการสื่อสารสัมภาษณ์กับผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน

เพื่อเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียน

ผู้บริหารขาดการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรอง

ผู้เรียน

ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

ผู้บริหารขาดการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา

ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการคิดและการแก้ปัญหการจัดทำเครื่องมือในการคัดกรองผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดเก็บเอกสารการคัดกรองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล

ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการคัดกรองผู้เรียน แต่ขาดการนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน

ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

- ครูที่ปรึกษาไม่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับผู้เรียน ปล่อยให้ผู้เรียนตัดสินใจตามลำพัง
- ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามการคัดกรองผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำสรุปผลการคัดกรองผู้เรียน ทำให้ไม่ทราบปัญหาของผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่ไม่หลากหลาย และไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน
- ผู้บริหารขาดการร่วมมือกับคณะกรรมการ ในการหาแนวทาง และเทคนิควิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
- อื่นๆ.....

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

- ไม่มีปัญหา
- หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ในการประชุมมอบหมายแนวทางการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่มีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสื่อสารในการร่วมมือกันดูแลผู้เรียน
- ผู้บริหารขาดการยกย่องและให้กำลังใจกับผู้เรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา
- ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน
- ครูที่ปรึกษาไม่สร้างขวัญและให้กำลังใจผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

- ครูที่ปรึกษาขาดการจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
- ผู้บริหารขาดการมอบหมายหน้าที่ให้กับครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาในด้านการคิดและการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรม จึงไม่สามารถนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้

ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

- ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) และไม่ให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคม

ครูที่ปรึกษาขาดการประสานงานกับชุมชน ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ผู้บริหารขาดการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกับชุมชนของผู้เรียน

อื่นๆ.....

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

ไม่มีปัญหา

ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารในการจัดประชุมกับคณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนในด้านภาษาและการสื่อสาร

ผู้ปกครองไม่แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนให้กับสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารสื่อสารไม่ชัดเจนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทางปฏิบัติงานการ

ป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน

ผู้บริหารไม่สื่อสารและส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาผู้เรียน

ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

ผู้บริหารไม่มอบหมายหน้าที่ให้กับคณะกรรมการประสานงานป้องกันและ

แก้ปัญหาผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานและสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง ในการร่วมมือกัน

ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน

ครูที่ปรึกษาไม่จัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จึงไม่สามารถนำผลไป

วิเคราะห์ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนได้

ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ปัญหา

ด้านการเรียน

ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

ป้องกันและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

- ครูที่ปรึกษาขาดการกำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ
- ครูที่ปรึกษาไม่ดำเนินการบันทึกรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข
- ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาขาดการร่วมมือกันวางแผนในการกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
- ผู้บริหารและคณะกรรมการขาดการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่
- อื่นๆ.....

5. ด้านการส่งต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร

- ไม่มีปัญหา
- ผู้บริหารไม่ดำเนินการจัดประชุมเพื่อสื่อสารแนวทางการปฏิบัติในด้านการส่งต่อ
- ครูที่ปรึกษาไม่สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อ
- ครูที่ปรึกษาขาดการติดตามผู้เรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี
- ครูที่ปรึกษาไม่ทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการช่วยเหลือ
- ครูที่ปรึกษาขาดการสื่อสารกับผู้ปกครอง ในความจำเป็นในการส่งต่อผู้เรียน

ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา

- ผู้บริหารขาดการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการส่งต่อ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน ในการคิดตัดสินใจการส่งต่อผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
- ครูที่ปรึกษาไม่สรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
- หัวหน้างานครูที่ปรึกษาขาดการนำเสนอเทคนิควิธีการส่งต่อผู้เรียน ให้กับครูที่ปรึกษา

ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต

- ครูที่ปรึกษาขาดการจัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรมและใช้ชีวิตในสังคม
- ครูที่ปรึกษาขาดการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถกลับไปเป็นกลุ่มปกติได้
- หัวหน้างานครูที่ปรึกษาไม่จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข
- ครูที่ปรึกษาขาดการติดตาม ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
- ครูที่ปรึกษาไม่มีการสร้างขวัญและให้กำลังใจกับผู้เรียนที่ถูกส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและเข้ากับสังคมได้
- อื่นๆ.....

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
SRM10MDD1WCS

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและ
การดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยซึ่งจะนำเสนอผลในภาพรวม จึงไม่มีผลใดๆต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงขอความกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นให้ตรงตามความจริง

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข

เบอร์โทร 090-0636147

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ตั้งแต่เวลา.....ถึงเวลา.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของท่าน

ชื่อ.....นามสกุล.....

อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

สถานที่ปฏิบัติงาน.....

บุคลิกภาพ
 สัมภาษณ์
 ราชภัฏ
 กำแพงเพชร

**ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
และการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา**

จากการรวบรวมเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำสภาพและปัญหาในการบริหารระบบดูแล
ช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาหาแนวทางพัฒนาการบริหาร
ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษา
อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมอย่างไร

**1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและ
การดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา**

1.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

1.1.1 ท่านมีแนวทางในการบริหารดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประวัติและข้อมูล
พื้นฐานผู้เรียนรายบุคคลในยุคดิจิทัลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.1.2 ท่านมีแนวทางและวิธีการอย่างไรในการสื่อสารและประสานงานกับ
ผู้ปกครองในการเก็บข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ความสามารถ สุขภาพ การเรียนและ
ครอบครัวของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

1.1.3 ท่านมีแนวทางและวิธีการ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล
อย่างไรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความปรกติใหม่

.....

.....

.....

1.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน

1.2.1 ท่านมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรในการคัดกรองผู้เรียน โดยที่มีความ
เหมาะสมและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการ
ดำรงชีวิตของผู้เรียน

.....

.....

.....

1.2.2 ท่านมีแนวทางหรือวิธีการในการคัดกรอง และกำกับติดตามดูแลผู้เรียนที่มี
ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความปรกติใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.2.3 ท่านมีวิธีการอย่างไร ในการแจ้งผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่ม
เสี่ยงและมีกลุ่มมีปัญหา เพื่อดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

.....

.....

.....

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

1.3.1 ท่านมีแนวปฏิบัติอย่างไรในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เพื่อให้
ความรู้กับผู้เรียนในการดำรงชีวิตในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล

.....

.....

.....

1.3.2 ท่านมีแนวทางอย่างไร ที่จะให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

.....

.....

.....

1.3.3 ท่านมีแนวทางอย่างไร ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ให้ สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน และเหมาะสมกับสถานการณ์ความปรกติใหม่

.....

.....

.....

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

1.4.1 ท่านมีแนวทางอย่างไรในการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันระดม ความคิดในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน

.....

.....

.....

1.4.2 ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม เพิ่มความรู้และพัฒนา ทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนเพื่อแก้้ปัญหาด้านการเรียน อย่างไร

.....

.....

.....

1.4.3 ท่านมีแนวทางและวิธีการในการกำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

.....

.....

.....

1.5 ด้านการส่งต่อ

1.5.1 ท่านมีแนวทางกระบวนการวิเคราะห์การตัดสินใจในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

1.5.2 ท่านมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร ในการส่งต่อผู้เรียนโดยไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ตนเองแปลกแยกไม่เหมือนคนอื่น

.....

.....

.....

1.5.3 ท่านมีแนวทางหรือกำหนดนโยบายอย่างไร ในการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาในสถานการณ์ความปรกติใหม่

.....

.....

.....

2. ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1 ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

2.1.1 ท่านมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไร ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนเป็นรายบุคคลในยุคดิจิทัล เพื่อแก้ปัญหาในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

.....

.....

.....

2.1.2 ท่านมีแนวทางอย่างไรในการมอบหมายการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา
ให้ออกเยี่ยมบ้านผู้เรียน เพื่อประสานสื่อสารกับผู้ปกครองในด้านข้อมูลต่างๆของผู้เรียน

.....

.....

.....

2.1.3 ท่านมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรให้ครูที่ปรึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครอง
มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดูแลผู้เรียน

.....

.....

.....

2.2 ด้านการคัดกรองผู้เรียน

2.2.1 ท่านมีแนวทางอย่างไรในการสร้างความร่วมมือกับครูที่ปรึกษา เพื่อหา
แนวทางและเทคนิควิธีการที่ทันสมัยในด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม
อย่างมีความสุข

.....

.....

.....

2.2.2 ท่านมีแนวทางและวิธีการอย่างไรในการจัดทำเครื่องมือคัดกรองผู้เรียน
ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความปรกติใหม่

.....

.....

.....

2.2.3 ท่านมีแนวทางในการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการ
คัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

2.3.1 ท่านมีแนวทางอย่างไรในการสื่อสารที่ชัดเจนกับครูที่ปรึกษา มอบหมาย
แนวทางส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน

.....

.....

.....

2.3.2 ท่านมีแนวทางและวิธีการในการประสานงานกับชุมชน สร้างความสัมพันธ์
ที่ดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข อย่างไร

.....

.....

.....

2.3.3 ท่านมีวิธีการอย่างไร กับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการ
ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล

.....

.....

.....

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

2.4.1 ท่านมีแนวทางและวิธีการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ตามสถานการณ์ในสังคมสมัยใหม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4.2 ท่านมีแนวทางและกระบวนการอย่างไร ให้สอดคล้องรับการปรับเปลี่ยน
ในหลักสูตรฐานสมรรถนะใหม่ และกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้กับ
ผู้เรียน

.....

.....

.....

2.4.3 ท่านมีวิธีการในการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา
ในยุคดิจิทัลได้อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ด้านการส่งต่อ

2.5.1 ท่านมีแนวทางในการจัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง
และผู้รับการส่งต่อผู้เรียน ในสถานการณ์ความปรกติใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.5.2 ท่านมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ถ้าครูที่ปรึกษาละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่
ในการดูแลและช่วยเหลือการส่งต่อผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

2.5.3 ท่านมีแนวทางและวิธีการอย่างไรในการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในการ
ส่งต่อผู้เรียนไปยังหน่วยงานอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

ภาคผนวก จ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
S.M.1.D.M.D.1.W.D.1.W.S.S

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและ
การดำรงชีวิตของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
ด้านการรู้จักผู้เรียนรายบุคคล									
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร									
1	ผู้บริหารประชุมชี้แจงสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการ จัดทำข้อมูลพื้นฐานผู้เรียนรายบุคคล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2	ผู้บริหารดำเนินการสื่อสารกับครูที่ปรึกษาในการ จัดเก็บข้อมูลประวัติของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	ครูที่ปรึกษาดำเนินการประชุมเพื่อสื่อสารกับ ผู้ปกครองของผู้เรียนทุกภาคเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์กับผู้ปกครองด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น ความสามารถ สุขภาพ การเรียน และครอบครัวของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสอบถามกับครูผู้สอนในรายวิชา ต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมในการเรียน และ ความสามารถของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา									
6	ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อกำหนดแนวทาง ปฏิบัติงานด้านกระบวนการคิดและแก้ปัญหาระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ของครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาขั้นตอนการดำเนินงาน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการรู้จัก ผู้เรียนเพื่อการแก้ปัญหาผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
9	ครูที่ปรึกษาจัดทำระเบียบสะสมผลการเรียนของ ผู้เรียนในแต่ละรายวิชาเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10	ครูที่ปรึกษาจัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ในด้านต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต									
11	ผู้บริหารมอบหมายให้ครูที่ปรึกษามีการเยี่ยมบ้าน และการดำรงชีวิตของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	ครูที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้มี สุขภาพที่ดีและการดำรงชีวิตที่ดี	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
13	ครูที่ปรึกษาสอบถามผู้เรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับ สังคมและสภาพแวดล้อมของที่บ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	ครูที่ปรึกษาอบรมให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการ อยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	ครูที่ปรึกษาทำแบบประเมินการอบรมเกี่ยวกับการ อยู่ร่วมกันในสังคมและการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เรียน ประเมินเป็นรายบุคคล	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองผู้เรียน									
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร									
16	ผู้บริหารดำเนินการประชุมสื่อสารวางแผนการ คัดกรองผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาได้มีการสื่อสารกับครูที่ปรึกษา เพื่อติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนโดยให้ความรู้ในการตอบ แบบคัดกรอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	ครูที่ปรึกษาสื่อสารสัมภาษณ์ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง กับตัวผู้เรียน เพื่อเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
20	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการใช้เกณฑ์คัดกรองผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา									
21	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนเพื่อร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการคิดและการแก้ปัญหาการจัดทำเครื่องมือในการคัดกรองผู้เรียน	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
23	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดเก็บเอกสารการคัดกรองผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
24	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการดำเนินงานการคัดกรองผู้เรียนเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	ครูที่ปรึกษาติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองสถานศึกษา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต									
26	ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาเบื้องต้นและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ อยู่ร่วมกับสังคมและดำรงชีวิตได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาติดตามการดำเนินงานด้านการคัดกรองผู้เรียนของครูที่ปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	ครูที่ปรึกษาจัดทำสรุปรายงานผลการคัดกรองผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
29	ครูที่ปรึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลคัดกรองผู้เรียนโดยมีวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ของสังคมและการดำรงชีวิตของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และร่วมกันนำเสนอแนวทางเทคนิควิธีการด้านการคัดกรองผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน									
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร									
31	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดประชุมครูที่ปรึกษาเพื่อสื่อสารและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
32	ครูที่ปรึกษาจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อสื่อสารในการร่วมกันดูแลผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
33	ผู้บริหารดำเนินการให้มีการยกย่อง พุดชมเชยให้รางวัลผู้เรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	ผู้บริหารสื่อสารกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียน และให้กำลังใจผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา									
36	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาจัดทำแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
37	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งครูที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและร่วมกันดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีทักษะทางการคิดและการแก้ปัญหาได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	ครูที่ปรึกษาติดตามผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต									
41	ครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) เพื่อให้ความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้อยู่ในสังคมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
43	ครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
44	ครูที่ปรึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
45	ผู้บริหารสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือชุมชนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้อยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา									
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร									
46	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมเพื่อ สื่อสารกับคณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการอบรมให้ความรู้ เรื่องการให้คำปรึกษาและการสื่อสารกับผู้เรียน โดยนักจิตวิทยาให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
48	ผู้ปกครองได้สื่อสารและแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของผู้เรียนให้กับสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
49	ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวทาง ปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียนอย่าง ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50	ผู้บริหารส่งเสริมให้งานครูที่ปรึกษาจัดทำคู่มือ การป้องกันและแก้ปัญหาผู้เรียน โดยการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา									
51	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ ประสานงานและระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
52	ครูที่ปรึกษาจัดทำเครือข่ายผู้ปกครองร่วมกันระดม ความคิดในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
53	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกผลการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในการช่วยเหลือและแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
54	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
55	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาประสานงานขอความร่วมมือ ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหาของ ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต									
56	ครูที่ปรึกษากำกับติดตามผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
57	ครูที่ปรึกษาดำเนินการบันทึกรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
58	ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
59	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข ปัญหา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมสมัยใหม่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
60	ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อ									
ด้านสมรรถนะภาษาและการสื่อสาร									
61	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาดำเนินการจัดประชุมเพื่อสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานในด้านการส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
62	ครูที่ปรึกษาได้สื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครอง เมื่อมีการส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
63	ครูที่ปรึกษาติดตามผู้เรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอก ทุกกรณีและรายงานสื่อสารกับผู้ปกครองทราบ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
64	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้เรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็น ในการส่งต่อเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและยินดีรับการ ช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
65	ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจถึงความ จำเป็นในการส่งต่อให้ผู้ปกครองเข้าใจและ ยินยอมในการส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะการคิดและการแก้ปัญหา									
66	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการ ส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
67	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์ มาตัดสินใจในการส่งต่อเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
68	ครูที่ปรึกษาดำเนินการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาไปยัง ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
69	ครูที่ปรึกษาสรุปรายงานผลการส่งต่อผู้เรียน เพื่อนำ ผลที่ได้มาแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
70	ครูที่ปรึกษาดำเนินการหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาร่วมกันนำเสนอเทคนิควิธีการส่งต่อ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต									
71	ครูที่ปรึกษาจัดทำบันทึกการส่งต่อผู้เรียนเพื่อให้ ผู้เรียนได้ปรับพฤติกรรมและใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างมีความสุข	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ที่	สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมและการดำรงชีวิต ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	ความ หมาย
		1	2	3	4	5			
72	ครูที่ปรึกษารับหน้าที่การรับผู้เรียนที่ได้รับความช่วยเหลือกับสู่กลุ่มปกติและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
73	หัวหน้างานครูที่ปรึกษาได้จัดทำคู่มือที่เป็นระบบระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่รับการส่งต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตได้ตามปกติสุข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
74	ครูที่ปรึกษาติดตาม ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ถูกส่งต่อไปยังบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
75	ครูที่ปรึกษาให้กำลังใจกับผู้เรียนที่ถูกส่งต่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับตัวและเข้ากับสังคมได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก ฉ

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	<u>Excluded^a</u>	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.951	75

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวกานต์ศินี ทวีเสริมสิริสุข
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	55/2 หมู่ 10 อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2548	ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2551	ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2567	ระดับปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2548	ครูพิเศษสอน วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2554	ครูผู้ช่วย วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
พ.ศ. 2556	ครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
พ.ศ. 2562	ครูชำนาญการ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
พ.ศ. 2566	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร